

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

269

Ա. ՉԳ Ա. ՅԻ Ն

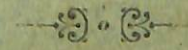
ՄԱՀՄԱՆԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ

ՆԻՉԱՄՆԱՄԷԻ

ՄԻԼԼԵԹԻ ԷՐՄԷՆԵԱՆ

2 004

Հաստատու 1863 — եր վերաբնակում

ԱՐՏԱՏՊԵԱԼ Ի ԳՈՂԻՐԷ

1901

ՏՊԵՐԷ « ԱՐՃԱԼՈՅՍ » ԼՐԱԳՐԻ

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ

ՆԻԶՍԱՄՆԱՄԷԻ

ՄԻԼԼԵԹԻ ԷՐՄԷՆԵԱՆ

Հաստատւոյ 1863 — եւ Վերաբնակւոյ

ԱՐՏԱՏՊԵԱԼ Ի ԳԱՀԻՐԷ

1901

ՏՊԱԳՐ . « ԱՐՇԱԼՈՅՍ » ԼՐԱԳՐԻ

(269 /

212 ԱՋ

Յ Ա Ռ Ս Ա Ր Ա Կ Ա Ն

Հայկական ակնոյ կոսորածներէն վերջ , եւ նոյն իսկ անկէ առաջ ալ , Օսմանեան կառավարութիւնը ջանփէր ըրած է՝ թէն գաղտնի , որ պէսզի հպասակաւ Սուլթաններու կողմէ 1860 ին Հայերուն տրուած Սահմանադրական առաւելանշնորհումները ջնջէ կա՛ն անոնց հիմնական սկզբունքները սխառացնելով ջախջախէ ու անդաւադած զայն :

Այսպիսի հպասակ մը՝ բնական էր թէ իւր ծածկոյթէն պիտի մերկանար՝ երբ անդին կոսորածները ակնյայտնի ի գործ կը դրուէին Օսմ. Հայ հաւասարիւմ հպասակաց վրայ :

Ով որ 1890 էն սկսեալ միևնջեւ սարսափազդեցիկ ջարդերու թուակակեր Պոլիս կը գտնուէր , կրնայ յիշել թէ Սահմանադրութեան հաստատման օրին (Մայիս 24) նուիրուած Ազգային հանդէսը , որ երբեմն Պէյֆոզի հովասուն դաշաց՝ եւ վերջերս Եհէի-Գոյէի Ս . Փրկչեան Հիւանդանոցի պարտիզին մէջ տեղի կունենար , ի՞նչ հաշտամեքներու եկարկուեցաւ : Այսպիսի պարագաներու մէջ կարելի՞ էր յուսալ որ Սահմանադրութեան օրինագրքի սպառնաւոր ըզջարմն ալ դարձան մը սարունջու վրայ ուշադրութիւն դարձնի եւ նոր սպաքորթեալք մը զայն ի յոյս ընծայելը կառավարական արգելքներու չը հանդիպի :

ՆՈՐԱԿԱՅՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՅՈՒՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՎԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵԳԻՍՏԱԿԱՆ ԱԳԱՏ ՄԻՋՊԱՅՐԵՆԻ ՕԳՏՈՒՆՈՎ ԱԿԱ , ԿՐԱՏԱՏԱՅԷ ԸԱՅԻ ԽՆԱՆՈՎ ԵՒ ՀԱՐԱՏԲ ՈՒՆԻ ԹԵ ԻՐ ՆԵՐԿԱՅ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱԼԻ ԱՂԳԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿԵՏՈՎ ՕԳՏԱԿԱՐ շինելու միտքարարութիւնը պիտի վայելէ :

**ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՅՈՒՄԸ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ**

Գահիրէ 24 Մայիս 1901

(45128-64)
31958-64

ԲԱՐՁՐԱԿՈՅՆ ԴՈՒՌՆ

Տեսչութիւն Արշափն Գործոց

Թուահաւար 191

ԱՌ ԽՈՂԵՄԱԶԱՐԳ ՏԵՂԱՊԱՀ
ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

Խոհեմազարդ և սիրելի էֆէնտի-
Բարեկարգութեանց վերաբեր-
եալ Կայսերական հրովարտակը կը
պահանջէ, որ ամեն Հասարակու-
թիւն իր վայելած առանձնաշնորհու-
թիւններն ու արտօնութիւնները որո-
շեալ պայմանաժամի մէջ ի քննին
առնլով, ժամանակին բերմանցը և
վաղաքակրթութեան արդեանցն ու
գիտութեանց պահանջած բարեկար-
գութիւնները խորհրդածութեամբ
որոշէ, ու Բարձրագոյն Դրան ներ-
կայացնէ. և Հոգևորական Գլխոց
շնորհուած իշխանութիւնն ու ձեռն-
հասութիւնը՝ իւրաքանչիւր Հասարա-
կութեան ապահովուած վիճակին ու
նոր գիրքին հետ համաձայնութեան
մէջ գրուի: Ուստի Հայոց Ազգին
համա պատուաւոր անձերէ բազկա-
ցեալ Յանձնաժողովի մը ձեռօք Սահ-
մանադրութեան ուրուագիծ մը պատ-
րաստուեցաւ: Բայց միանգամայն
պատշաճ համարուեցաւ որ Սարգիս
Պատրիարքի օրով կազմուած Ընդհա-
նուր ժողովոյ Նկեղեցական անդամ-
ներն ու թաղական Նրեսփոխանները՝
քուէից առաւելութեամբ եօթն հոգիէ
բազկացեալ Յանձնաժողով մը ընա-
րեն, և վերոյիշեալ ուրուագիծը ան-
գամ մըն ալ անոր ցոյց տրուի:
Վասնորոյ կը խնդրենք որ պէտք ե-

ՊԱՊԸ ԱԼԻ

Նեղարեքի ճեղիկի Խարիճիյե

ԱՏԵՏ 191

ՊԱՏՐԻԳ ԳԱԻՄԱԳԱՄԸ
ՏԻՐԱՅԷԹԼՈՒ ԷՖԷՆՏԻՅԷ

Տիրայէթլու մէվէտտէթլու էֆ-
Իսլահաթ Ֆէրմանը ալիսի հիւք-
մինձէ՝ հէր ճէմա՛թըն պիր մինլի
մուայեէն իշինտէ իմթիյազաթ վէ
մուաֆիյաթը հազըրէլէրինին մուայ-
եէնէսինէ իպթիտար իլէ, վազթ վէ
ասարի մէտէնիյէթ վէ մալլուամթը
միւքթէսէպէնին իճապ իթտիրտիկի
իսլահաթը պիլ միւզաքէրէ արզ էյ-
լէմէլէրի, վէ Բուէտաի բուհանիյէ-
յէ իթա պուլուրըլմըլ օլան բուխաթ
վէ իգթիտարըն՝ իշպու ճէմա՛թլա-
րա թէ՛մին օլընմըլ օլան հալ վէ
մէվգիի ճէտիտ իլէ թէվֆիդ օլըն-
մասը լազըմ կէլտիկինէ մէպնի,
միւ՛թէպէրանը միլլէթտէն միւրէք-
քէպ պիր գօմիսիօն քէշքիլ իլէ.
Էրմէնի միլլէթի հազգընտա պիր նի-
զամնամէ լայիհասը թէրթիպ օլընմըլ
իսէ տէ, պուներն պիր քէրքէ տէ Սար-
գիս Պատրիգ զէմանընտա թէշքիլ
օլընան Մէճլիսի Ումումիյէ Քիլիսա
ճէմա՛թլարը թարաֆընտան ինթի-
խապ օլընան վէ էհլի քիլիսատէն
օլան ազանըն էքսէրիյէթի արա իլէ
թէմիիզ իտէճէքլէրի ետաի քիլիտէն
միւրէքքէպ գօմիսիօնա իրաէսի թէն-
սիպ օլընտըլընտան, իքի իւշ կիւն
զարֆընտա լազըմ՝ օլան տա՛վէթ
թէգքէրէլէրի պիլիբուալ, իշպու
գօմիսիօնըն ինթիխապիլլէ, Պապը

զամ հրաւերի նամակները երկու ե-
րեք օրուան մէջ զրկելով, յիշեալ
Յանձնաժողովին ընտրութիւնը ընել
տայ և անոր՝ Բարձրագոյն Գուռը
միւս Յանձնաժողովին ու այս գործիս
համար յատկապէս որոշուած Պաշտօ-
նակալին հետ մէկտեղելով՝ հարկ
եղած անօրէնութեան կատարուելուն
չնորհ ընէք: Կը խնդրենք նաև որ
վերոյիշեալ կերպով ընտրուած եօթն
անձանց անունները յառաջագոյն մեզ
ուղարկէք:

(Ստորագրեալ)

1862 Փետրվար 14 Ա.Լ.Ի

Բարձրագոյն Իրան եւ Ազգային Յանձնա-
ժողովներուն առ Կայսերական Կառավա-
րութիւն մատուցած Յայտագրի օրինակն է:

Կայսերական Տէրութիւնը, ի
վաղուց անտի իր արգարատէր հովա-
նուարութեան Իերքև գտնուող զա-
նազան Ազգայն՝ Կրօնից ազատութեան
և առանին գործոց մասնաւոր վար-
չութեան համար առանձնաշարհա-
թիւններ ու արտօնութիւններ շնոր-
հած է:

Այս արտօնութիւնները թէպէտ
և ըստ սկզբանց ասին սղգաց հա-
մար միօրինակ, բայց միանգամայն
ամեն մէկուն կրօնական սեպհական
կանոնաց և սովորութեանց համե-
մատ անօրինուած ըլլալով, իւրա-
քանչիս Ազգ զանանք իր բնիկ սո-
վորութեանց և ընթացից համեմատ
ի գործ գնելով վայելած է:

Հայոց աչգը միւս ազգաց պէս
մինչև զայսօր Պատրիարք մը ունե-

Ալիտէ տիկէր գօմիտիօն վէ մէմուրը
մախտուս իլէ պելլէշտիբիլէրէք,
Իզթիզաի հալին իծրատընա հիմէթ
օլընմասը, վէ պու վէճհէ ինթիխասպ
օլընաճազ եէտի տաէմին էվվէլ էմր-
տէ էսամիսինի միւպէյեին օլան տէֆ-
թէրինին թարաֆը տօթանէմիլէ
իթասը միւլթէմէս տիր:

(Իմզա)

Փի 27 Շապան 1278 Ա.Լ.Ի

Պապը Աղիսէ րեշիօ օլընան մուխրէիք
գոնիսիօն իլէ Միլլէր քարափընսան ինքի-
խասպ օլընան Գոնիսիօնըն Պապը Աղիսի
քաղսիլ իրմիշ օլըրքարը մազպատանըն
սարէրի սիր:

Սալթանաթը սէնիյէնին զիյըն
ճէնահը մա'ատէլէթինտէ պուլընան
ճէմասթը միւլթէլիֆէյէ' այլին վէ
մէզհէպլէրինին սէրպէսթի իծրատը-
նա, վէ մէսալիհի մախտուսէլէրի իտա-
րէսինէ տաիր, մին էլ գատիմ' իհ-
սան պույուրմը օլտըրը մուաֆիյաթ
վէ իմթիյազաթ՝ ճէմա'աթը մէզքիւ-
րէնին ումուրը ըուհանիյէլէրինճէ
ճարի օլան ուսուլ վէ ատաթը մախ-
տուսէլէրինէ մութապըզ վէ էսասէն
ճիւմլէտի հազգընտա եէքսան օլ-
տըրընտան, հէր պիր ճէմասթտա
քէտի ատաթը մէրիյէտինէ թաթ-
պիդէն իծրա օլընակէլմիշ, վէ էր-
մէնի միլլէթիին տաիր միլլէլի սա-
իրէ միսիլլու, շիմտիյէ գատար էք-
սէրիյա էհլի քիլիսատէն օլտրազ
թարաֆը Տէվլէթի ալիյէտէն իտա-

յած է, որ Տէրութեան կաղմէն իբր
Նախագահ Պատրիարքական Վարչու-
թեան ճանչցուած է, և Ներկայա-
յուցիչ Ազգին ու Միլլնորդ գործադ-
րութեան Կայսերական հրամանաց .
և որ ի վաղուց անտի հասարակօրէն
եկեղեցական գասէն ընտրուած է,
Ազգին զանազան կարգի անհատնե-
րէն բազկացեալ Ընդհանուր ժողովի
մը ձեռօք:

Պատրիարքը իր պաշտօնին մէջ՝
որ է Ազգին նախագահել և անոր
օգտիցը հակել, Ազգին՝ Ընդհանուր
ժողովոյ միլլնորդութեամբ ունեցած
ազգեցութենէն ու վերատեսչութե-
նէն ընաւ մէկ ժամանակ ազատ եղած
չէ. և ասոր ապացոյցն է, Պատ-
րիարքին ամեն ժամանակ Ընդհանուր
ժողով հրաւիրելն ու գումարելը,
և կամ ըստ պահանջման գործոց կամ
Բարձրագոյն Իրան բացորոշ մէկ հրա-
մանին վրայ կարևոր խնդրոյ մը ծա-
գած ատենը՝ Ընդհանուր ժողովոյ
գիմելն ու անոր որոշումը խնդրելը:

Հայոց Ազգը՝ ասկէ քսան տար-
ւոյ չափ յառաջ՝ կայսերական Տէրու-
թենէն խնդրեց որ Պատրիարքարանի
մէջ Պատրիարքին նախագահութեամ-
բը երկու ժողով հաստատուին. մէկը
Կրօնական, միւսը Քաղաքական գոր-
ծոց համար, որպէսզի Պատրիարքին
պաշտօնատարութեանը գործակից և
օգնական ըլլան, և Ազգին՝ թէ՛ ըստ
քաղաքականի և թէ՛ ըստ Կրօնականի՝
վազեմի կանոններէն և սովորու-
թիւններէն ո՛ր և է խոտորմանց ա-
ռաջըրը առնուի:

րէ ի պատրիարքիյէնին րէիսի վէ միլ-
լէթին վէքիլի վէ Տէվլէթի ալիյէնին
վատրթաի թէնֆիլի անքեամը մա-
զամընտա իթիպար պույրըլան պիր
Պատրիարքի պուլընմը օլմազլէ, Պատ-
րիարքի մուամիլէյհէ օթէտէն պէ-
րու միլլէթին սուսուֆը միւլթէլի-
ֆէսիտէն միւրէքքէպ պիր մէճլիս
մարիֆէթիլէ միլլէթճէ ինթիխասպ
օլընարազ, միլլէթէ րիյատէթ իթ-
մէք վէ մէնաֆիի միլլիյէյի կէօլէլի-
մէք մէմուրիյէթիին իֆասնտա ու-
մում միլլէթին, մէճլիսի մէզքիւր
վասրթասը իլէ, ճարի օլան նուֆուզ
վէ նէզարէթիւտէն հիշ պիր գէման-
տէ պիւթիւն պիւթիւն գուրթըլա-
մայուպ, պուհա՝ Պատրիարքի մուամ-
իլէյհին՝ մէճլիսի մէզքիւրը հէր վա-
զըթ ճէմ՝ վէ տալէթ իթտիլի,
վէ մուգթէզաի մասլահաթտէն: օ-
լտրազ վէ եախտու Պապը Ալիին
էվամիրի սարիհատընա մէպնի՝ հալլ
ու թէսիլիյէտի լազըմ կէլէն պիր
մէսէլէի մուհիմէ զուհուրա կէլ-
տիքճէ՝ Պատրիարքին մէճլիսի մէզքիւ-
րէ միւրաճա'աթ էյլէտիլի խուսուս-
լարը տէլալէթ իտէր:

Էրմէնի միլլէթի՝ պուհտան
թագրիպէն եիկիրմի սէնէ մուգատ-
տէմ, Պատրիարքի մուամիլէյհին մայէ-
թիւնէ մէմուրիյէթի իֆատընտա մէ-
տարը մուամիլէթ օլմազ, վէ ըու-
հանի վէ ճիւմանիճէ ճարի օլան
ուսուլ վէ ատաթը գատիմէտէն հէր
կէօնէ մուպատտաթըն էօնիւ ալըն-
մազ իւզրէ, պիրի ումուրը ըուհա-
նիյէ, վէ տիկէրի ումուրը ճիւմա-
նիյէ իչուն իքի մէճլիս թայինինի
Տէվլէթի ալիյէտէն իսթիտա էյլէ-
միշ. վէ պու մէճլիսլէրին իհատար,

Երբ այս ժողովները հաստատուեցան, ազգային մանրամասն դործոց անտեսութեան համար ալ՝ քանի մը Խորհուրդներ հաստատել հարկ եղաւ :

Բայց որովհետեւ Ազգային պաշտօնատեսարց ամեն մէկուն իշխանութիւնը և պարտաւորութիւնները որոշաբար սահմանուած չէին, յայտնի էր որ Ազգին վիճակը բարեկարգելու մասին եղած այս ջանքերը, Ազգային վարչութեան զանազան մասանց մէջ, նաև յիշեալ վարչութեան և Ազգին մէջ՝ անպակաս պառակտումներ ծագելուն առիթ պիտի տային. և աս ալ ամեն կողման վերաբերեալ իրաւանց գործադրութեան մասին շատ մը անկարգութիւններ, և Ազգային վարչութեան մէջ ալ շփոթութիւն և խռովութիւն պիտի պատճառէր :

Ահա՛ այս շփոթութեանց և երկպառակութեանց պատճառները վերցնելու, և ամեն կողման պահանջմանց փաստակարարութիւնը բառնալու նպատակաւ, Կոստանդան Տէրութիւնը իր բոլոր հպատակաց վրայ ունեցած հայրական խնամօքը՝ Ազգիս մէջէն իստան Յանձնաժողով մը կազմել հարկաւոր դատեց, որպէսզի Հայոց Ազգին Կրօնական և Քաղաքական բնիկ սովորութեանց, նաև ի վաղուց անտի ընդունուած ընթացքին համաձայն Սահմանագրութիւն մը պատրաստուի :

Արդ՝ Խառն Յանձնաժողովը պատշաճ կը դատէ որ վաւերացման համար Բարձրագոյն Դրան մատուցուած Սահմանագրութեան սրբազոյժին հասկնալով

մէսալիճի միութեան քրտինըն ըստ յետի զըմնընտա, պո՛ղը գօմիսիօնլար թէսիսինի իսթիլլամ իթմիլ իսէ տէ, միլլէթին իսլահը անվալինէ տախր վազու պուլան իշպու թէմայիւլաթըն, Միլլէթ մէմուրլէրինին իգթիտար ու վէզաիֆի մախսուսէլէրի թային օլընմատըըը հալտէ, կէրէք Միլլէթ Իտարէսինին գըթա՛աթը մուխթէլիֆէսի պէյնիտէ, վէ կէրէք պու Իտարէ իլէ Միլլէթ արասընտա իգաի միւնաղա՛աթտէն խալի օլմայաճաղը, վէ պուսուն իսէ հէր թարաֆա ա՛րա օլան հուգուգըն իծրատընտա պիր թագըմ՝ նիզամըզլըզլալ իլէ իտարէճէ իսթիլլալ վէ իգթիշաշը միւսթէլլիմօլաճաղը տէրքեար օլուպ, իշթէ շու էսպապը իսթիլլաֆ վէ միւնաղա՛անըն մէնի զուհուրիլլէ հէր թարաֆ իտախալարընըն տէֆի մազարթաթը մագսատընա մէպնի, Տէվլէթի ալիյէ քեաֆֆէէի սունուֆը թէպա՛ասը հագգընտա պիտիրիզ պույսըտըըը հիմէմի միւշֆիզանէսի մուգթէզասընձա, Միլլէթին ատաթը մէրիյէի բուհա, նիյէ վէ ճիւմանիյէսինէ վէ հէմաէ գատիմտէն պէրու Միլլէթճէ ճարի օլան ուսուլէ մութապըզ պիր նի. զամնամէ գալէմէ ալընմագ իւզրէ մուխթէլիթ պիր գօմիսիօն թայինինի լաղըմէտէն ատա էլլէմիլ տիր: Պինտէն ալէյճ Տէվլէթի ալիյէյէ լիէճէթթաստիզ արզ ու իրաէ գըլընմըլ օլան նիզամնամէ լայիհասը մուճիպինճէ Պատրիզին Տէվլէթի ալիյէ իլէ Միլլէթ պէյնիտէ վատթա օլմագ հայիյէթի սապըզը վէճէլէ իպգա օլընուպ, մէճլիսի ումուսիսին իթէշքիլի տախի էվվէլքի հալիսին տահա պիր մուսթազամ սու

Ա. Պատրիարքին՝ ի մէջ Տէրութեան և Ազգին միջնորդ ըլլալու պաշտօնը ըստ առաջին գրութեան մնայ :

Բ. Ընդհանուր ժողովոյ կազմութիւնը առաջինէն աւելի կանոնաւոր կերպիւ նորոգուի : Եւ Ազգային երեսփոխանները եսնաճերտէն ընտրուելու տեղ (ըստ որում եսնաճերտուն վիճակը նոյնը չէ՛ ինչ որ առաջ էր), Յունաց Ազգին մէջ գործադրուած եղանակէն գուցէ աւելի կանոնաւոր և օրինաւոր կերպով՝ Եկեղեցեաց ժողովուրդներէն (այսինքն թաղերէն) ընտրուին :

Եւ որովհետեւ գուրսերը ընակող Հայ ժողովուրդները իրաւամբ կը գանգատին թէ պատրիարքարանի որոշումներուն խորհրդակցութեանէն և մասնակցութենէն բոլորովին զուրկ են. Երեսփոխաններուն մէկ մասը գաւառներուն կողմէն ընտրուին. և Կ. Պոլսոյ թաղերուն երեսփոխանաց վրայ աւելցուին. և ժողովոյն կրօնական մասը այսինքն անդամոց քսանը՝ Կոստանդնուպօլիս գանուոյ Եկեղեցականներուն կողմէն ընտրուին. որով Ընդհանուր ժողովոյ անդամոց թիւը ընդ ամենը հարիւր քառասունի կ'ամփոփուի :

Ասոնց պաշտօնը տասն տարի տեւէ. և ամեն տարի տասներորդ մասը փոխուելով նորէն ընտրութիւն ըլլայ :

Ընդհանուր ժողովը անուանէ թէ՛ Ղատրիարք և թէ՛ անոր նախագահութեամբը գործող Ազգային երկուց ժողովոց անդամները. և անոնց գործողութեանց վերատեսչութիւն ընէ :

Գ. Կրօնական գործոց տեսչու

րէթտէ թէճախինտէն իպարէթ օլտըը միսիլլու, Միլլէթ վէքիլլէրինին տախի՝ էսնաֆըն անվալը սապըզալարընտա վուգու պուլմուշ օլան թէպէտտիլ վէ թաղայեիւրէ մէպնի, էսնաֆճա ինթիխապ օլընաճագ եէրտէ, Բուճ Միլլէթինտէ իճրա օլընան սուրէթտին պէլքի տահա զիյատէ նիզամ վէ մէշրուիյէթէ մուվաֆըզ օլարագ, Քիլիսա ճէմաաթլարը թարաֆընտան թային վէ ինթիխապ օլընմալարը :

Վէ թաշրա ճէամաթլարընըն, Պատրիզխանէ միւզաքէրաթընտա մէտիէլ վէ միւշարէքէիտէն քեա՛միլէն մահրում օլտըզլարընտան պահօլէ, վուգուա կէլէն հոգլը շիքեայէթլէրինէ մէպնի թաշրալարտա տախի պիր մըզտապ վէքիլլէրինթիխապիլլէ Տէրի սաստէթ ճէմաաթլարը վէքիլլէրինէ իլսվէ գըլընմասը, վէ Մէճլիսի ումուսի ազասընըն գըսմը բուհանիսի, եանի երկիրմի նէֆէրի, Տէրի սաստէթտէ պուլընան էհլի քիլիսա թարաֆընտան ինթիխապ օլընմագ իւզրէ. եիւզ գըրգ նէֆէրէ թէնզիլ օլընուպ. միւտտէթի մէմուրիյէթլէրի օն սէնէ միւմթէտ օլարագ, հէր սէնէ պիր իւշրինին թէպտիլէն ինթիխապ օլընմասը :

Վէ մէճլիսի Ումուսիինի կէրէք Պատրիզի վէ կէրէք մաայէթինտէ պուլընաճագ իքի Մէճլիսին ազասընը թային իլէ, պուլըլարըն մուամէլաթը վագըլարընա նէզարէթ էլլէմէսի :

Վէ մէվատար ճիւմանիյէ, բու

Թիւնը՝ կրօնական ժողովոյն, քաղաքական գործոց տեսչութիւնը՝ Քաղաքական ժողովոյն, և խառն գործոց տեսչութիւնն ալ՝ յիշեալ երկու ժողովներուն մէկտեղ գալովը կազմուած Խառն ժողովոյն վերաբերեալ ըլլալ:

Գ. Կրօնական և Քաղաքական ժողովները իրենց ձեռնհասութեան շրջանակին մէջ գտնուած թէ՛ Եկեղեցեաց ժողովուրդներուն (Թաղականներուն) և թէ՛ Եկեղեցեաց, պարտանց, հիւանդանոցաց, վանքերից և ասոնց նման սրբիչ տեղեաց ազգային գործերուն ամէնն ալ Տեսուչ և Թաղական խորհուրդներու միջնորդութեամբ անօրինեն:

Ե. Վարչութեան կեդրոնը Ազգային Պատրիարքարանն ըլլալ:

Պատրիարքը՝ իբրև պաշտօնական Գլուխ Պատրիարքարանի, թէ՛ Ընդհանուր ժողովոյն և թէ՛ Ազգային կրկին ժողովներուն նախագահութիւնն է. և Ազգին ուղղակի կամ անուղղակի վերաբերեալ ամեն գործերը անօրինէ՛ ընդ վերատեսչութեամբ Ընդհանուր ժողովոյ:

Զ. Գաւառական ժողովրդոց Վարչութիւնը Կեդրոնական Վարչութեան հետ կապուած ըլլալ: Եւ գաւառներուն մէջ Առաջնորդները նախագահութիւնն ընեն տեղական ժողովներուն, որոնք պիտի կարգադրուին ըստ տրամադրութեանց Կոստանդնուպոլսոյ ժողովոյ, և նոյն (տեղական) ժողովոց գործերն ալ անօրինեն:

Է. Գաւառական ժողովները՝ Կեդրոնական Վարչութեան, և սոյն Վարչութեան Խորհուրդներուն ամեն

յէթինին՝ Մէծիսի ճիւղանիցէ, վէ մէվատար ըուհանիցին՝ Մէծիսի ըուհանիցէ, վէ մէվատար մուխթէլիթէնին տախի՝ մէզքիւր իքի մէծիսին իճթիսիսիլէ թէչէքքիւլ իտէն Մէծիսի Մուխթէլիթէ ա՛խտ օլմասը:

Վէ մէծիսէյնի մէզքիւրէյնին հէր պիրի քէնտու տաիրէի իգթիտարը տախիլինտէ օլարագ, կէրէք քիլիտա ճէմա՛աթլարնտա վէ կէրէք քիլիտա վէ մէքթէպ, վէ խասթախանէ վէ մանասթըրլար միսիլլու սախի մահալլէրտէ միլլէթճէ զուհուր իտէն քեաֆիթէի մէսալիհի գօմիսիօնլար վէ քիլիտա ճէմիլէթլէրի վատթար իլէ իտարէ իթմէլէրի:

Վէ մէքքէզի իտարէ Պատրիարխանէ օլուպ, Պատրիարխ տախի՝ Պատրիարխանէնին ըէլիսի ըէսիսի մագամընտա պուլընարագ կէրէք Մէծիսի Ումումիլէ վէ կէրէք մայէթինտէ օլան մէծիսլէրէ իճրաի ըրյասթլէ, տօլրտան տօլրլյա վէ եախօտ պիլվատթա միլլէթէ միլթաալլիք քեաֆիթէի մէսալիհի Մէծիսի Ումումիլին թահթը նէզարէթինտէ օլարագ ըուլթէթ էլլէմէսի, վէ թաշրա ճէմասթլարնին իտարէսի՝ մէքքէզի մէզքիւրէ մէքպութ օլուպ, էյալթատ մարխասալարն՝ Տէրի սատթթ մճլիսլէրինն էսասը իւզէրինն թանդիմ օլընաճագ օլան մահալլի մէճլիսլէրինն ըրյասթլէ, վէ օլ մէճլիսլէրին մէսալիհինի ըուլթէթ իթմէլէրի:

Վէ թաշրա մէճլիսլէրինն՝ Իտարէի մէքքէզիլէտէն, վէ իշպու իտարէ գօմիսիօնլարնտան հէր պիրինին՝ ախտ օլարըր մէճլիստէն, վէ

մէկը՝ ո՛ր ժողովոյ վերաբերի՝ նոյն ժողովոյն. և Ազգային ժողովները՝ Ընդհանուր ժողովոյն. և Պատրիարքը մէկ կողմէն Կայսերական Տէրութեան, և միւս կողմէն (Ընդհանուր ժողովոյ միջնորդութեամբ) Ազգին պատասխանատու ըլլան:

Ը. Եւ որովհետև Կայսերական Տէրութիւնը Հայոց Ազգին համար տալու հրամաններուն գործադրութեան բնական միջնորդ և Ազգային Վարչութեան գլուխ Պատրիարքը կը ճանչնայ և անոր կ'ուղղէ իր հարցումները. եթէ Տէրութիւնը Պատրիարքին հրամայէ որ հարցուցած խնդրոյն վրայ իր (այսինքն Պատրիարքին) կարծիքը յայտնէ, Պատրիարքը՝ իր նախագահութեամբ գործող ժողովներուն որոշման համեմատ շարժի: Իսկ եթէ Ազգին կարծիքն առնելով Տէրութեան հաղորդել հրամայէ, այն ժամանակ Պատրիարքը Ընդհանուր ժողով հրաւիրէ, և այն ժողովոյն վերջնական որոշմանը յայտնէ Տէրութեան:

Թ. Ազգային Վարչութիւնը երբեք տեսակ պարտաւորութիւն ունի, որոց առաջինն է առ Կայսերական Տէրութիւն. այս է՝ Ազգը կատարելապէս հաւատարիմ հպատակութեան մէջ պահել, և Ազգին թէ՛ ընդհանրապէս և թէ՛ ի մասնաւորի ամեն մէկ անհատներուն իրաւանց և արտօնութեանց՝ Տէրութեան կողմէն պահպանութիւնը սպահովցնել: Երկրորդն է առ Ազգն. որ է ճշմարտապէս գթութեամբ և հայրաբար վարուիլ: Եւ երրորդն է առ Աթոռն Էջմիածնի. այն է՝ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կրօնական կանոնաց և օրինաց համեմատ վարուիլ:

Պատրիարխ տախի՝ պիր թարափտան Տէվլէթի ալիլէտէն վէ տիկէր թարափտան Մէծիսի Ումումի վատթարըլէ Միլլէթտէն մէսուլ օլմալարը. վէ Տէվլէթի ալիլէնին Միլլէթ հազրնտա սատրը օլան ահքեամըն թէնֆիլի զըմնտա վատթար թախի թատիլիլէ վէ Միլլէթ Իտարէսինին ըէլիսի ատտ օլընան Պատրիարքէ իսթապ իլէ սիւալ պուլարտճալը մէվատ հազրնտա եա ըէյինի պէյան էլլէմէկէ Պատրիարխ տա վէթ պուլարաճաղընտան, պու թագտիրճէ Պատրիարխ մայէթինտէ պուլընան մէճլիսլէրին գարարնա թաթպիգան հարէքթէթ էլլէմէսի, վէ եախտ Միլլէթին ըէյինի թահալ իլէ ճանիպի Տէվլէթէ թէպլիլ լիթմէսի էմը ու թէնպիհ պուլըլաճաղընտան՝ պու հալտէ տախի Պատրիարխ Մէճլիսի ումումիլի տալթէթլէ պու Մէճլիսին նէթիճէի միւլարթերաթըր արզ ու պէյան էլլէմէսի:

Վէ իտարէի մէզքիւրէնին իւշ նէվ, վէզաֆի օլուպ, Տէվլէթճէ օլան վազիֆէսի՝ Միլլէթի Տէվլէթի ալիլէյէ քէմալի սըրագ վէ իթաթ հալինտէ թուլթագ, վէ Միլլէթին վէ կէրէք էֆրատընըն հուգուգ վէ իմթիյալթընըն ճանիպի Տէվլէթտէն վըգայէսի մատտէսինի թէմին իթմէք, վէ Միլլէթճէ օլան վազիֆէսի՝ հալիգաթէն պիր սուրթի միւլֆիգանէտէ հարէքթէթ էլլէմէք, վէ Էջմիածին մագամընտա օլան վազիֆէսի տախի՝ Էրմէնի Քիլիտար ուսուլ վէ ատաթը ըուհանիլէսինն թէվֆիգան տալրանմագտան իպարթէթ օլմասը խուսուսըրը

Ահա՛ ասոնք են Սահմանադրու-
թեան այն կէտերը զոր Խառն Յանձ-
նաժողովը պատշաճ կը դատէ , և զոր
կը հաստատէ միւս Յանձնաժողովը ,
որ Չեր Վսեմութեան հրամանին հա-
մեմատ՝ ի դիմաց Ազգին Սահմանա-
դրութեան վրայ իւր գիտողութիւն-
ները Բարձրագոյն Դրան ներկայա-
ցընելու համար կազմուեցաւ :

Ի Կ . Պօլիս 16 Փետրվար 1862

Գօմիսիօնը մեղքիւր թարափրնտան
թէնտիպ , վէ էմրի Ալիէրի Եւզրէ՛
Միլլէթ թարափրնտան իշ պու նի-
զամնամէ հագգընտա միւթալաալա-
րընը Պապը ալիյէ թագտիմ՝ իթմէք
Եւզրէ թէշքիլ վէ ինթիխապ օլը-
նան Գօմիսիօն թարափրնտան թաս-
տիգ գըլընմըջ օլմաղլէ , օլ պապտէ
վէ հէր հալտէ էմրու ֆէրման հաղ-
րէթի մէնլէհուլ էմրին տիր :

Յի 29 Շապան 1278

Ստորագրութիւն (Ինգալար)

ԱՆԴՍՄԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՐԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ (ՊԱՊԸ ԱԼԻ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ Ա.ՉԱՍԸ)

ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ , ՏԵՂԱՊԱԶ ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ
ԱՔՈՌՈՅ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՔԱՂԱՆԱՅ ՓԱՓԱՉԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՔԱՂԱՆԱՅ ՀԻՒՆԲԵԱՐ-
ԻՒՅԿԻՏԱՐ Ս . ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ ՊԵՅԷՆՏԵԱՆ Ս . ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏ ԵԿԵ-
ՂԵՅԻՈՅ ՊԱԼԱՏ

ԳԷՈՐԳ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՍԵՐՈՎԲԷ ՎԻՉԷՆԵԱՆ
ՅԱԿՈԲ ՄՈՒՊԱՀԵԱՃԵԱՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՂԻԱՉԱՐԵԱՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՏԱՏԵԱՆ
ԳՐԻԳՈՐ ԱՂԱԹՕՆ
ՅԱԿՈԲԻԿ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ
ԳԱՍՊԱՐ ԿԻՄԻԻՇՁԻ

ԱՆԴՍՄԻ ԱՉԳԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ (ՄԻԼԼԷԹ ԹԱՐԱՅԸՆՏԱՆ ՄԻՒՆԹԷՆԱՊ
ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ Ա.ՉԱՍԸ)

ԱՂԱԹՕՆԵԱՆ ՄԿՐՏԻՉ
ԱՍԼԱՆԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ
ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՄԱՆՈՒԿ
ՄԻՆԱՍԵԱՆ ՄԻՆԱՍ
ՌՈՒՍԻՆԵԱՆ
ՍԻՐԷՆԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՕՏԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ

ՕՐԻՆԱԿ ՀՐԱՄԱՆՍԻՐԻ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՐԱՆ

Ա. խոհեմազարդ Տեղապահ
Պատրիարքի՝ Հայոց

Հայոց Պատրիարքարանի վիճա-
կին և Վարչութեան բարեկարգու-
թեանը վրայօք , առկէ առաջ Բարձ-
րագոյն Դուռը կաշմուած Յանձնա-
ժողովին գրի առած Սահմանադրու-
թիւնը՝ լոկ աշխարհական գործոց
վերաբերեալ քանի մը կէտերը սրբ-
բազրուելէն ետքը , Վեհափառ Ար-
քային մատուցուեցաւ . և նորին
Կայսերական Վեհափառութեան կող-
մէն ընդունուելով , պարունակած
նիւթերուն այսուհետեւ Կանոն բըռ-
նուիլը Չեր Սրբաղնութեան յանձնե-
լու Արքունի հրամանը շնորհուեցաւ :
Ուստի յիշեալ Սահմանադրու-
թիւնը ներփակեալ առ Չեղ ուղար-
կելով՝ կը պատուիրեմք որ պարու-
նակած նիւթերուն այսուհետեւ ան-
թերի գործադրութեանը հսկելով ,
ըստ Բարձրագոյն կամաց Օրոստա-
փառ Կայսեր՝ ինչ որ պարտ ու պատ-
շաճ է ի դ ործ գնելու հող տանիք :

17 Մարտ 1863 :

ՍՈՒՐԷԹԻ ՊՈՒՅՐԸԼԹԸՒ ԱԼԻ

Էրմէնի Պատրիգ Կախմազար
Տիրայէթլու էիէնտի .

Էրմէնի Պատրիգ խանէփնին իս-
լաճը ահվալ վէ իտարէսինէ տախը
օլարագ , մուգատտէմա Պապը ալիտէ
թէշքիլ օլընան գօմիսիօնըն գալէմէ
ալաղըր նիզամնամէնին սըրֆ ումուրը
տիւնեթվիյէտէն օլան պաղը մահալ-
լէրի թասճիճ օլընարդտան սօնրա ,
հուղուրը մաալի մէվֆուրը հալրէթի
Փատիշահիյէ լէտէլ աղը , նէզսի ա-
լիի ճէնապը Փատիշահիտէ ըէհինի
գապուլ օլմաղըլէ՝ մէվատար միւն-
տէրիճէսինին պատէղին նիզամ՝ իթ-
թիխաղ օլընմաղը խուսուսընըն թա-
րափը Տօթմանէլէրինէ հովալէսինէ
էմր ու ֆէրմանը Հիւմայունը հաղ-
րէթի Միլլիւքանէ միւթաալլիգ վէ
շէտէ խուսուս : պույրու մուշ , վէ
մեղքիւր նիզամնամէ լէֆֆէն կէօն-
տէրիլիշ օլմաղըլա , պէր մանթուրը
իրատէի սէնիյէի ճէնապը Փատիշահի
նիզամնամէի մեղքիւրըն հալի օլ-
տուրը մէվատարն պատէմա տէսթուր
իւլ ալէլ թուլըլարագ , մուղթա-
ղիյաթըն իֆասընա հիմմէթ էլլէյէ-
լէր տէյու :

Յի 9 Շէվվալ 1279

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Օսմանեան Տէրութեան իր Մահ-մէտական շեղող հպատակներուն շը-նորհած արտօնութիւնները՝ հաւասար են ըստ սկզբանց ամենուն համար . բայց անոնց գործադրութեանը եղանակը՝ իւրաքանչիւր պզտի մէջ ըստ պահանջման սեպհական սովորութեանց իւրեանց , մասնաւոր կերպով անօրինուած է :

Հայոց Պատրիարքը գլուխ է իր ազգին . մասնաւոր պարագաներու մէջ՝ Տէրութեան հրամանաց գործադրութեան միջնորդ : Սակայն Պատրիարքարանի մէջ կրօնական գործոց համար՝ կրօնական ժողով մը , և Քաղաքական գործոց համար՝ Քաղաքական ժողով մը կան հաստատուած : Այս երկու ժողովները ի պահանջել հարկին միանալով՝ Խառն ժողով կը կազմեն : Թէ Պատրիարքը և թէ այս երկու ժողովոց անդամները Ազգին պատուաւոր անձանցմէ բաղկացեալ մէկ Ընդհանուր ժողովոյ մէջ կ'ընտրուին :

Որովհետեւ յիշեալ ժողովներուն պաշտօնն ու պարտաւորութիւնքը , և կազմութեան եղանակը բաւական կանոններով սահմանուած չեն . և այս պատճառաւ զանազան անտեղեկութիւններ , և մասնաւորապէս Ընդհանուր ժողով կազմելու մասին տեսակ տեսակ դժուարութիւններ տեսնուած են ,

Որովհետեւ բարեկարգութեանց վերաբերեալ կայսերական հրովարտակին (*) համեմատ՝ իւրաքանչիւր

Խաթիբի Հիւմայուն , 6/18 Փետր. 1856 :

ՄՈՒԳԱՏՏԻՄԷ

Տէվլէթի Ալիյէնին թէպաա'ի զայրը Միւսլիմէսի հագգընտա իհասան պուշուրմըջ օլտըզը իմթիյազաթ՝ էսասէն ճիւմլէսի հագգընտա միւսավաթ իւզրէ իսէտէ , հէր միլլէթտէ պուշըն սուվէրի իճրաիյէսի ուսուլ վէ ատաթը մախսուսէլէրի իգթիզաորնճա , պիր շէքլի մախսուստէ պուլընմըջ տըր :

Էրմէնի Պատրիարք՝ միլլէթիւնին ըէիսի , վէ անվալը մախսուսէտէ Տէվլէթի Ալիյէնին վասըթաի թէնֆիլի անքեամը օլուպ , անճագ Պատրիարքանէտէ ումուրը բուհանիյէ իւչուն պիր մէճլիսի բուհանի , վէ ումուրը ճիւմանիյէ իւչուն պիր մէճլիսի ճիւմանի վար տըր : Վէ լէտէլ իգթըզա պու իքի մէճլիս պիրլէշէրէք մէճլիսի մուսթէլիթ ագա օլընուր : Կէրէք Պատրիարք վէ կէրէք պու մէճլիսլէր՝ ա'զասը միւթէպէրանը միլլէթտէն միւրէքքէպ պիր մէճլիսի ումուսիտէ ինթիխապ գըլընուր :

Պու մէճլիսլէրին վէզաիֆի վէ սուվէրի թէշքիլի հագգընտա նիզամաթը քեաֆիյէ օլմասըզընտան տիւրլիս ույըւնսըզըզըլար զուհուրէ կէլուպ , ալէլ խուսուս մէճլիսի ումուսիւնին թէշքիլիտէ էնվաի միւշքիլաթ կէօրիւլտիկինէ , վէ ըսլահաթ Ֆէրմանը ալիսի (*) հիւքմինճէ , հէր ճէմասթըն պիր միհլի մուայեէն իչինտէ , իմթիյազաթ վէ մուսաֆիյաթը հալըրէլէրինին մուայէնէսինէ իպթիտար իլէ , վազթըն վէ ատարը մէտէնիյէթ վէ մալուամաթը

(*) Խաթիբի Հիւմայուն , էվա'իլի ճէմազիւլ ախր 1272 :

Հասարակութիւն իր ունեցած արտօնութիւններն ու առանձնաշնորհութիւնները՝ որոշեալ ժամանակի մէջ քննելով , և ժամանակին բերմանցը և քաղաքակրթութեան արդեանցն ու արդի լուսաւորեալ վիճակին պահանջած բարեկարգութիւնները խորհըրդածութեամբ որոշելով , Բարձրագոյն Դրան ներկայացընելու պարտաւորուած է ,

Որովհետեւ ամեն մէկ Ազգին կըրօնական Գլուխներուն շնորհուած իշխանութիւնն ու կարողութիւնը , իւրաքանչիւր Հասարակութեան ապահովուած նոր վիճակին ու դրութեան համաձայնեցնել պէտք է ,

Ուստի Հայոց Ազգէն քանի մը պատուաւոր անձինքէ Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ , որ Ազգին համար պատրաստեց սա հեռեեալ Սահմանադրութիւնը :

Միւթէպէտէնին իճապ իթտիրտիկի ըսլահաթը պիլ միւզաքէրէ արզ էյլէմէլէրի , վէ բուհասի բուհանիյէյէ իթա պուշուրմըջ օլան բուխսաթ վէ իգթիտարըն իշպու ճէմասթլարա թէմին օլընմըջ օլան հալ վէ մէվգիի ճէտիա իլէ թէվֆիպ օլընմասը լազըմ կէլտիկինէ մէսինի , էրմէնի միլլէթի միւթէպէտէններնտան միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն թէշքիլի իլէ , էրմէնի միլլէթի հագգընտա թէրթիպ օլընան նիզամատէ լախահասը տըր :

**ԱԶԳԱՅԻՆ
ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅՈՑ**

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶՐՈՒՆԵՐ

Ա .

Ազգին ամեն մեկ անհատը առ Ազգը պարտավորութիւններ ունի . Ազգն ալ իր կողմէն առ ազգային ամեն մեկ անհատ պարտավորութիւններ ունի . դարձեալ ամեն մեկ անհատ իրաւունքներ ունի ազգէն եւ Ազգն անհատներէն :

Ուստի Ազգն ու ազգային փոխադարձ պարտեօ կապուած են իրարու հետ . անանկ որ մեկին պարտավորութիւնք միւսին իրաւունքն են :

Բ .

Ազգայնոց պարտավորութիւնն է՝ Ազգին պիտոյիցը պահանջած ծախֆերուն մասնակից ըլլալ իրաւական իր կարողութեան չափովը . Ազգին ինչո՞ւմ ծառայութեանցը յօտարակամ շահանառ ըլլալ . եւ անոր ըրած սեօրհնութեանցը միտով հնազանդիլ :

Ազգայնոց աշխատավորութիւնքը Ազգին իրաւունքն են :

Գ .

Ազգին պարտավորութիւնն է՝ ազգայնոց բարոյական , մտայնական եւ կրթական պիտոյիցը հոգ սանիլ . Հայաստանեայց եկեղեցւոյ դաւանութիւնն ու աւանդութիւնքը անարատ պահել . մարդկութեան հարկաւոր եղած անհրաժեշտ գիտելոց ուսումը՝ ամեն աստիճանի քի՛ մանչ եւ քի՛ տղայի տղայոց հաւասարակութեամբ տալու .

**Ն Ի Չ Ա Մ Ն Ա Մ Է Ի
Մ Ե Լ Ե Յ Թ Թ
Է Բ Մ Է Ն Ե Ա Ն**

ՄԷՊԱՏԻԻ ԷՍՍՍՈՒՅԷ

Պ Է Ն Տ Ի Է Վ Վ Է Լ

Էժուսը Միլիթրսկն հեր պիտի Միլիթրսկի վէ Միլիթրսկն սախի օր էժուսըն հեր պիտի Միլիթրսկն վաճախարը գիտեմքի օրընը միւսիլը , էժուսը մերգումեան հեր պիտի Միլիթրսկն վէ միլիթրսկն սախի անդիւրիսն հեր պիտի ինքն հուզուող վար սր . պիտանն աչիյն՝ կերեք միլիթր վէ կերեք էժուսը միլիթր՝ վաճախարը միւշարեքի իյե եփսիկերիսն մերպուք օրնայի . պիտի Միլիթրսկն վաճախարը գիտեմքի՝ սիկերիսին հուզուող , եանի միլիթրսկն վաճախարը գիտեմքի՝ էժուսը միլիթրսկն , քեզայիք էժուսը մերգումեան վաճախարը գիտեմքի՝ միլիթրսկն հուզուող սր :

Պ Է Ն Տ Ի Ս Ա Ն Ի

Էժուսը միլիթրսկն վաճախարը գիտեմքի , էվիկըն հեր պիտի ինքիյնսարը միլիթրսկն վաճախարի մուզրագիյնսինն աշխատանքի կիսանար օրնայի , անհա՛ միլիթրսկն մարտարարը օրնայի ինչպէս քիտի կիսանար իյե սերտոսկէ էյիմեան , սախա՛ միլիթրսկն քիսապիտի մուզրարեւեանէն էզ ան ու սիլ ինքիսալ իրմեան ինչպէս քիտի ինչպէս ինչպէս ինչպէս ինչպէս , էժուսը մերգումեան ինչպէս վաճախարը գիտեմքի՝ միլիթրսկն հուզուող սր :

Պ Է Ն Տ Ի Ս Ա Լ Ի Ս

Միլիթրսկն վաճախարը գիտեմքի , էվիկըն՝ էժուսը միլիթրսկն ինքիյնսարը էժուսիյն վէ զեհիսիյն վէ մասնիյնսինն սարգը սայ իրմեք , սանհա՛ էրմեանի Գիլիսարընն ազայիս վէ ինչպէս քիտի վէ սեքի կեքիտեմքի , սախա՛ կեպի պեչերէ միւշարեք լազըն օրնայի գիտեմքն ու անարիքին հեր պիտի էրեք վէ զը :

ազգային հասարակութիւնքը պայծառ պահել . հասարակութիւն օրինաւոր կերպով աւելցնել , եւ ծախֆերն ինչպէս քիտի սեօրեքն . Ազգին ծառայութեանը մշտնջենապէս նուիրեալ անձանց կայրութիւնը բարոյքել եւ սպասելն անդորրել . կարօտեց խնամսանիլ հայրաբար . ազգայնոց մեք ծագած վեճերն արդարաւորութեամբ խաղաղել , եւ վերջապէս ազգային յաւաստիւնութեան անձանկներ աշխատիլ :

Ազգին աշխատավորութիւնքը ազգայնոց իրաւունքն են :

Դ .

Չազգը փոխանորդարար ներկայացընող , եւ աշխատավոր պարտեօ կանխաւոր կատարելն սեօրեքն ու մասնաւոր կարգեալ ինչպէս քիտի՝ **ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ** կը կոչուի , որուն շահանառ է Օսմանեան Տերութեան յաստի արտօնութեան , եւ սահմանադրութեան միջոցաւ , Թուրքիոյ Հայոց ներքին գործերու սեօրհնութիւնը :

Ե .

Վարչութիւնը՝ ազգային ըլլալու համար , պէտք է **ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՄԱՆԿԱՆ** ըլլայ :

Զ .

Երեսպահանախան վարչութեան կիտը՝ **ԻՐԱՆԱՆԸ** ու **ՊԱՐՏՆԱՆԸ** մկրտելն է , որ արդարաւորութեամբ սկզբունքն է , իր ոչ մի ձայնիչ բազմութեան մեք կը կայանայ , որ **ՕՐԻՆԱՆՈՒԹՅԱՆ** սկզբունքն է :

չօնադարձաւ միւսապար իզրէ կոչիքսիրակ , սախա՛ քիտիսա վէ խաւարակն վէ մեքիյն վէ հաւաքի ինչպէս վէ խալարը միլիթրսկն շէն վէ մանար հարսէ քուրմագ , վէ պրնարըն վարիսարըն պիտի վեքը շերի արքընագ , վէ մասնաւորի կիտի մաղուլ սարեքի քիտի վէ քիտի վէ էյիմեք , խախա՛ խրեմարը միլիթրսկն սախի վեքի մերպուք օրնայի էլ խաւարն հալը հազրընը ըլլան , վէ հալը միւշարագիտի կիտի կիտի կիտի , սախա՛ զարարեքս պուրնան փոքարալը միլիթրսկն գալընագ , սախա՛ էժուսը միլիթրսկն պիտի ինչպէս քիտի ինչպէս քիտի հազգանիյնէ քիտի կիտի , վիլ հալը միլիթրսկն ինչպէս քիտի ձանախիտեան շալընագ ինչպէս քիտի ինչպէս քիտի օրնայի , միլիթրսկն ինչպէս քիտի վաճախարը գիտեմքի էժուսը միլիթրսկն հուզուող սր :

Պ Է Ն Տ Ի Ր Ա Պ Ի

Մին բարագը միլիթր մուշախաւարի կեքըն միլիթր մասնաւորսինն պուրնան վէ վաճախարը միւշարեքի մեքիտի կեքի միլիթրսկն կիտի ինչպէս քիտի միլիթրսկն ինչպէս քիտի ինչպէս քիտի ինչպէս քիտի , սախա՛ միլիթրսկն միւշարընն սախի ինչպէս քիտի ինչպէս քիտի , սախա՛ միլիթրսկն միւշարընն սախի ինչպէս քիտի ինչպէս քիտի , սախա՛ միլիթրսկն միւշարընն սախի ինչպէս քիտի ինչպէս քիտի :

Պ Է Ն Տ Ի Խ Ա Մ Ի Ս

Իսարէ՛ միլիթրսկն օրնայի ինչպէս՝ **ՄՈՒՐԱՆԱՍԻՅԷ** ուսուցի իզրէ օրնայի լազըն կիտը :

Պ Է Ն Տ Ի Ս Ա Տ Ի Ս

Մուշախաւարի քիտի ուսուցի իզրէ քիտի կիտի կիտի ինչպէս քիտի կիտի ինչպէս քիտի , սախա՛ միլիթրսկն միւշարընն սախի վաճախարը վէ հուզուող սր էլ , միլիթրսկն հազգանիյն օրնայի . գործիքի՛ կիտի ինչպէս քիտի արտէ զարարիլ օրնայի , վէ պիտի սախի միլիթրսկն միլիթրսկն սր :

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
Ա. ՊԱՏՐԻԱՐԻ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ
ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ

Յորտած 1. Կոստանդնուպօլսոյ Պատրիարքը բոլոր Ազգային ժողովաց Նստադահն է, և անոնց դործագիր իշխանութիւնը կը վարէ, և մասնաւոր պարագաներու մէջ՝ Տէրութեան նրամանաց դործագրութեան միջնորդն է:

Աւտի պէտք է որ Պատրիարքը ընտրուելու անձը՝ ընդհանուր Ազգին վտահութեան ու յարգանացն արժանի ըլլալու համար Պատրիարքական Աթոռին վայելուչ ամեն յատկութիւններն ու արժանաւորութիւնն ունենայ, և ի վաղուց անտի Պատրիարքութեան յատկացեալ Եպիսկոպոսաց դասէն ըլլայ. միանգամայն Տէրութեան կատարեալ վտահութեանն արժանաւոր, և գունէ իւր հօրմէն սկսեալ՝ Օսմանեան հպատակ, և երեսուն և հինգ տարին լրացուցած ըլլայ:

Յօդ. 2. Երբ Պատրիարքը վախճանելով կամ հրաժարելով և կամ ուրիշ որ և է պատճառաւ Աթոռը պարագ մնայ, Կրօնական և Քաղաքական ժողովները մէկտեղ գալով Տեղապահ մը կ'ընտրեն, և անոր հաստատութիւնը կը խնդրեն Բարձրագոյն Դահնէն:

Ընդհանուր ժողովը կ'ընտրէ Պատրիարք. բայց Կրօնական և Քաղաքական ժողովներն իրաւունք ունին մերձայնցման ցուցակով մը

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

ՏԵՐԻ ՍԱՍՏԷԹ ԷՐՄԷՆԻ ՊԱՏՐԻՊԻՆԻՆ
ՍՈՒՐԵԹԸ ԻՆԹԻՄԱՊԸ ՊԵՍՆԵՆԵՍՍ ՏԸՐ

Պիրիսնճի մասնէ. Տէրի Սաստէթ Պատրիգի ինթիխապ օլընաճագ լաթ պիլճիւմէ Միլլէթ մէճլիսլէրինին ըրյասէթինի վէ գուվլէի իճրախէսինի հաիզ օլարագ, անվալը մախսուսէտէ Տէվլէթի Ալիյէնին վաւըթաի թէնֆիզի անքեամը օլտուղտնտան, ո մուժ միլլէթին էմնիյէթ վէ իթիպարընը ճալիպ օլմագ իչուն հէր ճիհէթլէ պու մագամէ լայըդ օլաճագ էվսաֆ վէ հայսիյէթ իլէ մութթարֆ, վէ էզ դատիմ Պատրիգլիկէ մախսուս օլան Պիսկոպոսլարըն սընֆընտան պուլընմասիլլէ պէրապէր. Տէվլէթի Ալիյէնին տախի էմնիյէթի քեամիլէսինէ շաեան զէվաթտէն վէ լա ագալլ փէտէրինտէն պէչու ալ թէպաաի Տէվլէթի Ալիյէտէն պուլընմասը վէ օթուզ պէշ եաշընը թէքմիլ իթմիշ օլմասը լաղըմ արը:

Իֆիսնճի մասնէ. Պատրիգին վէֆաթը վէ իսթիֆասը ճիհէթիլլէ վէ եախուտ էսպապի սաիրէյէ մէպնի պատրիգլիք մագամընըն հալլի վուգուրնտէ՝ բուհանի վէ ճիամանի մէճլիսլէրի պիլլէշէրէք, գալմմագամլըդ իթմէք իւզրէ պիւր գաթէ գարար վիբուպ, թաստիգլինի Պապը Ալիտէն իսթիսա իտէր:

Տէրի Սաստէթ Պատրիգի Մէճլիսի ումուսիտէ ինթիխապ օլընուրֆագաթ բուհանի վէ ճիամանի Մէճլիսլէրինին, ինթիխապ օլընան զէ-

Ընտրելեաց արժանաւորութեան սատիճանին վրայ կարծիք տալու:

Պատրիարքի ընտրութիւնը հետեւեալ կերպիւ կ'ըլլայ:

Նախ և առաջ՝ Տեղապահը Օսմանեան հողին վրայ գտնուող բոլոր Եպիսկոպոսաց ցանկը կը շինէ, և իւրաքանչիւրին անուանը առջև՝ ըստ առաջին յօդուածոյ ընտրելութեան համար պահանջուած հանգամանքը նշանակելով, Կրօնական ժողովոյն կը ներկայացընէ զայն:

Այս ժողովն ալ Եկեղեցական համագումար ժողով հրաւիրելով, ընտրելեաց ցուցակ մը կը պատրաստէ գաղտնի քուէարկութեամբ. այսինքն իւրաքանչիւր անգամ թղթոյ մը վրայ կը գրէ այն ամեն Եպիսկոպոսաց անունները՝ զորս կրօնական մասին անընդունելի չը համարիր: Եւրբը՝ քուէհամարն ըլլալով, այն անունները յատուկ ցուցակի մը մէջ կ'աւանդին քուէից շատութեան կարգաւ:

Տեղապահը յիշեալ կերպիւ պատրաստուած ցուցակը Քաղաքական ժողովոյն կը ներկայացնէ: Ան ալ նշանակուած անձանց ըստ Քաղաքականին արժանաւորութիւնը քննելէն ետքը, ամենէն աւելի արժանաւորներէն հինգ ընտրելի կը զատէ քուէից առաւելութեամբ, և անոնց ցուցակը Ընդհանուր ժողովոյն կը ներկայացնէ:

վաթըն տերէճէի իսթիհագաղարը հագգընտա պիր դըթա էսամի տէֆթերի թանդիմիլլէ պէյանի բէյ իթմէկէ հագղարը վար արը:

Էմրի ինթիխապ պէր վէճհի աթի իճրա դըլընուր: Շէօլլէ րի, էվլլէլ էմիրտէ Պատրիգ Գախմմագամը մէմալիքի մահրուսէի Շահանէտէ պուլընան պիլճիւմէ Պիսկոպոսլարըն էսամիսինի հալի պիւր գըթա տէֆթէր թէրթիպիլլէ պունլարըն, պիրինճի մատտէ մուճիպինճէ, ինթիխապ օլընմաղա ճիհէթի իսթիհագաղարընը հէր պիրինին իսմինին էօնիւնէ իշարէթ, վէ տէֆթէրի մէզքիւրը մէճլիսի բուհանիյէ իպրագ իտէր:

Վէ պու մէճլիս թարաֆընտան Մէճլիսի ումուսի բուհանի տալէթ օլընարագ, բէյի խաֆի իլէ պէր վէճհի աթի պիր դըթա էսամի տէֆթերի թէրթիպ օլընուր. Մէճլիսի մէզքիւր աղասընտան հէր պիրի բուհանիճէ շաեանը գապուլ ատա իթտիկի Պիսկոպոսլարըն էսամիսինի պիւր քեաղըտ իւզէրինէ թահիր իթտիքտէն սօնրա, թատատի բէյ օլընարագ, էսամիի մուհարրէրէ, հէր պիրինէ իսապէթ իթմիշ օլան բէյլէրին քեսրէթինէ կէօրէ, սըրա իլէ պիր տէֆթէրի մախսուսէ տէրճ օլընուր: Իշպու տէֆթէր Գախմմագամը մումալլէյն թարաֆընտան Մէճլիսի ճիամանիէ իպրագ օլընուպ, պու մէճլիս տախի տէֆթէրի մէզքիւրտէ էսամիսի միւտէրիճ օլան զէվաթըն ճիամանիճէ տէրէճէի գապիլլիյէթլէրինի պատէթ թահագիգ էն զիյատէ իսթիհագաղ օլանլարտան, Պատրիգ ինթիխապ օլը-

Միանգամայն Եկեղեցական համագումար ժողովոյն պատրաստած առաջին ցուցակն ալ ազգային Ընդհանուր ժողովոյն սրահին մէջ կախուած կ'ըլլայ : Ընդհանուր ժողովը այս երկու ցուցակներէն՝ ընտրելաց թէ՛ կրօնական և թէ՛ քաղաքական որպիսութեանց վրայ՝ երկու ձեռնհաս ժողովներուն կարծիքն իմանալով, կ'ընտրէ Ղատրիարք՝ գաղանի քուէարկութեամբ և բացարձակ առաւելութեամբ քուէից :

Ընդհանուր ժողովը կրնայ Քաղաքական ժողովոյն ներկայացուցած ցուցակէն դուրս անձի մը վրայ ալ քուէ տալ . բայց պէտք է որ այն անձին անունը նշանակուած ըլլայ Եկեղեցական համագումար ժողովոյն պատրաստած ցուցակին մէջ . վասնզի այս եկեղեցական ցուցակէն դուրս մնացած անձի վրայ ընտրութիւն չկրնար ըլլալ :

Եթէ առաջին անգամ քուէից բացարձակ առաւելութիւն չգոյանայ, երկու առաւելագոյն քուէ ստացողաց անունները Տեղապահին կողմէն Ընդհանուր ժողովոյ անգամներուն կը ծանուցուի . և երկրորդ քուէարկութիւնը օրինաւորապէս այն երկուքին վրայ կ'ըլլայ : Այս երկրորդ քուէարկութեան առեւ Ազգային Երեսփոխաններէն անոնք որ չկրնան ներկայ գտնուիլ, կարող են իրենց

նապիւժէք իւզրէ, Էքսէրիյէթի աւրա իլէ պէշ նէֆէրինի թէֆրիզ վէթային, վէ պու տէֆթէրի Մէճլիսի ումուսիյէ իպրազ իտէր :

Մէճլիսի ումուսիի քուհանինին թէրթիպ իթմիշ օլտըզը տէֆթէր տախի Միլլէթ Մէճլիսի ումուսիսինուտէ տիվարէ ասըլաճագ օլտըզընտան, Մէճլիսի ումուսի Պատրիզ ինթիխապընտ իգթիտար վէ սալահիյէթի օլան ի.քի Մէճլիսին տախի ինթիխապ օլընապիլէճէք զէվաթըն կէրէք քուհանի վէ կէրէք ճիսմանիճէ գապիլիսէթլէրի հագզընտա բէյինէ մութթալի օլարագ, Պատրիզի՝ բէի խաֆի վէ էրսէրիյէթի՝ մութլագաի աւրա իլէ ինթիխապ իտէր :

Մէճլիսի ումուսիտէ, Մէճլիսի ճիսմանի թարաֆընտան իպրազ օլընտան տէֆթէրին խարիճինտէ օլան պիր զաթ հագզընտա տախի իթաի բէյ օլընապիլուր իտէ տէ, Մէճլիսի ումուսիի քուհանի թարաֆընտան թէրթիպ գըլընիլշ օլան տէֆթէրտէ իսմի միւնտէրիճ օլվայան զէվաթըն ինթիխապը ճաիլ օլմայաճաղընտան օլ զաթըն իսմինին տէֆթէրի մէզքիւրտէ մուհարրէր օլմասը լազըմ կէլիր :

Էքսէրիյէթի մութլագաի արա իլք տէֆատա հուսուլէ կէլմէտիկի թագաիրտէ, հագզըլարնտա էն զիյատէ բէյ իսապէթ իթմիշ օլան ի.քի զաթըն իսմիլէրի Գալմուսիյէ մուսիսիլէյն թարաֆընտան Մէճիսի ումուսի ազտարնա պիլաիրիլուր . վէ տէֆաի սանիյէտէ պու ի.քի զաթ հագզընտա նիլամէն իթաի բէյ օլընուր : Ի.քինճի տէֆա՝ բէյ իթարնտա հագզը պուլընմայան Միլլէթ վէ-

3/958-64 145/28-64/

քուէները ստարագրեալ և կնքեալ նամակաւ առ ժողովն ուղարկել, կա՛մ Տեղապահին և կա՛մ Ընդհանուր ժողովոյ Ատենապետին ուղղելով զայն :

Քուէները յատուկ քուէատուփի մը մէջ գտուելէն ետքը՝ քուէհամարը կ'ըլլայ Ընդհանուր ժողովոյ գիւանին ձեռօք, և սոյն ժողովոյ մէջէն ընտրուած չորս եկեղեցական և չորս աշխարհական քննիչներու ներկայութեամբ :

Եթէ պատահի որ երկրորդ անգամ քուէարկութեան մէջ երկու անձանց հաւասար քուէ ելնէ, այն առեւ երկուքէն մէկը վիճակաւ կ'ընտրուի :

Յօդ. 3. Ընտրութիւնը կատարուելէն ետքը տեղեկագիր մը կը շինուի՝ զոր բոլոր բաղմականք կ'ըստորագրեն . և Տեղապահի միջնորդութեամբ Բարձրագոյն Դրան կը մատուցուի . և Պատրիարքը կը հաստատուի ըստ վաղեմի սովորութեան՝ կայսերական հրամանին համեմատ :

Յօդ. 4. Ընդհանուր ժողովը հրաւիրանաց գիր կ'ուղարկէ Պատրիարքը ընտրուած անձին քանի մը անձանց ձեռօք՝ եթէ կ . Պօլսոյ մէջ է . և յատուկ հրաւիրակաւ՝ եթէ կ . Պօլսէն դուրս տեղ է : Նորընտիր Պատրիարքը՝ այս հրաւիրանաց գիրը առնելով, Պատրիարքարան կուգայ և Մայր Եկեղեցոյ մէջ Ընդհանուր ժողովոյ առջև հանդիսաւոր ուխտ

քիլլէրի, բէյլէրինի Գալմուսիյէ մուսիլէյնէ վէ եախուա Մէճլիսի ումուսի գալէմ Բէիսինէ խիթապէն, կէճոտէրէճէքլէրի պիր գըթա մէմհուր վէ միւսլա մէքթուպ իլէ Մէճլիսի մէզքիւրտէ թէպլիզ իտէպիլիլէր :

Բէյ քեաղըտլէրի մախսուս պիր սանտուգճէյէ վազ օլընտըգտան սօնրա իթա օլանան բէյլէր Մէճլիսի ումուսի գալէմի մարիֆէթիլէ, տէօրթ նէֆէրի էնլի քիլլուտտէն վէ տէօրաի ազամտէն օլմագ իւզրէ՝ Մէճլիսի մէզքիւրտէ իչինտէն ինթիխապ օլընան սէքիլ քիչի մուվաճէհէսնտէ, թատաա օլընուր : Ի.քինճի տէֆատա ի.քի քիչիյէ միւսալթաթ իւզրէ բէյ իսապէթ իթաիկի թագաիրտէ, պուլարտան պիրի գուրա քէշիտէսիլլէ ինթիխապ օլընուր :

Խոյիւնճի մասսէ . Է.քի ինթիխապ բէսիտէի խըթամ օլտըգտա, պիր գըթա մահլար գալէմէ ալընարագ, հուզարը Մէճլիս թարաֆընտան իմլա, վէ Գալմուսիյէ մուսիլէյն վասըթասիլլա Պապը Ալիյէ թագաիմ գըլընրը . վէ էլ գատիմ օլակէլաիկի վէճնլէ, Իրատէի Մէնիէյէ թէվաֆուզ իլլէտիկի հալտէ Պատրիզ նասպ ու թային գըլընըր :

Տօհրսիւնճի մասսէ . Պատրիզ նասպ օլընան զաթէ, Տէրի Սաատէթտէ պուլընտըլը թագաիրտէ՝ Մէճլիսի ումուսի թարաֆընտան պիր գալ զաթ, վէ տաշրատա իտէ՝ մախսուս տալթէթճի վասըթասիլլէ տալթէթնամէ կէճոտէրիլիր :

Պատրիզ իչպու տալթէթնամէյի ալընպտա Պատրիզիտանէյէ կէլաիքտէ, Պաշ քիլլուտտէ ալիմէթլէ Մէճ-

կ'ընէ սոյն օրինակ : « Առաջի Աստու-
 « ծոյ և ի ներկայութեան Ազգային
 « ժողովոյս՝ հրապարակաւ ուխտեմ
 « հաւատարիմ մնալ Տէրութեան և
 « Ազգիս , և ճշմարտագէտ հսկել ազ-
 « գային Սահմանադրութեան անթե-
 « րի գործադրութեանը » : Անմիջա-
 « պէս՝ Տեղապահին պաշտօնը կը դա-
 « դարի , և նորընտիր Պատրիարքը
 Բարձրագոյն Դրան հրաւերին վրայ՝
 ուղղակի Օգոստոսիան կայսեր կը
 ներկայանայ , պաշտօնական կերպիւ-
 իս պաշտօնը կը հաստատուի , և
 Բարձրագոյն դուռը երթալով կը
 ձանուցուի :

Յօդ . 5 . Եթէ Պատրիարքը Սահ-
 մանադրութեան տրամադրութեան-
 ցը հակառակ շարժի կամ վարուի ,
 ամբաստանութեան տակ կ'ընկնի :

Յօդ . 6 . Պատրիարքին վրայ
 ամբաստանութիւն ընելու՝ միայն
 Ընդհանուր ժողովը , և Կրօնական
 ու Քաղաքական ժողովներն իրա-
 ւունք ունին :

Ամբաստանող կամ բողոքող ժո-
 ղովը , Բարձրագոյն Դռնէն հրաման
 առնելով , Պատրիարքին կը խնդրէ՝
 որ Ընդհանուր ժողովը գումարէ :

Եթէ Պատրիարքը ասոր դէմ կե-
 նայ , եղելութիւնը կրկին անգամ
 Բարձրագոյն Դրան իմաց կը տրուի .
 որ այն ատեն բողոքին համեմատ՝
 4 . Պօլտոյ մէջ գտնուող Եպիսկոպո-
 սոց երկրագոյնին նախագահու-
 թեամբը Ընդհանուր ժողովը գումար-
 ընելու հրաման կուտայ :

լինի Աւուսի հազար պալլիտը
 հալտէ՝ Տէլլէթ վէ Միլլէթճէ ի-
 ֆաի սատագաթ , վէ միլլէթ նի-
 ղամնամէսինին թէմաֆի իճրաօրնա
 սահիհէն սարֆի նազարը տըգգաթ
 էլլէմէկի հուզուրի Բէպպանիտէ վէ
 Մէճլիսի Միլլէթ մուվաճէհէսինատէ
 ալէնէն թաահհիւա իտէրիմ տէյու .
 րէսմի գատէֆի ալէնիյի իճրա իթ-
 տիկի ագիպնտէ գաիմմագամը մու-
 մաիլէյհին մէմուրիյէթի րէհինն խը-
 թամ օլարագ , Պատրիարքի միւշարի-
 լէյհ Պապը Ալիտէն վազը օլաճագ
 սալէթ իւզէրինէ սոլըը հուզուրը
 Հիւմայունը ճէնապը Պատրիարքիյէ
 միւսուլ իլէ մէմուրիյէթի րէսմիյէ-
 սի իճրա , վէ Պապը Ալիյէ կէլէրէք
 իլան գըլլընը :

Պէշիմնի մասէ . Պատրիարքին Նի-
 ղամնամէ էսասը ահքեամընա մու-
 ղայիւր վաղ՝ վէ հարէքէթտէ պու-
 լընմասը քէնտու հագգընտա թէօհ-
 մէթ աստ օլընուր :

Այրրննը մասէ . Պատրիարքի իթ-
 համ իտէպիլմէք սէլահիյէթի Աւ-
 մուսի վէ եա Բուհանի , վէ եախուա
 ձիւմանի Մէճլիսիյէրինէ մախուա օ-
 լուպ , իթհամ վէ եախուա իշթի-
 քեա իտէն հէյէթ ճանիպի Պապը Ա-
 լիտէն պատ էլ իսթիլան Պատրիար-
 տէն Մէճլիսի Աւուսիյի ագտ իթ-
 մէսինի իսթիսա իտէր . վէ Պատրի-
 արքին իսթիսա էլլէտիկի թագաթիրտէ՝
 քէյֆիլիյէթ պէ թէքրար Պապը Ալի-
 յէ արզ օլընուպ , սուրէթի իսթիտա
 մուճէպինճէ՝ Տէրի Սաատէթտէ պու-
 լընան Պիսկոպոսլարտան էն եալը-
 սընըն ըրյասէթի թահթընտա օլա-
 րագ , ագտի Մէճլիսի Աւուսի
 օլընմասը ճանիպի Պապը Ալիտէն էմը

Ընդհանուր ժողովը իր մէջէն
 հինգ եկեղեցական և հինգ աշխար-
 յական ընտրելով , տասն հոգիէ
 բաղկացեալ քննիչ յանձնաժողով մը
 կը կարգէ . բայց պէտք է որ այս
 քննիչներուն մէջ՝ ամբաստանող կամ
 բողոքող անձանցմէ մարդ չ'գտնուի :
 Քննիչ Յանձնաժողովը եղած ամբաս-
 տանու թիւնները քննելէն ետքը՝ տե-
 ղեկագիր կուտայ Ընդհանուր ժողո-
 վոյն , որ կ'որոշէ խնդիրը գաղտ-
 նի քուէարկութեամբ : Այս որոշու-
 մը պարունակող թուղթը պէտք է
 ստորագրուած ըլլալ որոշման կող-
 մը քուէ տուող ժողովականներէն .
 և եթէ անով Պատրիարքին հըրա-
 ժարուիլը վճռուած է , երկու ժո-
 ղովոց ատենապետները նախագահ
 Եպիսկոպոսին հետ Պատրիարքին եր-
 թալով՝ յիշեալ թուղթը անոր կը
 ներկայացնեն . որ այն ժամանակ Ազ-
 գին որոշ կամքը իմանալով հրոժո-
 րականը տալու պարտաւորեալ է .
 Իսկ եթէ չ'ուզէ տալ , Բարձրագոյն
 Դրան իմաց կը տրուի որ պաշտօնէն
 կը ձգէ զպատրիարքը :

Յօդ . 7 . Հրաժարեալ Պատրի-
 արքը վիճակաւոր Եպիսկոպոսաց
 կարգը կ'անցնի , և անոր վրայ ըստ
 կանոնի պէտք եղածը կը տնօրին-
 ուի Խառն ժողովոյ կողմէն :

ՊՍԵՏՕՆ ԵՒ ՊԱՐՏԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԷՐ

Յօդ . 8 . Պատրիարքին պարտա-
 ւորութիւնքն են Սահմանադրութեան
 սկզբանց համեմատ վարուիլ , և ա-

ու իշար պուլուրըլուպ , Մէճլիսի
 Աւուսի , իթհամ վէ եա իշթիքեա
 իտէն քէսան միւսթէսնա օլարագ ,
 քէնտու իշինտէն օլմագ վէ պէշի
 էհլի քիլիսատէն վէ պէշի ալամտէն
 պուլընմագ իւզրէ , զն քիշիտէն միւ-
 րէքքէպ պիւր թէֆթիլ զօմիսիօնը
 թային իտէր : Վէ պու գօֆիսիօնըն ,
 իթհամաթը վագըրայը պիթթահգիպ ,
 Մէճլիսի մէզքիւրէ պիւր գըթմա մագ-
 պաթա իթա էլլէմէսի իւզէրինէ ,
 քէյֆիլիյէթ րէյի իսաֆի իլէ գարար-
 կիւր օլուր : Իշպու գարարը հավթ
 օլան , վէ ազաի մէճլիստէն գարա-
 րը մէզքիւր լէհինտէ րէյ վիւրիլ
 օլանլարըն իմլասիլլէ մուվա օլմա-
 սը լալըմ կէլան վարագա Պատրի-
 արքին իսթիֆասընը շահիլ իտէ , իքի
 մէճլիսին գալէմ Զապիթլէրի Պիս-
 կոպոս իլէ պէրապէր Պատրիարք նէզ-
 տինէ ալիմէթլէ , վարագաի մէզ-
 քիւրէյի իպրագ իտէրլէր . վէ Պատ-
 րիարքի մումաիլլէյհ միլլէթին մուրատը
 սարիհինէ պու վէճհլէ մութթալի
 օլտըգտա իսթիֆա էլլէմէկէ մէճ-
 պուր օլուպ , իմթինա իթտիկի թագ-
 տիրտէ , Պապը Ալիյէ լէտ էլ արզ՝
 ալլ օլընուր :

Յօդ . 7 . Ընտրեալ իտէն
 Պատրիարք մարխասա Պիսկոպոսլար
 սընֆընա տախիլ օլարագ , հագգըն-
 տա՝ Մէճլիսի Մուխթելիթ թարա-
 ֆընտան ուսուլի վէճհլէ մուամէլէ
 օլընուր :

ՏԵՐԻ ՍԱՍՏԷԹ ՊՍՏՐԻԳԻՆԻՆ ՎԵՉԱԻՅԻ
 ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Սեֆիլիմնի մասէ . Պատրիարքին
 վաղիֆէսի՝ Նիղամնամէ էսասը ահ-
 քեամընա իսթիսալէն հարէքէթ ,

նոր ամեն կէտերուն ճշգիւ գործադ-
րութեանը ուշի ուշով հսկել :

Պատրիարքը իրեն եկած գործերը
ո՛ր ժողովոյ կը վերաբերի նէ ա՛յն ժո-
ղովոյն կը յանձնէ՝ քննութեան և ո-
րոշման համար : ժողովոց մէջ որոշ-
ուած գործոց վրայ Պատրիարքին
րազմիտները և կամ ուրիշ Պաշտօ-
նական գրութիւնները վաւերական
և գործադրելի չեն կրնար բլլալ ե-
թէ որոշող ժողովոյն կողմէն ալ
կնքեալ և ստորագրեալ չ'ըլլայ : Իսկ
երբ ստիպողական գործ մը պատա-
հի, որոյ անօրինութեանը համար
կարելի չ'ըլլայ մինչև ժողովոյն գու-
մարման օրը սպասել և կամ ար-
տաքոյ կարգի ժողով գումարել ,
Պատրիարքը կրնայ պէտք եղածը
ինքնին անօրինել , իր վրայ առնե-
լով պատասխանատուութիւնը . բայց
պարտաւորեալ է եղելութիւնը ար-
ձանագրել տալ կանոնաւոր կերպիւ,
և ո՛ր ժողովոյն կը վերաբերի նէ՝
անոր յաջորդ նիստին ներկայացու-
նել վաւերացման համար :

Յօդ . 9 . Պատրիարքը իր բացա-
կայութեանը ատեն Ազգային ժողով-
ներու մէջ արուած որոշումները պա-
րտաւորութեամբ գեա չ'ստորա-
գրած , կարող է անոնց վրայ իր գի-
տաբանութիւններն յայտնելով , խնդի-
րը կրկին քննութեան յանձնել : Իսկ
այս վերաքննութեանն ետքը՝ պար-
տաւորեալ է նոյն թուղթերը ստա-
րագրել , եթէ արուած որոշումը
Պահմանագրութեան արամագրու-
թեանցը անհամաձայն չ'գտնէ :

վէ պիրտէ նիզամնամէի մեղքիւրըն
քեաֆֆէի մեվատար միւթէֆէրրի-
ասընըն թէմամիի իծրասընա տըղ-
գաթ վէ նեղարէթ էյլէմէք խու-
տուլարընտան իպարէթ տիր :

Պատրիգ՝ քէնտուսինէ կէլէն իշ-
լէրի , պիւ միւզաքէրէ գարար վէ-
րիլէք իւզրէ , ախա օլտըղը Մէճ-
լիտէ հովալէ իտէր . վէ պիր մէճ-
լիտէ գարարկիր օլան մատտէյե
տաիր քէնտուսինին թագրիլի վէ
տաիր րէամի թահրիլի՝ օ մէճլիս
թարաֆընտան իմզա վէ թէմհէր դը-
լընմատըգճա միւթէպէր վէ մամիւ-
լիւնպիճ օլամաղ . էմմա միւսթա-
ճէլ պիր մասլահաթ զուհուր խտուպ-
տէրույէթ վէ թէսվիյէտի իշուն մէճ-
լիս կիւնիւնէ պէքլէնմէք վէ եա-
խուտ ֆէվդ էլ առէ մէճլիս տալէթ
իթմէք միւսթին օլամաղ իտէ , Պատ-
րիգ օլ պրապտէ մէտուլիյէթի տէր
իւհտէ իտէրէք՝ խօտ պէ խօտ իճ-
րաի իճապընա գատըր իտէտէ , վու-
զուի հալի ուսուլի վէճնլէ գայտ
իթտիրմէկէ , վէ թատիպ գըլըն-
մագ իւզրէ՝ զիքր օլընան մէճլիտէ,
ինիգատի աթիսինտէ , պէյան իթ-
մէկէ մէճպուր տըր :

Տագուրննը մասսէ . Պատրիգ ,
քէնտու զըյապը էննասընտա Միլլէթ
Մէճլիսլէրինտէ վէրիլէն գարարլա-
րը հալի էվրապը իմզա իթմէզտէն
մուգատտէմ , օլ գարարլէրէ տաիր
միւլահազաթընը պէյան իլէ՝ քէյֆի-
յէթի եէնիտէն րույէթ իթտիրէպի-
լուր իտէտէ , լէտ էլ րույէ թաս-
աիգ օլընան գարարը , նիզամնամէ
էտարը ահքեամընա մուխալիֆ ատա
իթմէտիքճէ , էվրապը մեղքիւրէյե
իմզատէն իթթինա իտէմէզ :

Յօդ . 10 . Պատրիարքը կրնայ՝
Պահմանագրութեան սկզբանցը հա-
մեմատ չը վարուող եկեղեցական մը,
վարժապետ մը , եկեղեցւոյ , Վան-
քի , գպրոցի կամ հիւանդանոցի
գործակալ մը , պաշտօնէն հանելու
առաջարկութիւն ընել ձեռնհաս ժո-
ղովոյն կամ Խորհրդոյն :

Յօդ . 11 . Պատրիարքը իրա-
տենք չ'ունի ինքնին լուծել և փա-
խել կրօնական և Քաղաքական ժո-
ղովները և անոնց վերաբերեալ Խոր-
հուրդները : Բայց երբ տեսնէ թէ
անոնցմէ մէկը Պահմանագրութեան
սկզբանցը հակառակ ընթացքի մէլ
է , առաջին անգամին բացատրու-
թիւն կ'ուզէ ա՛յն ժողովոյն կամ
Խորհրդոյն Ատենապետէն . երկրոր-
դին՝ իմաց կուտայ անոր ապօրինա-
ւոր ընթացքը և ի կանոնապահու-
թիւն կը հրաւիրէ զայն . իսկ երրոր-
դին՝ Ընդհանուր ժողովոյն կը դի-
մէ , եթէ ամբաստանելին Ազգային
ժողովներէն մէկն է , կամ Քաղա-
քական ժողովոյն կը դիմէ , եթէ
Խորհուրդներէն մէկն է . և պատ-
ճառները ցուցնելով՝ ամբաստանեալ
ժողովոյն կամ Խորհրդոյն լուծումը
կ'առաջարկէ :

Յօդ . 12 . Պատրիարքը Ազգա-
յին անտուկէն իրեն յատկացեալ ամ-
ստիան ունենալով , ինք կը տեսնէ
Պատրիարքարանին ներքին ծախքը :

Բ . ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՅԱՆ ԴԻԻԱՆԱՏՈՒՆ
Յօդ . 13 . Պատրիարքարանի մէջ
Իւանատուն մը պիտի հաստատուի

Օնըննը մասսէ . Պատրիգ՝ Բուհ-
պան վէ մէքթէպ հօճալարը իլէ
Քիլիսա վէ Մանասթըր վէ Մէքթէպ
վէ Խասթահանէ մէմուրլէրինտէն
խիլաֆը էտար նիզամնամէ հարէ-
քէթտէ պուլընանլարըն խըտմէթտէն
թարար խուսուսընը միւթտալիպ օլ-
տըղը մէճլիս վէ Գօմիսիօնլարա թէք-
լիֆ իտէպիլուր :

Օն պիրիւննի մասսէ . Պատրի-
գին՝ Մէճլիսի Բուհանի վէ ձիւմանի
իլէ անլարըն թահթընտա պուլընան
Գօմիսիօնլարը քէնտուլիլինտէն
թէպտիլ վէ թագերի իթմէկէ սէ-
լահիյէթի եօգ իտէ տէ , պուսլար-
տան պիրիւնին նիզամնամէ էտար
խիլաֆընտա րէվիլ վէ հարէքէթի-
նի միւլահէտէ էյլէտիկի հալտէ ,
իլք տէֆասընտա՝ օլ մէճլիս վէ եա
գօմիսիօն րէիսլէրինտէն իթիզահի
մատտէ իտէր . վէ իքիննի տէֆա-
սընտա՝ հարէքէթի զայրի մէշրուէ-
սինի պէյան վէ իթթար իլէ մուհա-
ֆազաի նիզամէ տալէթ , վէ իւչիւն-
նի տէֆասընտա՝ էկէր միւթթէհիմ
ատա օլընան հէյյէթ Միլլէթ մէճ-
լիսլէրինտէն պիրի իտէ , Մէճլիսի
Ումուսիյէ , վէ էկէր Գօմիսիօնլար-
տան պիրի իտէ՝ Մէճլիսի ձիւմանիյէ
միւրաճաթ , վէ իպրապի տէլաիլ
իլէ՝ պուսլարըն թէպտիլինի թէքլիֆ
էյլէր :

Օն իֆիւննի մասսէ . Պատրիգին՝
Միլլէթ սանտըղընտան մահիյէտի օլ-
մաղլէ , Պատրիգիանէնին մէսարիֆի
տաիիլիյէտինի քէնտու թարաֆըն-
տան թէսվիյէ իտէր :

ՊԱՏՐԻԿԻԱՆԷ ԳԱԼԵՄԻՆԷ ՏՍԻՐ ՏԻՐ
Օն իւլիւննի մասսէ . Պատրիգ -
խանէտէ՝ միլլէթճէ իճապ իտէն մու-

պէտք եղած Ազգային գրութեանց
յատկացեալ :

Ա. յո գիւանատունը երեք գը-
րասենեակի պիտի բաժնուի :

Ա. Թղթակցութեան գրասենե-
ակ որ Պատրիարքարանէն ուղար-
կուած և պատրիարքարան եկած գը-
րութիւններով կ'ըբազի :

Բ. Արձանագրութեան գրասենե-
ակ, որ Ազգային ժողովոց և Խոր-
հրդոց վերաբերեալ թուղթերը
կարգաւորելու կ'ըբազի :

Գ. Ազգահամարի գրասենեակ,
որ ազգայնոց քաղաքական վիճակա-
գրութեանը, այսինքն՝ ծննդեան,
ամուսնութեան և վախճանման վե-
րաբերեալ արձանագրութեանց կ'ըզ-
բազի :

Ա. յո վերջին գրասենեակէն կը
տրուին Ազգայնոց թէ՛ ճանապար-
հորդութեան համար և թէ՛ ուրիշ
անձնական գործառնութեանց համար
պէտք եղած վաւերական թուղթե-
րը, նաև ծննդեան, ամուսնութեան
և վախճանման վկայագրերը :

Յօդ. 14. Պատրիարքական Դի-
ւանատունը պիտի ունենայ Դիւանա-
պետ մը որ պատասխանատու է գի-
ւանատան բոլոր գործառնութեանց :
Քաղաքական ժողովը կ'ընտրէ և
Պատրիարքը կ'անուանէ զայն : Դի-
ւանապետը կ'ընէ նաև Ընդհանուր
ժողովոյն գիւանագրութիւնը :

Դիւանապետը պարտաւորեալ է
ամեն տարի թէ՛ Կոստանդնուպօլսոյ
մէջ և թէ՛ դուրսերը ծնած, ամուս-
նացած և վախճանած ազգայնոց տո-
մարներուն օրինակները լերել տալ,
և Պատրիարքարանի Դիւանատան
ընդհանուր Ազգահամարին մէջ աշ-

հարէրաթէ մախաուս օլմագ իւզրէ
պիր գալէմ օլմագ տըր :

Գալէմի մէջըիւշ իւշ օտայա
միւնգասըմ օլուպ, պիրի՝ միւքեա-
թէպաթ օտասը տըր քի Պատրիկիւա-
նէ թարաֆընտան իրօսալ օլընան՝ վէ
օրայա վերուտ իյլէյէն մուհարէ-
րաթ իլէ մէշըուլ օլուր :

Վէ իքինճիսի՝ գայտ օտասը տըր
քի Միլլէթ Մէճլիս վէ Գօմիսիօն-
լարընա միւթաալիիգ օլան էվրագ
իլէ մէշըուլ օլուր :

Իւշիւնճիսի՝ թահրիրի նուֆուս
օտասը տըր քի Միլլէթտէն թէվէլ-
լիւտ վէ իւլտիված վէ վէֆաթ ի-
տէնլէրին գայտը իլէ մէշըուլ տըր :
Կէրէք եօլճըլըղա վէ կէրէկ մուա-
մէլաթի շախիյէյէ տաիր իգթիղա
խէն էվրագը մուստտագա վէ վէ-
լատէթ վէ վէֆաթ վէ իւլտիվածէ
տաիր շէհատէթիւմէլէր պու օտա-
տան վէրիլիր :

Օն սեօրսիւնճի մասսէ . Պատ-
րիկիւանէ Գալէմինին՝ քեաֆֆէի
մուամէլաթտէն մէսուլ պիր Միւտի-
րի օլուպ, Միւտիրի մուամիլէյն
Մէճլիսի ճիւմանիտէ ինթիլսապ վէ
Պատրիգ թարաֆընտան նասպ վէ
թային օլընուր . վէ Մէճլիսի Ումու-
միսին քիթապէթիւնի իճրա իտէր :
Վէ հէր սէնէ Տէրի Սաատէթտէ վէ
տաշրալարտա թէվէլլիւտ վէ վէֆաթ
վէ թէէհիւլ իտէն նուֆուս տէֆ-
թէրլէրինին պիր գըթա սուրէթիւնի
ճէլպ իլէ՝ Պատրիկիւանէ գալէմի
տէֆթէրի ումու միսինէ գայտ իթ-
տիրմէկէ մէճպուր տըր . վէ Միւ-

ճանագրել տալ : Դիւանապետը Հա-
յերէն լեզուի քաջ հմուտ և Տաճկե-
րէնի ու Գաղղիերէնի ալ վարժ անձ
մը պիտի ըլլայ :

Յօդ. 15. Դիւանատունը բաւա-
կան թուով Դիւանագրիւններ պիտի
ունենայ : Ասոնք ալ հայերէն լեզուն
քաջ գիտնալու են, և ամեն մէկը իր
պաշտօնին կատարեալ հմտութիւն
ունենալու է : Ամեն մէկ գիւանա-
գպիր ըստ իւր պաշտօնի պատասխա-
նատու է այն ժողովոյն կամ Խոր-
հրդոյն՝ որուն կը վերաբերի : Ա-
մենը մէկէն պատասխանատու են գի-
ւանապետին :

Յօդ. 16. Ազգահամարի գըրա-
սենեակէն տրուած որ և է թուղթ և
վկայագիր վաւերացեալ պէտք է
ըլլայ Պատրիարքական կնքով և Դի-
ւանապետի ստորագրութեամբ :

Գ. ՊԱՏՐԻԱՐԻ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ

Յօդ. 17. Երուսաղէմի Պատրի-
արքը Ս. Յակոբայ Աթուռոյն ցկեա-
նըս գահակալն է . միանգամայն Հա-
յոց Ազգին սեպհական Երուսաղէմ
գանուած ուխտատեղիներուն տնօ-
րէնըն ու Ս. Յակոբայ վանուց Միւ-
րանութեան նախագահն է :

Իր պարտաւորութիւնն է Ս. Ե-
րուսաղէմի վանուց Կանոնադրին տը-
րամագրութեանց հաւեմատ վար-
ուել, և անոր բարօք գործադրու-
թեանը հսկել :

Յօդ. 18. Եթէ Ս. Երուսաղէմի
Պատրիարքը Սուրբ Երուսաղէմի վա-
նուց Կանոնադրին հակառակ վաշ-

տիրի մուամիլէյն էրմէնի լիտանըն-
տա մալիւմաթը թամմէ տահալըն-
տան օլուպ Թիւրքճէյէ վէ Ֆրանս-
սըղճայա տախի աշնա օլմալը տըր :

Օն պէշիւնճի մասսէ . Պատրիգ-
իւանէ Գալէմինին մըգտարը քեա-
ֆի՝ քէթէպէսի օլուպ, պունլարըն
տախի էրմէնի լիտանընը լայըբը իլէ
պիլմէլէյի, վէ հէր պիրի քէնուս-
խրոմէթիւնտէ մալիւմաթը քեամիլէ
տահալընտան օլմալարը լաղըմ տըր :
Պունլար խոմէթի մախաուսէլէրի
իգթիղաորնճա միւթաալիք օլտըղ-
լարը մէճլիս վէ գօմիսիօնլար թա-
րաֆընտան մախաուսէն, վէ Գալէմ
միւտիրի թարաֆընտան ումումէն
մէսուլլէր տիր :

Օն ալրընճը մասսէ, Թահրիրի
նուֆուս օտասընտան վիրիլէն քեաֆ-
ֆէի էվրագ վէ շահատէթիւմէլէր
Պատրիգին միւհրի վէ գալէմ Միւ-
տիրինին իմլտըր իլէ թաստիգ օլըն-
մըշ օլմագ լաղըմ տըր :

ԳՈՒՏՍԸ ՇԷՐԻՖ ՊԱՏՐԻԳԻՆԷ ՏԱՒԲ ՏԻՐ

Օն Եսիւնճի մասսէ . Գուտոր Շէ-
րիֆ Պատրիգի Մար-Եագուպ մագա-
մընա գայտի հայաթ շարթըր իլէ գա-
խիմ, վէ Գուտոր Շէրիֆտէ քեախի
էրմէնի միլլէթի զիյարէթ կեահլէրի
միւտիրի վէ Մար-Եագուպ մանաս-
թըրը բուհպան ճէմատթընըն բէիսի
տիր, վէ վաղիֆէսի՝ մանասթըրը
մէշըիւրըն ուսուլ վէ նիւլամընա
թէվֆիզան հարէքթի վէ մէվատըր
մէրիյէնին հիւսնի իճրասընտ սարֆը
տիւգաթ իթ մէքաէն իպարէթ տիր :

Օն սեֆ իքիւնճի մասսէ . Պատ-
րիգի միւշարիւնլէյին սալիֆիւղղի ըր
մանասթըր նիւլամընա մուլպիլի վաղ-

ուրի, ամբաստանութեան տակ կ'ընկնի :

Յօդ . 19 . Պատրիարքին վրայ ամբաստանութիւն կրնայ ըլլալ կամ յիշեալ Միաբանութեան կողմէն և կամ Կոստանդնուպօլսոյ Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց կողմէն :

Այսպիսի պարագայի մէջ՝ Ազգային Ընդհանուր Ժողով կը գումարուի : Եւ եթէ եղած ամբաստանութիւն քննուելով՝ հիմնաւոր ըլլալը ստուգուի, Ընդհանուր Ժողովը վեցերորդ յօդուածին մէջ Կոստանդնուպօլսոյ Պատրիարքին վերաբերեալ տրամադրութեանց համեմատ ըստ պահանջման իրին, կամ ի կանոնապահութիւն կը հրաւիրէ զպատրիարքն մասնաւոր բողոքագրով, և կամ կը պարտաւորէ զայն հեռանալ Պատրիարքական Աթոռէն, և առար պաշտօնը կը յանձնէ Տեղապահ մը՝ զոր Ընդհանուր Ժողովը գաղտնի քուէարկութեամբ կ'ընտրէ Միաբանութեան մէջէն :

Յօդ . 20 . Երբ Ս . Երուսաղէմի Պատրիարքը վախճանի, Միաբանութիւնը իւր մէջէն Տեղապահ մը կ'ընտրէ, և Ազգային Ժողովքը կը հաստատեն զայն :

Յօդ . 21 . Ս . Երուսաղէմի Պատրիարքը Կոստանդնուպօլսոյ Ազգային Ժողովներուն կողմէն կ'ընտրուի : Բայց Միաբանութիւնը իրաւունք ունի իր կարծիքը յայտնելու ընտրելեաց արժանաւորութեան աստի-

վէ հարէքեթան պուլընմար քէնտու հագղընտա թէօհմէթ ատա օլընուր :

Օն ռօգուրննն մասսէ . Պատրիարքի միւշարիւնէյն հագղընտա՝ ետ մանասթըրը մէղքիւրըն րուհպան ճէմաթը վէ եախուա Սթանպօլ Պատրիարքիանէսինին Բուհանի վէ ձիւմանի Մէճլիսէրի թարաֆընտան իթհամաթ վուգուա կէլէպիւնը :

Պէօյլէ պիր հալլ վուգուինտէ Մէճլիսի Ումոււմի Միլլէթ իճթիմա խտէրէք՝ իթհամաթը վազըայը լէտէլ թահգիպ՝ էասը թէպէյիւն իտէր իտէ, Տէրի Սաատէթ Պատրիարքի հագղընտա՝ ալթըննը մատտէտէ պէյան օլընան ուսուլէ թաթպիգան, իճապը հալէ կէօրէ եա Գուտը Շէրիֆ Պատրիարքին պիր գըթա շիքեայէթ համէ իլէ մուհաֆաղաի նիզամէ տա վէթ իտէր, վէ եախուա Պատրիարքի մագամընը սալիֆիւզլիքը րուհպան ճէմաթը իշինտէն օլարագ՝ Մէճլիսի Ումոււմիտէ րէյ խաֆի իլէ ինթիխապ օլընան վէքիլինէ թէպիմ իլէ մագամը մէղքիւրտէն թէպիւա էյլէմէկէ իճպար էյլէր :

Եիկիրմիլննի մասսէ . Գուտը Շէրիֆ Պատրիարքին վէֆաթը զուհուրինտէ՝ մանասթըրը մէղքիւրըն րուհպան ճէմաթը քէնտու իլլէրինտէն պիր Գախմագամ ինթիխապ խուպ, Տէրի Սաատէթ Պատրիարքիանէսի մէճլիսէրի թարաֆընտան ասիի թատիգ օլընուր :

Եիկիրմիլպիրիլննի մասսէ . Գուտը Շէրիֆ Պատրիարքի Տէրի Սաատէթ Պատրիարքիանէսի մէճլիսէրի թարաֆընտան ինթիխապ օլընուր . Փագաթ Գուտը Շէրիֆ րուհպան ճէմաթը նըն գապիլի ինթիխապ օլան զէվա-

ճանին վրայ՝ ներկայացնան ցուցակաւ մի : Պատրիարքին վախճանելէն անմիջապէս ետքը՝ յիշեալ Տեղապահը Միաբանից Ընդհանուր Ժողով կը գումարէ : Այս ժողովը անուանց ցուցակ մը կը պատրաստէ՝ Կոստանդնուպօլսոյ Պատրիարքի ընտրութեան համար Կոստանդնուպօլսոյ Եկեղեցական համագումար Ժողովոյն ըրած կերպիւր . բայց պէտք է որ Միաբանութեան ներկայացուցիչը այս ցուցակը գո'նէ եօթն ընտրելեաց տուն պարտենակէ : Այս ցուցակը միաբանութեան կողմէն ստորագրեալ յայտագրով կ'օլսոյ Պատրիարքան կ'ուղարկուի :

Յօդ . 22 . Ս . Երուսաղէմի Պատրիարք ընտրուելու անձը գո'նէ երեսուն և հինգ տարին լրացուցած, և, իճնէ Օսմանեան Տէրութեան հպատակ, Միաբանութեան Եպիսկոպոսներէն կամ Վարդապետներէն պէտք է ըլլայ . միանգամայն Միաբանութեան զատուած մէկը պէտք է ըլլալ :

Միաբանութեան զատուած չեն համարուիր այն անձինքը՝ որ Պատրիարքաշանի Ժողովոց կողմէն ազգային պաշտօնի մէջ գործածուած են՝ Երուսաղէմի Պատրիարքին հաւանութեամբ :

Յօդ . 23 . Կրօնական և Քաղաքական Ժողովները Խառն Ժողով կազմելով, վերոյիշեալ ցուցակին մէջ յիշատակուած անձանց սրժանիքը կը

թըն տէրէճէի իսթիհագղարը հագղընտա պիր գըթա էսամի տէֆթէրի թանդիմիլլէ պէյանի րէյ իթմէկէ հագղը վար տըր :

Պատրիարքի միւշարիւնէյն վէֆաթը ազիպինտէ՝ գախմագամը մոււմիլլէյն թարաֆընտան րէհպալիյի Մէճլիսի Ումոււմիտէ տա՝ վէթ օլընուրագ, պու մէճլիս, Տէրի Սա'ատէթ Պատրիարքի հագղընտա Մէճլիսի Ումոււմիտէ Բուհանիտէ իճրա օլընտըրը միսիլլու, պիր գըթա էսամի տէֆթէրի թէրթիպ իտէր . Անճագ իշպու տէֆթէրին լա ազալլ ետի զէվաթ էսամիսինի շամիլ օլմարը լազըմ՝ տըր : Տէֆթէրի մէղքիւր ճէմա'աթը մէղքիւրէն պիր գըթա մոււզա մազպաթարը իլէ պէյապէր՝ Տէրի Սա'ատէթ Պատրիարքիանէսի ճանիպինէ իրաւ գըլընուր :

Եիկիրմիլ իֆիլննի մասսէ . Պատրիարք ինթիխապ օլուհաճագ զաթ լա ազալլ օթուզ պէշ եաշընը թէքմիլ իթմիշ օլուպ՝ վէտէրինտէն պէրութէպա'աթի Տէվլէթի Ալիյէտէն, վէ ճէմա'աթը մէղքիւրէ Պիսկոպոս վէ եա րուհպանլարընտան պուլընմար, վէ ճէմա'աթը մէղքիւրէտէն ինֆիսալ իթմէմիշ օլմարը իգթիլա իտէր : Տէրի Սա'ատէթ Պատրիարքիանէսի մէճլիսէրի թարաֆընտան Գուտը Շէրիֆ Պատրիարքին մուվաֆաղաթը իլէ միլլէթ ճէ պիր խըտմէթտէ գուլլանըլմըլ օլանլար ճէմա'աթը մէղքիւրէտէն մուհաֆաթը ատա օլընմազլար :

Եիկիրմիլ իլլիլննի մասսէ . Բուհանի վէ ձիւմանի մէճլիսէրի պիրլէշէրէք էսամիտէ տէֆթէրի մէղքիւրտէ միւնտէրիճ օլան զէվաթըն

քննեն, և երեք ընտրելի սրտչելով անուաները Ընդհանուր ժողովոյն կը ներկայացնեն: Միաբանութեան կողմէն եկած ցուցակն ալ Ընդհանուր ժողովոյ սրահին մէջ կախուած կ'ըլլայ:

Ընդհանուր ժողովը ընտրելեաց վրայօր թէ՛ Միաբանութեան և թէ՛ Ազգային երկու ժողովոյ կարծիքը խմանալով, անոնց մէջէն կրօնից, ուսման և բարի վարուց նկատմամբ ամենէն աւելի արժանաւորութիւն ունեցող անձը կ'ընտրէ՝ գաղանի քուտէարկութեամբ և քուէից բացարձակ առաւելութեամբ:

Ընդհանուր ժողովոյ մէջ՝ Միաբանութեան կողմէն ներկայացուած ցուցակէն դուրս անձի վրայ քուտարկութիւն չ'կրնար ըլլալ:

Գ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐԾՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յոյ. 24. Կրօնական ժողովը կը բաղկանայ տասն և չորս բանիբուն եկեղեցականներէ, սրտնք գոնէ երեսուն տարին լրացուցած, և գէթ հինգ տարիէ ի վեր ձեռնադրուած պիտի ըլլան:

Յոյ. 25. Եկեղեցական համագումար ժողովը գաղանի քուտարքութեամբ՝ Ազգային Կրօնական Ժո-

լովոյ անդամաց թուոյն նուագաւոր կը կ'ընտրէ, և ընտրելեաց անուաները ստորագրեալ յայտագրով Ազգային Ընդհանուր ժողովոյն կը ներկայացնէ:

Ընդհանուր ժողովն ալ անոնց մէջէն գաղանի քուտարկութեամբ կ'ընտրէ Կրօնական ժողովոյ անդամները: Տեղեկագիրը Պատրիարքին կողմէն Բարձրագոյն դրան կը ներկայացուի. և Կրօնական ժողովոյ այսպէս ընտրուած անդամները Կայսերական հրամանաւ կը հաստատուին:

Յոյ. 26. Կրօնական ժողովը երկու տարին անգամ մը ապրիլի վերջը ամբողջ կը լուծուի, և Մայիսի սկիզբը կը նորոգուի: Այս ժողովոյ անդամները անվիճապէս վերընտրելի չեն. բայց երկու տարի ետքը կըրնան նորէն ընտրուիլ:

Մէծլիսի Աւմուսիաէ՝ ճէմա՝ ավոր մեղքիւրէ թարափրնտան կէլէն տէֆթէր խարիճինատ պուլընան պիսիսի հազգընտա՝ իթաի բէյ օլընամայաճագ արը:

ՄԷՃԼԻՍԻ ԲՈՒՀԱՆԻ ՊԵՅՄՆԵՆՏԱՏՐ

Եիկիրմի տէրսիմնի մասսէ. Մէծլիսի Բուհանի էհլի Քիլիսատէն վէ էսպապը վուգուֆտան օլարագ օթուզ եաչընը թէքմիլ իթմիլ վէ լա ազալլ պէշ սէնէ մուգատաէմ բահիպիք վէ փափալըդ բիւթպէսինի իհրապ էլլէմիշ օլան օն աէօրթ նէֆէրաէն միւրէքքէպ տիր:

Եիկիրմի պէշիմնի մասսէ. Մէծլիսի Բուհանի ազապ առէտինին իշ միսլի Մէծլիսի Աւմուսիի բու-

ղովոյ անդամաց թուոյն նուագաւոր կը կ'ընտրէ, և ընտրելեաց անուաները ստորագրեալ յայտագրով Ազգային Ընդհանուր ժողովոյն կը ներկայացնէ:

Ընդհանուր ժողովն ալ անոնց մէջէն գաղանի քուտարկութեամբ կ'ընտրէ Կրօնական ժողովոյ անդամները: Տեղեկագիրը Պատրիարքին կողմէն Բարձրագոյն դրան կը ներկայացուի. և Կրօնական ժողովոյ այսպէս ընտրուած անդամները Կայսերական հրամանաւ կը հաստատուին:

Յոյ. 26. Կրօնական ժողովը երկու տարին անգամ մը ապրիլի վերջը ամբողջ կը լուծուի, և Մայիսի սկիզբը կը նորոգուի: Այս ժողովոյ անդամները անվիճապէս վերընտրելի չեն. բայց երկու տարի ետքը կըրնան նորէն ընտրուիլ:

Յոյ. 27. Երբ Կրօնական ժողովոյ անդամներէն հրաժարական արուզ և կամ ուրիշ պատճառաւ պակասողներուն թիւը երեքի հասնի, անոնց տեղ ուրիշներ կ'ընտրուին Ընդհանուր ժողովով: Բայց մինչև որ այս ընտրութիւնն ըլլայ, Կրօնական ժողովոյ մէջ ըստը անդամաց մեծագոյն մասը կը բնառուի:

Յոյ. 28. Կրօնական ժողովոյ պաշտօնն է Ազգային Կրօնական գործոց ընդհանուր տեսչութիւնը: Եր պարտաւորութիւնքն են՝ Ազգին մէջ Կրօնական զգացումը պարզացունել, Հայաստանեայց Եկեղեցոյ գաւա-

հանիտէ բէյի խաֆի իլէ ինթիխապ օլընուպ, խախլէրի պիշ դըթա մուսղա մազաթաթա իլէ Մէծլիսի Աւմուսիի Միլլէթէ իպրազ, վէ պուշարըն իշինատէն Մէծլիսի Բուհանի ազապ Մէծլիսի Աւմուսիաէ բէյի խաֆի իլէ ինթիխապ օլընուպ տըգտան սօնրա՝ մազաթաթա Պատրիարք թարափրնտան Պապը Ալէյէ արզ օլընարապ, պաիրատէի Մէնիյէ նասպ վէ թայիին պույրըլուրը:

Եիկիրմի շարքմնը մասսէ. Մէծլիսի մեղքիւր ազապ հէր իքինճի սէնէ շէհրի նիտանըն զայէթինտէ քեամիլէն տաղըլուպ, շէհրի մայիս իպթիսատընտան թէճտիա օլընուր: Ինֆիտալ իտէն ազանըն հէման թէքրար ինթիխապալըրը ճալը օլմայուպ, անճագ իքի սէնէ սօնրա ինթիխապալըրը ճալը տիր:

Եիկիրմի ետսիմնի մասսէ. Բուհանի Մէծլիսի ազապընտան իսթիֆա վուգուլինէ վէ եախուա սալը պիշ սէպէպէ մէպիլ մէֆգուա օլանլարըն առէտի իւլէ պալիլ օլարգատա պուշարըն եէրնէ Մէծլիսի Աւմուսիաէ ախէրլէրի ազա ինթիխապ օլընուր. վէ պու ինթիխապ վուգու պուլընճայա տէկին՝ մէծլիսի մէլքիւրտէ թէքմիլէն ազալ մէծլիսին էքսէրլէթի արանըլուր:

Եիկիրմի սեփիլիմնի մասսէ. Մէծլիսի Բուհանիին վէ լաիֆի՝ Միլլէթին ումուրը բուհանիյէսինէ նէզարէթ, վէ իթիլ տատթը մէլհէպիլէյի Միլլէթէ թէք լիճ վէ թաւգիմ, վէ էրմէնի Քիլիսատընըն ազա-

նութիւնն ու աւսնդութիւններն ան-
խախտ պահել, Եկեղեցեաց և Եկե-
ղեցականաց բարեկարգութեանը հըս-
կել, Եկեղեցականաց ներկայ վիճա-
կը լաւցունելու և ապագան անդոր-
րելու և ապահովելու միջոցնե-
րը ձեռք բերելու հոգ տանել : Ազ-
գային վարժարանաց երբեմն երբեմն
այցելութիւն ընելով՝ Քրիստոնէական
վարդապետութեան ուսուցման վրայ
հակադրութիւն ընել, արժանաւոր և
բանիւզուն վարդապետներ և քահա-
նաներ հասցունել, և Ազգին մէջ
ծագած կրօնական վէճերը քննելով՝
Եկեղեցեայ օրինաց համեմատ լուծել :

Յօդ . 29 . Կրօնական ժողովը
երբ չը կարենայ ինքնին լուծել զուս
կրօնական կարևոր խնդիր մը, Եկե-
ղեցական համագումար ժողով կը
կազմէ՝ Կոստանդնուպօլիս գանուուզ
Եպիսկոպոսները, Եկեղեցեաց քարո-
զիչ վարդապետները, Աւագերէցնե-
րն ու Աթոռակալները, և թէ հարկ
ըլլայ՝ նաև շրջակայ գաւառաց Ա-
ռաշնորդները հրաւիրելով : Եթէ Ե-
կեղեցական համագումար ժողովն ալ
խնդիրը իր ձեռնհասութենէն վեր
գատէ, այն ժամանակ՝ Ընդհանրա-
կան Կաթողիկոսին կը դիմէ ստորա-
գրեալ տեղեկագրով :

Յօդ . 30 . Կրօնական ժողովոյ
ամեն տեսակ տեղեկագրերն միշտ

իտ վէ ընկալաթը մերիյէօնի իս-
լալտէն մուհաֆազա . վէ Քիլի սա-
լէր իլէ էհլի քիլիսանըն պիր հալը
մանթազամտէ պուլընմալարընա սար-
ֆը արգաթ, վէ էհլի քիլիսանըն
կերէք անվալը հալըրէլէրինին ըս-
լահընա վէ կերէք անվալը մուս-
թագպէլէլէրինին իսթիհալը էս-
պապը թէմինիյէօնի տէվամ վէ
իգտամ, վէ մէքեաթիպի միլլիյէյի
վագթ պէ վագթ մուայէնէ իլէ
թա՛լիմի մէզէպ իսուուսընա պէլլի
արգաթ էլլէմէք, վէ էհլիյէթ վէ
գապիլիյէթլէ մութթասրֆի բահիպ
վէ փափաւար եթիլիպիմէք, վէ
միլլէթմէ թէքէվլիւն իտէն մէսա-
իլի մէզէպիյէյի պիթթահիպ ու-
սուլի մէրիյէի Քիլիսայէ թաթպի-
զան հալլ վէ թէպիլիյէ իթմէք իսու-
սուլարընտան իպարէթ տիր :

Եիկիրուի տօղազրուճը մասսէ .
Մէճլիսի Բուհանի սրբֆ տիյանէթի
միւթա՛ալլիպ զուհուր իտէն պիր
մէտէլէի մուհիլմէյի հալլ իտէմէ-
տիկի թագաիրտէ : Տէրի Սա՛ա-
տէթտէ պուլընան Պիսկոպօսար վէ
Քիլիսա վաիզ վէ փափաւարը իլէ
իքննիլէրինի վէ իգթիլա իթտիկի
հալտէ Տէրի Սա՛ատէթ գուրպինտէ
վագը սանձագլարաա մուգիմ Մար-
իասալարը ձէլպ վէ տա՛վէթ իլէ՛
Մէճլիսի Ումումի Բուհանի թէլ-
քիլ իտէր . վէ պու Մէճլիս տախի
մէտէլէի մէզքիւրէնին հալլինի տա-
իրէի իգթիտարը իարիճինտէ ատտ
իթտիկի հալտէ՛ պիր մուվլա մազ-
պաթա իլէ Ումումի Կաթողիկոս
թարաֆընա միւրաճաթ օլընուր :

Օրուգրուճը մասսէ . Մէճլիսի
Բուհանինին հէր նէվ մազպաթա -

անգամոց մեծագոյն մասին կողմէն
ստորագրեալ պիտի ըլլան :

Յօդ . 31 . Թէ՛ Կոստանդնուպօլ-
սոյ և թէ՛ գաւառներու մէջ՝ վար-
դապետի ձեռնագրութեան համար
պէտք եղած հրամանը Ազգային Կը-
րօնական Ժողովոյ կողմէն կը տըր-
ուի : Իսկ Քահանայի ձեռնագրու-
թեան համար՝ եթէ Պօլսոյ մէջ է՝
նոյն Կրօնական Ժողովէն, և եթէ
գաւառներու մէջ է՝ տեղւոյն Կրօ-
նական Ժողովէն կը տրուի :

Յօդ . 32 . Միշտ որ Եկեղեցեայ
մը Քահանաներն ու Թագական խոր-
հուրդը նոր քահանայ ձեռնագրել
տալու կարևորութիւնը չ՝տեսնեն, և
ստորագրեալ տեղեկագրով Կրօնա-
կան Ժողովոյ խնդիր չ՛ընեն, ձեռ-
նագրութեան հրաման չ՝տրուիր :

Յօդ . 33 . Կրօնական ժողովը
կ'ընարէ Կոստանդնուպօլսոյ Եկեղեց-
եաց քարոզիչ վարդապետներն ու
աւագերէցները, և Պատրիարքը
կ'անուանէ զանոնք :

Յօդ . 34 . Կրօնական Ժողովոյ
մէջ ամեն տեսակ ընտրութիւն գաղա-
նի քուէարկութեամբ կ'ըլլայ :

Յօդ . 35 . Կրօնական ժողովը
Կանոնագիր մը պէտք է շինէ Եկե-
ղեցականաց ներկայ վիճակին բարե-
լաւութեան և ապագային անդոր-
րութեանը համար, որպէսպի իրենց
հոգևորական պաշտօնները կարենան
ձրի կատարել :

լարը տախմա աղաի մէճլիսին էք-
սէրիսինին իմզասը իլէ մուվլա
օլաճագ սըր :

Օրուգ պիլիսնճի մասսէ . Կերէք
Տէրի Սա՛ատէթ վէ կերէք տաշրա-
լարտա՝ բահիպլէք վէրիլմէսի իշուն
իգթիլա իտէն բուխաթ՝ Մէճլիսի
մէզքիւր թարաֆընտան իթա օլը-
նուր, վէ փափաա մատաէօնիէ
Տէրի Սա՛ատէթ իշուն իտէ քէզալլէք
Մէճլիսի մէզքիւրտէն վէ տաշրա-
լարտա գանզը մահալլ իշուն իտէ
օլ մահալլին բուհանի մէճլիսի թա-
րաֆընտան բուխաթ վիրիւր :

Օրուգ իֆիլնճի մասսէ . Պիր
Քիլիսա ձէմիլիյէթի իլէ փափաւարը
միւճէտտէտէն փափաա թայինինէ
լուզում կէօրիւպ տէ՛ Մէճլիսի
Բուհանիտէն պիր գըթա մուվլա
մազպաթա իլէ իսթիտա իթմէ-
տիքմէ՛ օլ պապտէ բուխաթ վէ-
րիլմէզ :

Օրուգ իւշիլնճի մասսէ . Տէրի
Սա՛ատէթ Քիլիսալէրինին վաիլլէ-
րիլլէ պաշ փափաւարը Մէճլիսի
Բուհանինին գարարը իւզէրինէ՛
Պատրիպ թարաֆընտան թային օլը-
նուր :

Օրուգ տօրսիլնճի մասսէ . Մէճ-
լիսի Բուհանիտէ հէր կիւնա ինթի-
խապ իսուուսըր բէյի իաֆի իլէ
իճրա օլընուր :

Օրուգ պէշիլնճի մասսէ . Էհլէ
Քիլիսանըն խըտէմաթը մէզէպիյէ-
լէրինին մէճճանէն իֆա օլընապիլ-
մէսի իշուն՝ անվալը հալըրէլէրինին
ըսլահը իլէ անվալը մուսթագպէ-
լէլէրինին թէմինին տա՛իր Մէճ-

լիտի Բուհանի թարափրնտան պիւր
զըթա նիզամնաւէ թանդիմ գրլը-
նաճագ տըր :

Ե . ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յօդ . 36 . Քաղաքական ժողո-
վը կը բաղկանայ Ազգային դործոց
և Տէրութեան օրինաց տեղեակ քը-
տան աշխարհականներէ :

Յօդ . 37 . Քաղաքական ժողո-
վոյ անդամները գաղտնի քուէար-
կութեամբ և քուէից բացարձակ ա-
ռաւելութեամբ Ազգային Ընդհա-
նուր ժողովոյ մէջ կ'ընտրուին , և
տեղեկագիրը Պատրիարքի կողմէն
Բարձրագոյն Գրան մատուցուելով
կայսերական հրամանաւ կը հաստա-
տուին :

Յօդ . 38 . Քաղաքական ժողո-
վը երկու տարին անգամ մը ապրի-
լի վերջը ամբողջ կը լուծուի և մա-
յիտի սկիզբը կը նորոգուի :

Այս ժողովոյ անդամները երկու
տարի անցնելէն ետքը նորէն կ'ընան
ընտրուիլ : Եւ թէպէտ առջի երկու
տարին Քաղաքական ժողովոյ համար
վերնարելի չ'են , բայց ուրիշ ո՞ր և է
ազգային պաշտօնի մէջ կրնան դոր-
ժածուիլ :

Յօդ . 39 . Եթէ Քաղաքական
ժողովոյ անդամներէն մէկը , առանց
բանաւոր պատճառ իմացնելու գրով ,
երեք անգամ իրարու վրայ ներկայ
չը գտնուի , նոյն ժողովոյ ատենա-
պետի կողմէն անոր նամակ գրուե-
լով չ'զատուն պատճառը կը հարցը-
ուի : Եթէ պատասխան չ'առնուի ,
երկրորդ գրութեամբ իմաց կը արը-

ՄԷՃԼԻՍԻ ՃԻՍՄԱՆՅԷ ՏՍԻՐ ՏԻՐ

Օրոգ աշրքնձը մասսէ . Մէճլի-
սի ձիւմանի ալամաէն օլադագ մէ-
սալիհի Միլլէյէ վէ նիզամաթը Տէվ-
լէթի Ալլէյէյէ վազըֆ եիկիւթի զէ-
վաթաէն միւրէքքէյ տիր :

Օրույ եէսիմ ըի մասսէ . Մէճլի-
սի ձիւմանիին ազար րէյի խաֆի
վէ էքսէրիյէթի մաթլադաի արա
իլէ Միլլէթ Մէճլիսի Ամուսիսինաէ
պիլ ինթիխապ՝ մազպաթաղ Պատ-
րիգ թարափրնտան Պապը Ալլէյէ
թագաիմ օլընտըպ , պա Իրասէի
սէնիյէ՝ նասպ վէ թայն օլընտըլադ :

Օրուգ սեֆիզիմնի մասսէ . Հէր
իքի սէնէտէ պիր քէքրէ՝ ազաի մէր-
զումէնին ճիւմլէսի շէհրի նիտանի
զայէթինաէ տաղըլապ , շէհրի մայիս
խաթիտաղնտա թէճաիտ օլընտը-
լադ : Ազաի մէրզումէ իքի սէնէ սօն-
լա՝ թէքրար ինթիխապ օլընտըլի-
լադ . վէ ինթիխապ իթաիկի իլքի իր
սէնէտէ՝ Մէճլիսի մէլքիւր աղալը-
զընա ինթիխապ օլընտալայապ , ամ-
մա սաիր հէր կիւնա իրա մէթաէ իս-
թիխաթա՝ օլընտըլադ :

Օրուգ սօֆուլընձը մասսէ . Մէճ-
լիսի մէլքիւր ազարնտան պիլի
թահրիքէն պիր սէպէպի քեաֆի պէ-
յան իթմէքսիլին՝ պիրպիլինի միւ-
թէազիպէն իւ շ քէրրէ մէճլիսէ կէլ-
մէտիկի հալաէ , սէպէպի սիւալ օ-
լընտապ իւզրէ՝ մէճլիսի մէլքիւր գա-
լէմի զապիթի թարափրնտան մէր-
թապ եաղըլապ , ճէվապ ալընմա-

ուի իրեն սը՝ եթէ յաջորդ նստին
ալ ներկայ չ'գտնուի , իբրև հրա-
ժարեալ պիտի համարուի . և եթէ
գարձեալ չ'ներկայանայ , հրաժարա-
կանը տուած պիտի սեպուի :

Յօդ . 40 . Երբ Քաղաքական Ժո-
ղովոյ հրաժարական տուող կամ ու-
րիշ պատճառաւ պակասը անգամայ
թիւր երեքի հասնի , անոնց տեղ ու-
րիշ անդամներ կ'ընտրուին Ընդհա-
նուր ժողովով : Բայց մինչև որ այս
ընտրութիւնն ըլլայ , Քաղաքական
ժողովոյ մէջ բոլոր անգամայ մեծա-
զոյն մասը կը վնտըուի :

Յօդ . 41 . Քաղաքական ժողո-
վոյ պաշտօնն է Ազգային քաղաքա-
կան դործոց ընդհանուր տեսչութիւ-
նը , իւր պարտաւորութիւնքն են Ազ-
գին բարեկարգութեան և յառաջա-
դիմութեան մտադրութիւն և փոյթ
ունենալ , իր տեսչութեան տակ գա-
նուող Խորհրդոց կողմէն մատուց-
ուած ազգօգուտ առաջարկութիւն-
ները ուշագրութեամբ քննել , և ա-
նոնց կարևորութիւնը յայտնուելէն
ետքը՝ հաստատել կամ գործադրու-
թեան արդեւքները բաժնալու ջանք
ընել :

Յօդ . 42 . Քաղաքական ժողովը
իրեն եկած գործերը որ Խորհրդոց
վերաբերեալ ըլլան՝ քննուելու հա-
մար այն Խորհրդոյն կը յանձնէ . և

արդը թագաիրտէ՝ եէնիտէն մէք-
թուպ թահրիլիլէ , մէճլիսի աթիտէ
հաղըր պուլընմազ իսէ՝ քէնտուսինէ
խթիֆա իթմիշ կիպի նազար օլը-
նաճաղը պիլաիրիլուպ , եինէ կէլմէ-
տիկի թագաիրտէ՝ իսթիֆա իթմիշ
ատա օլընուր :

Գրոգրնձը մասսէ . Մէճլիսի ձիւ-
մանի ազարնտան իսթիֆա վուգու-
լինէ վէ եախօտ սաիր պիր սէպէպի
մէպիլ՝ մէֆուտ օլանլարըն առէտի
իւլէ պալիզ օլաղդապ , պունլարըն
եէրինէ Մէճլիսի Ամուսիսինաէ ախէրլէ-
րի ալա ինթիխապ օլընուր . վէ պու-
լինթիխապ վուգու պուլընմալա տէ-
կին՝ մէճլիսի մէլքիւրաէ թէքսիլէն
ազաի մէճլիսին էքսէրիյէթի արա-
նըլադ :

Գրոգ պիրիմնի մասսէ . Մէճլի-
սի ձիւմանիին մէմարիյէթի՝ Միլ-
լէթին ումարը ձիւմանիյէսինէ նէ-
զարէթ իթմէքաէն իպարէթ տիր :
Վէ վէզաիֆի Միլլէթին ըսլաշը ահ-
վալիլէ իլէրուլէ մէսինէ ինթիխաթ
վէ տըղգաթ իտուպ , զիլքի նէլա-
րէթինաէ պուլընտան գօթիսիօնլար
թարափրնտան քէնտուսինէ իրաէ օ-
լընուպ , միլլէթ ճէ մէնֆաթթը մու-
ճիպ օլաճագ օլան թասալվուրաթը՝
քէմալի արղգաթլէ մաթալէա վէ
թահրիկի հալաէ՝ թաստիգ իթմէք ,
վէ եախուտ ֆիլէ չըգարըլմաղնա
մանի օլաճագ մէհալիլինին աէֆինէ
չալըլմապ իտուսուլալընտան իպա-
րէթ տիր :

Գրոգ իֆիմնի մասսէ . Մէճլիսի
մէլքիւր քէնտուսինէ վարիտ օլան
մէսալիհի միւզաքէրէ օլընմապ իւզ-
րէ ախ օլաղըր գօթիսիօնա իհալէ

մինչև որ անոր կարծիքը չ'առնու՝ չ'կրնար դործագրութեան ձեռնարկել : Եւ թէպէտ կրնայ իրաւացի պատճառներով հերքել մէկ Խորհրդոյ ըրած որոշումը , բայց ինքնին ուրիշ անօրինութիւն չ'կրնար ընել նոյն նիւթին վրայ . և կը պարտաւորի գարձեալ նոյն Խորհրդոյն յանձնել գործը : Քաղաքական ժողովը չը կրնար նաև փոխել կամ լուծել Ազգային խորհուրդներէն մէկը , քանի որ չ'տեսնէ զայն Սահմանագրութեան հիմնական սկզբանց հակառակ ընթացքի մէջ : Բայց երբ տեսնէ անոնց մէկը այսպիսի ընթացքի մէջ , առաջին անգամին՝ բացառութիւն կ'ուզէ նոյն Խորհրդոյ ատենապետէն , երկրորդ անգամին՝ անոր գրով ազգարարութիւններ ընելով , ի կանոնապահութիւն կը հրաւիրէ . իսկ երրորդին՝ անգամները կը փոխէ , միայն թէ այս մասին ունեցած պատճառները պիտի բացատրէ Ընդհանուր ժողովոյ ներկայացնելու երկամեայ անգեկազմըին մէջ :

Յօդ . 43 . Քաղաքական ժողովը երբ իրեն եկած քաղաքական գործերէն կարևոր խնդրոյ մը լուծումը իր ձեռնհասութենէն վեր գատէ , Ընդհանուր ժողովոյն կը գիմէ :

2 . ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԿՈՂՄԷՆ ԿԱԶՄՈՒՄԾ ՍԶԳՄԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԵՒ ՀՈՒՍԱՐՁՈՒԹԻՒՆԻ

Յօդ . 44 . Առումնական , Տրնտեսական և Գաղափարական գործոց և Վանօրէից սեպտրեան հա-

խուուպ , անըն բէյնի թահսիլ իթմէտի.քճէ՝ իճրաթաթ թէչէպպիւս իտէմէզ , վէ գօմիսիօնլարըն գարաւընը էսպապը սահիհէյէ մէպի ճէրհ իտէպիլուր իտէ տէ , քէնուուլիկինուտէն օլարագ պիր պաշկաճա թէտպիր իթթիխազ վէ իճրա իտէմէյուպ , քէյիլիյէթի եինէ օլ գօմիսիօնա հավալէ իթմէկէ մէճպուր տըրվէ գօմիսիօնլարաան պիրինի իչպու նիզամնամէ էսաթը տհքեամընա մուղայիր պիր հարաքէթտէ կէօրմէտի.քճէ՝ թէպտիլ վէ թաղեիր իտէմէզ : վէ պիրինին պէօլէ պիր հարաքէթիինի միւչահէտէ իթտի.քտէ , էլը տէֆասընտա՝ վուգուի հալ մէզքիւր գօմիսիօն բէիսինտէն իսթիզաճ , վէ ի.քինճի տէֆասընտա՝ թահսիլէն իճրա իսթարաթ իլէ օլ գօմիսիօնը մուհաֆաղաի նիզամէ տավէթ , վէ իւչիւնճի տէֆասընտա ազարընը թէպտիլ իտուպ , անճագ պու պապտէ օլան սէպէպլէրինի Մէճլիսի Ամուլիյէ սէնէթէյն իսթամընտա իպրազ իտէճէկի մազպաթատա պէյան վէ թատարի իտէր :

Գրք պիլիմնի մասսէ . Մէճլիսի մէզքիւր՝ ումուրը ճիւսմանիյէտէն օլարագ քէնուուսինէ վարիա օլան պիր մէսէլէի մուհիմիէնին հալինի տարիքի իգթիտարը իտրիճինտէ առա իտէր իտէ , օլ հալտէ Մէճլիսի Ամուլիյէ միւրաճա՝աթ իտէր :

ՄԷՃԼԻՍԻ ՃԻՍՄԱՆԻ ԹԱՐԱՑՆԸՆՏԱՆ ԹԷՇՔԻՒՈՒՆՈՒՆ ԳՕՄԻՍԻՕՆԼԱՐ ԻՒԷ ՄԻՒՏԻՐԼԷՐ ՀԱԳԿՆՏԱ ՏԸՐ

Գրք սթօրիմնի մասսէ . Մաարիֆ վէ թէսիսաթը լայրիյէ , վէ մուհաքէմաթ , վէ մանասթըրլար

մար չորս Խորհուրդ , և մասակարարութեան պաշտօնով՝ երեք Հոգաբարձութիւն պիտի հաստատուի Քաղաքական ժողովոյ կողմէն : Այս Խորհրդոց և Հոգաբարձութեանց անգամները երկու տարի պաշտօն կը վարեն . այն պայմանաւ՝ որ ամեն տարեգլուխ կիսով չափ նորագուին : Գաղափարական խորհրդոյ նախագահը և Պօլտոյ Պատրիարքի փոխանորդն է :

1 . ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Յօդ . 45 . Առումնական Խորհուրդը եթէն ուսումնական աշխարհականներէ կը բաղկանայ :

Առումնական Խորհրդոյն պաշտօնն է՝ Հայոց Ազգին գաղտնարակութեան և կրթութեան ընդհանուր տեսչութիւնը : Իր պարտաւորութիւնը են Ազգային վարժարանաց բարեկարգութեանը հսկել , թէ՛ մանչ և թէ՛ ազլիկ տղայոց գաստարակութեանը հոգ տանելու նպատակաւ հաստատուած Ընկերութիւններուն իրախոյս տալ և ձեռնուրլլալ , գարատանց գաստարակներուն կացութիւնը լուսննելու և ապագայն անդորրելու խնամ տանիլ , Ազգին մէջ յաջողակ և քաջամուտ գաստատուներ հասցունելու , և դըպրոցական գասագրքեր պատրաստելու շանք և փոյթ ունենալ :

Առումնական Խորհուրդը Ազգային վարժարանաց մէջ ուսմունքին լրացունող աշակերտաց վկայական կուտայ , ուսմանց գասագրքերը կ'որոշէ , և տարեկան քննութիւններ կը կատարէ :

մէսալիհինէ պագմագ իւզրէ՝ տէօրթ գօմիսիօն իլէ տիկէր իւչ իտարէ գօմիսիօնը Մէճլիսի ճիւսմանի թաբաֆընտան ինթիխապ օլընուպ , իչպու գօմիսիօն ազաթը հէր սէնէ պաշընտա՝ նըսֆիյէթ իւզրէ՝ թէպտիլ վէ թէճտիա օլընմագ իւզրէ ի.քի սէնէ իըամէթ իտէրլէր :

Մուհաքէմէ գօմիսիօնը բէիսի Պատրիգ վէ.քիլի օլուր :

ՄՍԱՐԻՖ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ՊԷՅԱՆՆՏԱ ՏԸՐ

Գրք պիլիմնի մասսէ . Մաարիֆ գօմիսիօնը՝ ավամտէն վէ էրպապը մա'արիֆտէն օլարագ , ետի աչատէն միւրէ.քքէպ օլուպ , վաղիֆէտի՝ էրմէնի միլլէթիինին թալիմ վէ թէրպիյէտիսէ նէզարէթ , վէ միլլէթ մէքթէպլէրինին պիր սուրէթի մուսթազամէտէ պուլընմասընա տըրգաթ , վէ էրքէ.ք վէ գըզ ջօճուգլարընըն թալիմ վէ թէրպիյէտի զըմընտա՝ թէչէ.ք.քիւլ իտէն շիրքէթլէրէ իճրա ի թէչվիգաթ վէ մուավէնէթ , վէ մէքթէպ ջօճալարընըն ըսլանը ահվալինէ վէ թէմիսի հալի միւսթագ պէլլէրի իլէ էհլ վէ էրպապ ջօճալար եէթիչաիրիլմէտիսէ , վէ մէքեաթիպի մէզքիւրէյէ մախուս՝ տէրս քիթապլարը թէտարի.ք օլընմասընա իգտամ վէ զայրէթ իթմէ.ք իտուսուլարընտան իպարէթ տիր :

Վէ պու մէքթէպլէրտէ թահսիլի ֆիհուսն իտէնլէրէ շահատէթնամէ իթասը վէ տէրս քիթապլարընըն թայինի վէ իմթիհանը սէնէվիլէրի իտուսուլարը մէզքիւր գօմիսիօն մա'րիֆէթի իլէ իճրա օլընուր :

Իսկ կրօնական ուսմանց համար կրօնական ժողովոյն կը դիմէ, վա- սընդի այս ժողովը կ'որոշէ կրօնա- կան դէտաւթեանց դասագրքերը և դասատուները, քննութիւնները կ'ը- նէ և վկայականը կուտայ:

2. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Յօդ. 46. Տնտեսական Խորհուր- գը կը բաղկանայ եօթն անտեսա- գէտ աշխարհականներէ, զորս Քա- ղաքական ժողովը կ'ընտրէ քուէի: առաւելութեամբ:

Տնտեսական Խորհրդոյն պաշտօ- նին է՝ կ. Պօլսոյ մէջ գտնուած Ազ- գային բարոյ Հաստատութեանց և անոնց կալուածներուն մատակարա- րութեան ընդհանուր տեսչութիւնը: Իւր պարտաւորութիւնն է՝ նոյն հաս- տատութեանց բարեկարգութեանը անխնջ հսկել և հոգ տանիլ:

Տնտեսական Խորհուրդը պէտք է հոգ տանի որ ամեն Ազգային կալ- ուած օրինաւոր կալուածագիր ու- նենայ: Թէ՛ կ. Պօլսոյ և թէ՛ գա-ւառներու մէջ գտնուած Ազգային անշարժ ստացուածոց կալուածագը- բերուն օրինակները՝ Տնտեսական Խորհրդոյ ձեռօք ժողովուելով՝ Պատ- րիարքարանի գիւանատան մէջ պի- տի պահուին:

Ազգային ս'ր և է կալուածոց գնումն ու վաճառումը չ'կրնար տե- գի ունենալ, առանց Տնտեսական Խորհրդոյ գիտութեան, Քաղաքա-

Պագաթ թալիմի մեղհեպ իտէն- լէրին Մէճլիսի բուհանիտէն շահա- տէթնամէ ալմալարը, վէ մեղհեպ քիթապլարը իլէ մուալլիմլէրի հոգ- գրնտա՝ մէճլիսի մեղքիւրէ միւրա- ճա'աթ օլընմասը իգթիլա իտէր: Վէ թալիմի մեղհեպ իմթիհանը տախի՝ Մէճլիսի բուհանի մա'րիֆէ- թիլլէ իճրա գըլընուր:

ԹԷ՝ՍԻՍԱԹ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Գրոգ ալրընճը մասսէ. Թէ՛ սիտաթ գօմիսիօնը՝ ավամէն վէ էրպապը վուգուֆտէն օլուպ, Մէճ- լիսի ձիւմանիտէ էքսէրիլէթի արա իլէ ինթիսապ օլընմագ իւզրէ՝ ևտի ալապէն միւրէքքէպ տիր:

Գօմիսիօնը մեղքիւրըն վազիֆէի մէմուրիլէթի Տէրի Սաստէթտէ վա- գը՝ քեաֆֆէի թէ՛ սիտաթը Միլլէյէ, վէ պունլարըն ագարաթը իտարէ- սինէ ումուճէն նէզարէթ իթմէք, վէ թէ՛ սիտաթը մեղքիւրէնին թան- զիմ՝ վէ իէթիպիլինէ արգագաթ վէ իգտամ էյլէմէք խուսուսլարընտան իպարէթ տիր:

Գօմիսիօնը մեղքիւր պիլծիւմլէ էմլաքի միլլիլէ սէնէտաթընըն մէվ- ճուա օլմասընա արգագաթ իտէճէք, վէ Միլլէթին կէրէք Տէրի Սաս- տէթտէ վէ կէրէք տաշալարտա քեալին քեաֆֆէի էմվալը զալը մէնգուլէսինին սէնէտաթը սուրէթ- լէրն պու գօմիսիօն մարիֆէթիլլէ թօվլանըլարագ Պատրիգխանէ գալէ- մինտէ հրֆլ օլընմագ արը:

Վէ պու գօմիսիօնըն մարիֆէթի վէ Մէճլիսի ձիւմանիլին մուվաֆա- գաթը իլէ Պատրիգին պիթիթէմհիթ թաստիգի օլմատըգճա էմլաքի միլ-

կան ժողովոյ հաճութեան և Պատ- րիարքի կնքով հաստատութեան:

Այս տրամադրութեանց ուժովը եկեղեցիներու միւրեվէլլիտրիլն ըս- ուած բանը վերցուած է Հոյոց Ազ- գին համար:

կ. Պօլսոյ և շրջակայից մէջ՝ Ազ- գային ս'ր և է շինութեանց կամ վերանորոգութեանց չ'կրնար ձեռ- նարկուիլ, առանց գիտութեան Տըն- տեսական Խորհրդոյ, և հաճութեան Քաղաքական ժողովոյ:

Տնտեսական Խորհուրդը՝ Ազգա- յին Ելլեմից, Կտակաց և Հիւանդա- նոցի հոգարարձութիւններուն նաև Թաղական Խորհուրդներուն մատա- կարարութեանը վրայ հսկողութիւն պիտի ընէ, և առնց ամեն մէկէն որոշեալ ժամանակներ համար պա- հանջելով, Քաղաքական ժողովոյն պիտի հաղորդէ:

Տնտեսական Խորհուրդը տարե- գլխէն երկու ամիս առաջ՝ յետապայ տարւոյ մէջ ըլլալիք հասոյթն ու ծախքը Ելլեմից Հոգարարձութեանէն ստուգելով, հաշուեկիլոը պիտի պատրաստէ և Քաղաքական ժողովոյն ներկայացունէ:

3. ԴՍՏՍՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Յօդ. 47. Գատատանական Խոր- հուրդը կը բաղկանայ ութը իրաւա- գէտ, և ամուսնացեալ և բառատուն տարին լրացուցած անձերէ, որոց չորսը եկեղեցական և շարք աշխար- հական պիտի ըլլան:

Գատատանական Խորհրդոյ նա- խուպահը Պատրիարքի փոխանորդն է. և անց ամիսներուն բաշխելով իտան

լիլէնին պէյ ու Ֆիւրուիթի ճախը օլմամյաճագ արը:

Խուսուսաթը մէշրուհէ իգթիլա- սընճա թէվլիլէթ ուսուլի էրմէնի միլլէթինճէ միւնֆէսիլս տիր:

Պու գօմիսիօնըն մարիֆէթի վէ Մէճլիսի ձիւմանիլին ըրղապը օլմա- տըգճա Տէրի Սաստէթ վէ հավալի- սինտէ պըր կիւնա ինչաաթ վէ թամիրաթ իճրա օլընմագ:

Գօմիսիօնը մեղքիւր մուհասէպէ վէ վասիլէթ վէ խասթախանէ միւ- տիրլէշիլլէ Քիլիսա ճէմիլլէթլէրինին իտարէսի հոգընտա իճրաի նէզա- րէթ իտէճէք. վէ պունլարըն հէր- պիլինտէն էվգաթը մուայեէնտէ հիտապ իթմէյէքէք, Մէճլիսի ձիւ- մանիլէ թէպլիլ իտէճէք տիր:

Գօմիսիօնը մեղքիւր սէնէ պա- շընտան իքի այ մուգատտէմ՝ սէնէի աթիլլէ վարիտաթ վէ մէսարիֆիլի մուհասէպէ միւտիրլէրինտէն թաշ- գիդ, վէ պըր գըթա մուվալէնէ տէֆիթէրի թանդիլլէ Մէճլիսի ձիւ- մանիլէ իպրազ էյլէյէճէք տիր:

ՄՈՒՀԱՔԷՄԷ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ՊԷՅԱՆՏԱ ՏԸՐ

Գրոգ եէսիւնի մասսէ. Մուհա- քէմէ գօմիսիօնը ալապը, տէօրթ նէֆէրի էհլի քիլիսատէն վէ տէօրաի ավամէն օլմագ վէ Պատրիգ վէրի- լիսին թաշթը թիլտտէթիլնտէ պու- լընմագ իւզրէ, գըրգ եաշընը թէք- միլ իթմիշ վէ միլթէ՛էհհիլ սէքիլ նէֆէր էրպապը վուգուֆտէն մի- րէքքէպ օլուպ, պունլարըն ճիմ-

ժողովոյ կողմէն կ'ընտրուին՝ քուէից առաւելութեամբ :

Դատաստանական Խորհրդոյ պաշտօնն է՝ ընտանեկան վէճերը լուծել, և Բ. Դրան կողմէն Պատրիարքարան յանձնուած դատերը՝ յանձնարարութեան համեմատ քննել և որոշել :

Երբ պատահի այնպիսի դատ մը զոր Դատաստանական Խորհուրդը իր ձեռնհասութեան վեր դատէ, ըստ պահանջման խնդրոյն կամ Կրօնական կամ քաղաքական և կամ Խառն ժողովոյն յանձնուելուն հարկաւորութիւնը կը յույնէ :

Եթէ Դատաստանական Խորհրդոյ մէջ որոշուած դատի մը դէմ բողոքէ դատապարտեալը, խնդիրը վերադառնալը կը քննուի յիշեալ ժողովներէն մէկուն մէջ՝ որուն որ կը վերաբերի :

4. ՎԱՆՈՐԷՒՅ ԽՈՐՀՈՒՐԳ

Յոյ . 48 . Վանքերն Ազգին սեպհական ստացուածքն ըլլալով, Ազգին կը վերաբերի անոնց մատակարարութեան հաստիւց ու ծախուց ընդհանուր տեսչութեան և քննութեան իրաւունքը :

Ըստ սրում հարկաւոր է որ ամեն Վանք իրեն համար յատուկ կանոններ ունենայ, Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական և Քաղաքական ժողովները Խառն ժողով կազմելով, Իւրաքանչիւր Վանքի Միաբանութեան, նաև Վանորէից Խորհուրդին կարծիքն ասնելէ ետքը, պէտք եղած Կանոնադրութիւնը կը պատրաստեն, և Ազգային Ընդհանուր ժողովոյ հաստատուել կուտան :

Ընտր Կանոնադրութեանց հիմնական սկզբունքն են :

Ս. Իւրաքանչիւր Վանքի մասնաւոր մատակարարութիւնը իր Միաբանութեան կը վերաբերի : Իսկ ամենուն վրայ ընդհանուր տեսչութիւն ընելու իրաւունքը Կեդրոնական Վարչութեան կը վերաբերի, որ կը գործադրէ Վանորէից Խորհրդին ձեռօք :

Բ. Իւրաքանչիւրն Վանքի Վանահայրը իր Միաբանութեան կողմէն կ'ընտրուի, և Կեդրոնական Վարչութեան Խառն ժողովոյ հաւանութեամբը Պատրիարքի ձեռօք կը հաստատուի :

ՄԱՆԱԹՂՐԱՐ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ՊԵՅՆՆՆՏԱ ՏԸՐ

Գորգ սեփիզիմնի մասնէ . Մասնաթղրար Միլլէթին էմօլար մասնուսէօննաէն մատուտ օլուպ, պունլարըն իտարէսի, վէ վարիտաթ վէ մասարիֆաթընըն նէլարէթի իլէրույթ վէ թահգիզի հուզուգը Միլլէթի ախա տիր : Հէր մանասթըրըն քէնտի ուսուլի մախսուսէ օլմագ լագըմ կէլտիկիտէն, Բուհանի վէ ձիամանի Մէճլիսլէրինին իճթիմալլէթի էլէրիսլ իտէն Մէճլիսի Մուլթիթի հէր պիչ մանասթըրըն ճէմաթը իլէ մանասթըրըն Գօմիսիօնընըն էֆըեարընը պատ էթթահսիլ իճապ իտէն թալիմաթը թէրթիպ իտէր, վէ Մէճլիսի Աւուսլիլէ թաստիկ իթաիրի :

Սոյն Կանոնադրութեանց հիմնական սկզբունքն են :

Ս. Իւրաքանչիւր Վանքի մասնաւոր մատակարարութիւնը իր Միաբանութեան կը վերաբերի : Իսկ ամենուն վրայ ընդհանուր տեսչութիւն ընելու իրաւունքը Կեդրոնական Վարչութեան կը վերաբերի, որ կը գործադրէ Վանորէից Խորհրդին ձեռօք :

Բ. Իւրաքանչիւրն Վանքի Վանահայրը իր Միաբանութեան կողմէն կ'ընտրուի, և Կեդրոնական Վարչութեան Խառն ժողովոյ հաւանութեամբը Պատրիարքի ձեռօք կը հաստատուի :

Վանահայր ըլլալու անձը պէտք է որ երեսունուհինգ տարին լրացուցած, և Օսմանեան Տէրութեան հպատակ Վարդապետներէն ըլլայ :

Գ. Բոլոր Վանքերը Ազգի բարոյական զարգացմանը ծառայելու պարտաւոր են . ուստի ամեն մէկը իր կարողութեան չափով՝ ունենալու է Ընծայարան, Թանգարան, Տպարան, Հիւանդանոց, ասոնց պէս որիչ ազգօգուտ հաստատութիւններ :

Վանորէից Խորհուրդը կը բաղկանայ եօթն անձերէ, զոր Քաղաքական ժողովը կ'ընտրէ քուէից առաւելութեամբ :

Վանորէից Խորհուրդին պաշտօնըն ու պարտաւորութիւնն է՝ Իւրաքանչիւր Վանքի Կանոնաց գործադրութեանը հսկել և վերատեսչու-

թալիմաթը մէլքիւրէնն ուսուլի էսասիլէսի պէր վէճնի աթի պէյան օլընուր :

Էլվէլա՝ հէր պիւր մանասթըրըն իտարէի մախսուսէօն օլ մանասթըրըն ճէմաթընա ախա օլուպ, պիլլէիւմէ մանասթըրընարա ումումէն նէլարէթ իթմէք հապը՝ մանասթըրըն Գօմիսիօնը մարիֆէթիլլէ իճրա օլընմագ իւզը՝ Պատրիարքանէ Մէճլիսլէրինէ բաճի տիչ :

Սանիա՝ հէր պիւր մանասթըրըն իթիսի օլ մանասթըրըն ճէմաթըն թարաֆընտան ինթիլիտապ օլընուպ, Պատրիարքանէ Մէճլիսլէրինն պիլլէլմէսի իլէ թէլէքիւլ իտէն Մէճլիսի Մուլթիթիթի մուվաֆապաթը իլէ Պատրիարք թարաֆընտան թաստիկ օլընուր : Բէիսի մումաթիլէլին թէպատի Տէվլէթի Ալլիլէտէն օլարագ՝ օթուզ պէշ եաշընը թէքմիլ իթմիշ բուհպանաէն օլմաթը լագըմ արը :

Սալիտա՝ պիլլէիւմէ մանասթըրըն Միլլէթին թէրվիճի մէնաֆիլի մանէվիլլէսինէ շալլըմագա մէճպուր օլաճագ լարընտան, ՚հէր պիլլի՝ տէրէճէի գուտրէթինէ կէօրէ՝ փափաս մէքթէպի վէ քիլթիպլաննէ, վէ թապլաննէ, վէ հասթախանէ միսիլլա՝ միլլէթի մէնֆաթը մուճիպ օլաճագ թէսիտաթը շաթիլ օլաճագ արը :

Մանասթըրըն Գօմիսիօնը՝ Մէճլիսի ձիամանիտէ էրօթիլլէթի արա իլէ ինթիլիտապ օլընմագ իւզը՝ եէտի նէֆէրաէն միւրէքքէպ տիր :

Գօմիսիօնը մէլքիւրըն վաղիֆէի իրամէթի՝ հէր պիւր մանասթըրըն իթմաթընըն իճրախ աճրեաթիլլուարգաթ վէ նէլարէթ իթմէք իւզը՝

թիւն ընել, եկամուտներն ու հասոյթները ստուգել, և ծախքերը քննել ու կանոնաւորել:

Վանօրէից Խորհուրդը կ'ընտրէ Վանականներուն մէջէն իւրաքանչիւր Վանքի մատակարարութեան պաշտօնին համար պէտք եղած անձինքը: Ասանք Վանահօր նախագահութեամբ և իրենց Վանքին յատկացեալ կանոններուն համաձայն Վանքը անտեսելով, որոշեալ ժամանակներ՝ հաշուեհամար կուտան Վանօրէից Խորհուրդին:

5. ԵԼԵԻՄՏԻՅ ՀՈԳՍԵԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 49. Ելեւմտից Հոգաբարձութիւնը կը բաղկանայ եօթն հաշուագէտ անձինքէ, զոր Քաղաքական ժողովը կ'ընտրէ քուէից առաւելութեամբ:

Ելեւմտից Հոգաբարձութեան պաշտօնն է Ազգային Կեդրոնական Սընտուկին անտեսութիւնն ու համարակալութիւնը:

Այս Սնտուկին մուտքն են՝ Ազգային Ընդհանուր աուրք, Կոստանդնուպօլսոյ Պատրիարքական Գիււանատան հասոյթը, և առանց մասնաւոր տեղ մը որոշելու Ազգին անտանը եղած կտակ կամ նուէր: Ելքն են՝ Պատրիարքարանի և Գիււանատան սովորական ծախք, Կեդրոնական Վարչութեան ձեռքը եղած Ազգային հաստատութեանց և կարօտեալ թաղեղնու տրուելիք նպաստ,

վարիտաթ վէ հասըլաթընը թահդիզ իլէ մասարիֆի վազըասընը բույէթ վէ թանդիմ էյլէմէք խուսուսընտան իպարէթ տիր:

Գօմիսիօնը մեղքիւր հէր պիր մանասթըրըն իտարէի մախսուսէսի խըտմէթինի իֆա իթմէք իւզրէ իզթիլա իտէն էշխասը օլ մանասթըր ճէմասթը իչինաէն ինթիխապ իտէր: Վէ էշխասը մէրգումէ մանասթըր րէիսինին թահթը րիյասէթինտէ օլարագ՝ մանասթըրընը թալիմաթը մախսուսէյէ թաթպիլգան իտարէ իլէ, էվգաթը մոււայեէնէտէ գօմիսիօնը մեղքիւրէ հիտապ վիրիրլէր:

ԴՈՒՀԱՍԷՊԷ ԻՏԱՐԷՍԻ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸՆԱ ՏԱՒՐ ՏԻՐ

Գրոգ ճագուլըննը մասսէ. Մուհասէպէ միւտիրլէրի էրպապը վուգուֆտէն օլարագ՝ եէտի քիշիտէն իպարէթ օլուպ, Մէճլիսի ձիւմանիտէ՝ էքսէրիյէթի արա իլէ ինթիխապ օլընուրլար:

Պունլարըն խըտմէթի՝ Միլլէթ Սանարդընը իտարէ վէ մուհասէպաթընը բույէթ իթմէք տիր:

Իշպու անարդըն իրատը՝ Իանէի ումուսիյէ վէ Սթանպօլ Պատրիգիտանէ գալէմի հասըլաթը, վէ մահալլի տարֆը թախսիս օլընմայարագ՝ Միլլէթ նամընա վուգու պուլան վաթիյէթ վէ հիտայատէն, վէ մասրաֆը տախի՝ Պատրիգիտանէ իլէ Պատրիգիտանէ գալէ մինին մասարիֆի տախիյէսի, վէ Պատրիգիտանէին զիյրի իտարէսինտէ պուլընան թէսիտաթը միլլիյէյէ վէ միւհթամ օլան Գիլիսա

և զանազան ուրիշ պատահական ծախք:

Ելեւմտից Հոգաբարձութիւնը կը հաւաքէ ամեն այս հասոյթները, և իր ձեռքը կ'ըլլան յիշեալ ծախքերը. միշտ Տնտեսական Խորհուրդին պիտութեամբ և Քաղաքական ժողովոյ հաւանութեամբ:

Ելեւմտից Հոգաբարձութիւնը պարտաւոր է իր անտեսութեան յանձնուած Ազգային Սնտուկին հաշիւը Տոմարակալութեան կանոնաւ կարգադրել, և որոշեալ ժամանակներ հաշուեցուցակ ներկայացնել Տնտեսական Խորհուրդին, որ ստուգելով և վաւերացունելով կը հաղորդէ Քաղաքական ժողովոյն:

6. ԿՏԱԿԱՅ ՀՈԳՍԵԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 50. Կտակաց Հոգաբարձութիւնը կը բաղկանայ եօթն անձինքէ, որոց երեքը եկեղեցական և չորսը աշխարհական՝ Խառն ժողովով կ'ընտրուին քուէից առաւելութեամբ:

Կտակաց Հոգաբարձութեան պաշտօնն է՝ ազգային կտակաց անօրէնութիւնը: Իր պարտաւորութիւնն է՝ կտակաց օրինաւոր կերպիւ և կտակարարին նպատակին և գիտաւորութեանը համեմատ գործադրութեանը հսկել:

Կտակաց Հոգաբարձութեան հա-

ճէմասթլարընա իթա օլընաճագ իանէ իլէ սաիր վուգու պուլաճագ մասարիֆի միւթէֆէրրիգատէն իպարէթ տիր:

Միւտիրանի մէրգումէ՝ իէսիտաթ Գօմիսիօնընըն մարիֆէթի վէ Մէճլիսի ձիւմանիին մուվաֆագաթը իլէ՝ քեաֆֆէի վարիտաթը մեղքիւրէյի թահսիլ, վէ մասարիֆի մեղքիւրէյի թէպլիյէ իտէր, վէ իտարէսի քէնտուլէրինէ մուհալվէլ օլան Միլլէթ Սանարդընըն մուհասէպէսին ուսուլի ճէտիտէ իւզրէ թութաւրագ՝ պիր գըթա տէֆթէրինի էվգաթը մոււայեէնէտէ թէսիտաթ Գօմիսիօնընա իպրազ էյլէրլէր: Իշպու տէֆթէր՝ Գօմիսիօնը մեղքիւրտէ պիլ մոււայեէնէ թաստիգ օլընարգտան սօնրա՝ Մէճլիսի ձիւմանիյէ իպրազ օլընուր:

ՎԱՍԻՅԷԹ ԻՏԱՐԷՍԻ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸՆԱ ՏԱՒՐ ՏԻՐ

Էլլիմնի մասսէ. Վասիյէթ միւտիրլէրի՝ իւչի էհլի քիլիտատէն վէ տէօրտի ալամտէն օլմուգ իւզրէ՝ եէտի քիշիտէն միւրէքքէպ օլուպ, պունլարըն ճիւմէսի էքսէրիյէթի արա իլէ Մէճլիսի Մուլթիլիթատէ ինթիխապ օլընուր:

Միւտիրանը մէրգումէնին վալիֆէի խըտմէթլէրի՝ Միլլէթէ վազը օլան վասիյէթլէրի իտարէ վէ անքեամը միւնտէրիճէլէրինին սուրէթի մէշրուատէ վէ մուվաստինին նիյէթ վէ թասիմաթընա մուլտալըզ վէճէլէ՝ իճրայէ գօնըլմասընա տըզգաթ իթմէք խուսուսլարընտան իպարէթ տիր:

Վասիյէթ Իտարէսինէ տաիր իգ-

մար պէտք անգամ մասնաւոր հան-
նադրութիւնը՝ Խառն ժողովը պիտի
պատրաստէ Կառկաց Հոգաբարձու-
թեան և Տնտեսական Խորհուրդին
կարծիքն առնելով . և Ընդհանուր
ժողովը պիտի հաստատէ :

Կառկաց Հոգաբարձութիւնը ու-
րոշեալ ժամանակներ իր պաշտօնին
վերաբերեալ հաշիւները պիտի ներ-
կայացունէ Տնտեսական Խորհուրդին,
որ ստուգելով և վաւերացունելով
պիտի հաղորդէ Քաղաքական ժո-
ղովոյն :

7. ՀԻՒԱՆԳԱՆՈՅԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒ-
ԹԻՒՆ

Յօդ. 51. Հիւանդանոցի Հո-
գաբարձութիւնը կը բաղկանայ ինն
անձինքէ, զոր Քաղաքական ժողովը
կ'ընտրէ քուէից առաւելութեամբ :
Ասանց երկուրը վկայեալ բժիշկ
պիտի ըլլան :

Հիւանդանոցի Հոգաբարձու-
թեան պաշտօնն է՝ Ազգային Հիւան-
դանոցը և անոր սեպհական կաւ-
ուածներնու եկամուտները անտեսել,
և անոնց հասոյթսփն ու Ազգային
Մտտակին նպաստիւր մատակարարել
զայն :

Այս հաստատութիւնը չորս շրջա-
նակի բաժնուելով, մէկը՝ ազբատիկ
հիւանդանոցը գարմանելու, երկրորդը՝
ձեռք և անկար ազբատները պատա-
պարելու, երրորդը՝ խելագարները
խնամելու, և չորրորդը՝ սրբ և ան-
տէրունջ ազբը գատարակելու
պիտի յաակահան :

Թիղա խէն թալիմաթը մախսուէ՝
Միւտիրանը մէրգուձէնին վէ թէսի-
սաթ Գոմիսիօնընն բէյի թահսիլ
օլընարազ՝ Մէճլիսի Մուխթելիթ
թարաֆընտան թէրթիւզ վէ Մէճլիսի
Ուսումիաէ թատիգ օլընաճազ արը :

Միւտիրանը մէրգուձէ՝ քէնտու-
խըամէթլէրինէ տախր օլան մուհա-
սէպաթըն պիւր գըթա տէֆթէրինի
էվգաթը մուայեէնէտէ թէսիսաթ
Գոմիսիօնընա իպրազ խտէրլէր, վէ
իշպու տէֆթէր Գոմիսիօնը մէրքիւր
թարաֆընտան պիւմուայեէնէ թաու-
տիգ օլընարգտան սօնրա՝ ձիւմանի
Մէճլիսինէ իպրազ գըլընուր :

ՀԱՍԹԱԽԱՆԷ ԻՏԱՐԷՍԻ ԳՕՄԻՍԻՕ-
ՆԸՆԱ ՏԱԻՐ ՅԻՐ

Ելլի իֆիւնձի մասսէ . Հաս-
թախանէ Միւտիրլէրի՝ Ի. Բիսի թա-
պապէթ բուուարը համիլ ամըպա-
տէն օլմագ իւզրէ՝ տօգուզ քիշիտէն
միւրէքքէպ օլուպ, էքսէրլէթի
արա իլէ Մէճլիսի ձիւմանիաէ ին-
թիխազ օլընուրլար :

Միւտիրանի մէրգուձէնին վայի-
ֆէսի՝ կէրէք Միլլէթ Հասթախանէ-
սինէ վէ կէրէք սնրն ազարաթ վէ
վարիսաթը մախսուսէսինէ նէզարէթ
խուուպ, պընլարըն հասըլթը վէ
Միլլէթ Սանարըլընն խանէսի իլէ
Հասթախանէի մէրքիւրը իտարէ
իթմէք տիր :

Իշպու Հասթախանէ՝ տէօրթ տա-
իրէյէ թագսիմ օլընուպ, պիրի՝
Փուգարատէն օլան հասթալարա,
վէ տիկէրի՝ իիթիյար վէ ամէլմանտէ
Փուգարայա, վէ իւշիւնձիսի՝ մէ-
ճանինէ, վէ տէօրաիւնձիսի՝ թալիմ
վէ թէրպիյէյի էյթմաէ թախսիս
օլընաճազ, վէ պու էպնիլէնին ու-

Այս շէնքին կարգադրութիւնն
ու անտեսութիւնը բժշկական և ա-
ռօղջապահիկ կանոնաց համեմատ
պիտի տնօրինուլին :

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւ-
նը այս հաստատութեան անտեսու-
թեան մասին՝ Տնտեսական Խորհուր-
դին, և գատարակութեան մասին՝
Ուսումնական Խորհուրդին պատա-
խանատու է : և սոյն Խորհուրդաց ու-
րոշեալ ժամանակներ պիտի սայ իր
գործողութեանց վրայ :

Է. ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Յօդ. 52. Թաղական Խորհուրդ-
ները կը բաղկանան ըստ տեղւոյն՝
հինգէն մինչև տասներկու անդամ-
ներէ :

Թաղական Խորհուրդին պաշտօնն
է՝ թաղին ժողովրդեան ազգային
գործոց մատակարարութիւնը, Եկե-
ղեցւոյ և Գարատան Հոգաբարձու-
թիւնը, սպարասաց խնամակալու-
թիւնը, և ազգայնոց մէջ պատա-
հած վէճերուն քննութիւնն ու խա-
ղազարարութիւնը :

Իր պարտատարութիւնքն են՝
թաղին Եկեղեցւոյ պայճառութեա-
նը խնամ տանել, թաղին մէջ թէ՛
աղջիկ և թէ՛ մանչ տղայոց գատա-
րակալութեան համար՝ գարատան-
ներ հաստատելու ջանք ընել, և
թաղին կարօտեալ բնամեկայ ձե-
ւորմատութիւն ընել :

Յօդ. 53. Ա. Ին թաղ մէկ մէկ
Մտտուկ պիտի ունենայ՝ Թաղական
Խորհուրդին տնօրէնութեանը տակ :
Այս մտտակին մուտքն են՝ թա-
ղին ժողովրդեան կողմէն արուած

սուլի թըպպիյէ վէ սըհիյէյէ թաթ-
պիգան ինչա, վէ իտարէսինէ իթինա
գըլընաճազ արը :

Միւտիրանը մէրգուձէ՝ Հաս-
թախանէի մէրքիւրըն իտարէսի խու-
սուընտա՝ թէսիսաթ Գոմիսիօնը թա-
րաֆընտան, վէ թալիմ ու թէրպիյէ
մատտէսինձէ՝ Մա'արիֆ Գոմիսիօնը
թարաֆընտան մէսուլ օլուպ, մուա-
մէլաթը վազբարընը իշպու Գոմիսի-
օնըրա էվգաթը մուայեէնէտէ իրաէ
խտէրլէր :

ԳԻՒԻՍԱ ՃԷՄԻՅԷԹԻԼԷՐԻ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ
ՏԸՐ

Ելլի իֆիւնձի մասսէ . Գիւլիսա
ձէ Ռիյէթլէրի մահալլինէ կէօրէ ըս
ազալլ պէշ վէ նիհայէթ օն Եքի
աղաաէն միւրէքքէպ օլուպ, մէ-
մուրլէթլէրի մէնսուպ օլարըլարը
ճէմաաթընն մէսալիճի միլլէյէսինի
բայէթ, վէ օլ ճէմաաթ Գիւլիսա
վէ Մէրթէպիլի իտարէ իթմէք, վէ
Փուգարարընը գայըրմագ, վէ ճէ-
մաաթձէ զուհուրէ կէլէն միւնաղա-
աթը թահգիգ իլէ՝ ըսլահը զաթիւլ-
պէյն էյլէմէք, վէ օլ ճէմա'աթ
Գիւլիսաընըն թէկէինի իլէ գըզ վէ
էրքէք չօճուզլարա մախսուս մէք-
թէպլէր իհտարընա սայ վէ իգտամ
իթմէք, վէ ճէմաաթը մէրքիւրէնին
միւրթամ օլան Փամիլեալարընա իճ-
րաի մուալէնէթ էյլէմէք խուուու-
լարընտան իպարէթ տիր :

Ելլի իւշիւնձի մասսէ . Հէր ճէ-
մաաթըն՝ քէնտու Գիւլիսա ճէմիյէ-
թիլին թահթը նէզարէթիւնաէ պու-
լընմագ իւզրէ՝ պիր Սանարըլը օլուպ,
պու սանարըլըն իրատը՝ ճէմա'աթճա

Թաղական տուրքը, Եկեղեցւոյ և Գաղատան կալուածոց եկամուտները, Եկեղեցւոյն հասոյթները, կրտակաւ կամ ուրիշ կերպիւ եղած նուէրները ևն: Եւքն են՝ թաղին Եկեղեցւոյն և Գաղատանց ծախքն ու աղքատաց արուելիք օգնութիւնները:

Ամեն Թաղական Խորհուրդ իր թաղին մէջ եղած ծննդոց, ամուսնութեանց և վախճանմանց արձանագրութիւնը պիտի ընէ կանոնաւոր կերպով մասնաւոր Տումարի մը մէջ:

Յօդ. 54. Թաղական Խորհուրդները իրենց պաշտօնին վերաբերեալ գործոց մէջ Տեսուչ Խորհուրդներուն հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունին, այսինքն՝ գաղատանց համար՝ Ուսումնական Խորհուրդին հետ, անտեսական և գրամական գործոց համար՝ Տնտեսական Խորհուրդին հետ, գատի վերաբերեալ գործոց համար՝ Գատատանական Խորհուրդին հետ: Եւ ասոնց ամեն մէկին որոշեալ ժամանակներ համար պիտի ան իւրաքանչիւրին վերաբերեալ գործոց վրայ:

Յօդ. 55. Իւրաքանչիւր Թաղական Խորհուրդ իր թաղին ժողովրդեան կողմէն կ'ընտրուի:

Ամեն ազգային անհատ որ քսան և հինգ տարին լրացուցած է, և բոս 67րդ. յօդուածոյ Սահմանագրութեան ընտրութեան իրաւունքէն գատատանապէս զրկուած չ'է, իրաւունք ունի մասնակից ըլլալ ընտրութեան Թաղական Խորհրդոյ անդամոց:

Իթա օլընան իանէի մախուսէ, վէ Բիլիսա վէ Մէքթէպ աղաթընըն վարիտաթը, վէ Բիլիսանըն հասըլաթը, վէ վասիյէթ թարիզի էլէ վէ եախուս սա'իր վէճհէ վաղը օլան աթայա վէ սաիրէտէն, վէ մասարիֆի՝ մէզքիւր Բիլիսա վէ Մէքթէպլէրին մասարիֆիյլէ ֆուգարայա իթա օլընաճագ իանէ ազճէսիտէն իպարէթ տիր:

Հէր Բիլիսա ճէմիյէթի պուլընաըլը ճէմաթտա թէվէլլեւա վէ վէֆաթ վէ թէէհհիւլ իտէն նուֆուսը սուրէթի մանթաղամէտէ պիւր գըլթա տէֆթէրէ գայա իտէճէք տիր:

Էլլի սեօրսիւննի մասսէ. Մէլքիւր ճէմիյէթլէրին իֆաի խըմէթլէրի գըմնընտա՝ աօղըրտան աօղըրյա զիքը օլընան Գօմիսիօնլը: Իլէ միւնտէպէթլէրի օլաճաղընտան, մէքթէպլէր հագգընտա՝ Մասարիֆ Գօմիսիօնընա, վէ իտարէճէ մէվատա հագգընտա՝ Թէսիսաթ Գօմիսիօնընա, վէ մէվատաի տաալի հագգընտա՝ Մուհաքէմէ Գօմիսիօնընա միւրաճաւթ իտէր. վէ մէզքիւր Գօմիսիօնլարըն հէր պիւրինէ ա'իտ օլան խուսուտաթը՝ օլ Գօմիսիօնա էվգաթը մուայեհէնէտէ իրաէ էյլէր:

Էլլի պէշիւննի մասսէ. Հէր Բիլիսա ճէմիյէթի մէնտուպ օլտըլը Բիլիսա ճէմաթը թարաֆընտան ինթիխապ օլընուր:

Եիկիրմի պէշ Եաչընը թէքմիլ իթմիշ օլուպ տա, ալթմըշ Եէտինճի մատտէ իզթիլտարնճա, մուհաքէմէճէ հագգը ինթիխապտէն մահրուլ օլմայան քեաֆթէի էֆշաարն Բիլիսա ճէմիյէթի ինթիխապընտա միշարէթէթէ սալաշիյէթի վար տրը:

Յօդ. 56. Թաղական Խորհուրդոց պարտաւորութիւնն ու ընթացքը սահմանելու համար պէտք եղած կանոնագրութիւնը կրօնական և Քաղաքական Ժողովներուն ձեռք պիտի չ'իսուի:

Թաղական Խորհուրդոց անդամներուն պաշտօնը չորս տարի կը տևէ. հինգերորդ տարւոյն սկիզբը կը նորոգուին, և անմիջապէս վերընտրելի են:

Բ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԳՀՍՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊԱՐՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 57. Ազգային Ընդհանուր Ժողովը հարիւր քառասուն երեսուխոսաններէ կը բաղկանայ. որոնց՝

Ա. Մէկ եօթներորդ մասը, այսինքն քսանը, Եկեղեցական երեսուփոխանք են, զոր նստանդնուպօլտոյ մէջ գտնուող Եկեղեցականք կ'ընտրեն:

Բ. Երկու եօթներորդ մասը, այսինքն քառասունը, գաւառներէն գալիք Ազգային երեսուփոխանք են:

Գ. Չորս եօթներորդ մասը, այսինքն ութսունը, Կոստանդնուպօլտոյ թաղերէն ընտրուած երեսուփոխանք են:

Յօդ. 58. Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց անդամները Ընդհանուր Ժողովին ներկայ կը գրտնուին, բայց եթէ երեսուփոխան ընտրուած չ'են՝ Ընդհանուր Ժողովին մէջ բուէ չ'ունին:

Յօդ. 59. Ընդհանուր Ժողովը

Էլլի աչքըննը մասսէ. Բիլիսա ճէմիյէթլէրինէն վաղափ վէ հարէքեաթընը թահաթիտ վէ թային զրմնընտա լաղըմ կէլէն թալմաթ Բուհանի վէ ճիամանի Մէճլիսլէրի մարիֆէթիլլէ թանգիմ օլընաճագ տըր:

Բիլիսա ճէմիյէթլէրի աղաթ տէօրթ սէնէ իճրաի խըրմէթ իտուպ, պէշիւննի սէնէ իպթիտաթընտա՝ Եէնիտէն ինթիխապ օլընա պիլմէք իւզրէ թէճաթա օլընուրլար:

Մէճլիսի ՈՒՄՈՒՄԻՆԻՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ԹԷՏԻԿԻՎԷ ՎԷ ՎԱԶՄԱՅԻ ՊԷՅՄԱՆԸՆՍՍ ՏՍ ՏԸՐ

Էլլի Եէսիւննի մասսէ. Մէճլիսի Ուսումի իւզ գըրդ աղատէն միւրէքքէպ տիր:

Աղաի մէրդուլէ իւշ գըամ օլուպ Պիրինճի գըամը օլարապ՝ պիւր սիւպի՝ քի Եիկիրմի նէֆէրի, Սթանպօլտա պուլընան էշիլ քիլիսա թարաֆընտան ինթիխապ օլընան էշիլ Բիլիսա:

Իքինճի գըամը օլարապ՝ իքի սիւպի օլան գըրդ նէֆէրի քի տաշըրարտան կէլէճէք Միլլէթ Վէքիլլէրի տիր:

Իւշիւննի գըամը օլարապ՝ տէօրթ սիւպի Եանի սէքսէն նէֆէրի Տէրի Սաատէթ Բիլիսա ճէմաթլարը թարաֆընտան ինթիխապ օլընան Վէքիլլէր տիր:

Էլլի սեֆիզիւննի մասսէ. Բուհանի վէ ճիամանի Մէճլիսլէրինին աղաթ Մէճլիսի Ուսումիյէ տալիլ օլուպ, ֆապաթ Մէճլիսի Ուսումի աղալըլընա ինթիխապ օլընամըլլար իտէ՝ Մէճլիսի մէզքիւրաէ սահիպի բէյ օլամայաճագլար տըր:

Էլլի սոֆուզըննը մասսէ. Մէճ-

նիստ չ'կրնար ընել՝ մինչև որ ան-
գամոց մեծագոյն մասը՝ այսինքն
զանէ եօթմանասուճուճէկ հոգի ներ-
կայ չ'ըլլայ :

Յոյ . 60 . Ընդհանուր ժողովին
պաշտօնն է՝ Պատրիարքը , Կաթողի-
կոսը և ազգին գլխաւոր պաշտօնա-
տարները , և Կրօնական ու Քաղա-
քական ժողովոց անդամները ընտ-
րել , Ազգային ժողովոց վարչութեա-
նը հսկողութիւն ընել , սոյն ժողով-
ներուն վերաբերեալ՝ բայց իրենց
ձեռնհասութենէն վեր համարուած
գործերը որոշել և վճռել , և Ազ-
գային Սահմանադրութիւնը անխախտ
պահել :

Յոյ . 61 . Ընդհանուր ժողովը
կը գումարուի՝

Ա . Ըստ վաղեմի սովորութեան
ամեն երկու տարին անգամ՝ մի՝ ազ-
րիւ ամսոյ վերջերը , Ազգային Վար-
չութեան երկամեայ ընթացքին ան-
ղեկագիրը մտիկ ընելու , և Ելնաա-
կան սրաշտօնակալաց ձեռօք ժողվը-
ուած և ծախս եղած գումարներուն
ընդհանուր հաշիւը տեսնելու և քրն-
նելու , Կրօնական և Քաղաքական
ժողովոց բոլոր անդամները փոխե-
լով՝ ուրիշներ ընտրելու , և յետա-
գայ երկու տարուան մէջ Ազգային
տուրքը խնդպէս անօրինուելիքը
սահմանելու համար :

Սոյն երկ-տարեկան ժողովը սկը-
սած օրէն մինչև երկու ամիս տևե-
լով իւ նիստերը կը վերջացունէ :

Ընդհանուր ժողովոյ այս նիս-
տերուն մէջ՝ միանգամայն Ազգային

լիսի Ուսումիքին էքսէր ազատը .
եանի լա ազալլ եթմիշ պիր նեֆէրի
հոգըր օլմատըղ ճա՝ ազաի մէճլիս
օլունամաղ :

Այրմըչընէն մասսէ . Տէրի Սա-
ատէթ Պատրիարքի վէ Կաթողիկոս
միտիլլու Միլլէթին պաշը միւսթախ-
տէմլէրինի , վէ Բուհանի վէ ձիւ-
մանի Մէճլիսլէրին ազատըր ինթի-
խապ իթմէք , վէ պու Մէճլիսլէրին
մուամէլաթընա նեղարէթ էյլէմէք ,
վէ անլարա մուհազվէլ օլուպտա՝ քէն-
տուլէրինին քէտարէմէթիքլէրի մէ-
սալիհ զուհուրինտէ՝ հալլ վէ թէս-
վիյէ էյլէմէք , վէ իշպու նիզամ-
նամէյի իսալէլաէն մուհաֆաղա էյլէ-
մէք Մէճլիսի Ուսումիքին վաղաի-
ֆինտէն աիր :

Այրմըչ պիլիմէի մասսէ . Մէճ-
լիսի Ուսումիքի էվլէլա՝ մին էլ գա-
տիմ՝ օլա կէլաիլի միտիլլու , իքի
սէնէտէ պիր քէրքէ շէհրի նիսան
ավտարըրնտու իճթիմա խուուպ , միւ-
րուր իտէն իքի սէնէ զարֆընտա
վուգու պուլան իտարէի ումարըր
մազպաթասընը իսթիմա իլէ մու-
խաստա օլան մէմուրլէրի մարիֆէ-
թիլլէ թահսիլ վէ սարֆ օլընմիշ
օլան մէպալիլին մուհատէպէի ո-
մումիյէսինի բույէթ վէ թէֆթիշ
իտէր :

Վէ Միլլէթ Մէճլիսլէրինին
քեաֆֆէի ազատըր միւճէտտէտէն
ինթիխապ էյլէր :

Վէ սէնէթէյն իսնէի միլլիյէ-
սինին սարէթի իտարէսինէ գարադ
վէրիք , վէ իքի մահ խիթամընտա
գաֆանուր :

Մէճլիսի Ուսումիքին իշպու ին-
իգաարնտա մէզքէր իքի Մէճլիսա-

Վարչութեան ժողովներուն անգամ
գտնուող երեսփոխանները ամեն
խնդրոյ զրոյ կրնան խօսիլ , բայց
տուրքի և ընտրութեան խնդիրնե-
րէն զատ՝ ուրիշ խնդիրներու մէջ
չ'են կրնար քուէ տալ :

Բ . Կաթողիկոսի ընտրութեան
մասնակից ըլլալու համար :

Գ . Կոստանդնուպօլտոյ և Երու-
սաղէմի Պատրիարքները ընտրելու
համար :

Վ . Կրօնական և Քաղաքական
ժողովոց մէջ , կամ Պատրիարքին ու
ժողովոց մէջ պատահած անհամա-
ձայնութիւնը բառնալու համար :
Սոյն պարագայից մէջ՝ անհամաձայ-
նութեան ենթակայ եղող կողմերը
Ընդհանուր ժողովոյ մէջ խօսք միայն
ունին և ո՛չ քուէ :

Ե . Ազգային Սահմանադրութեան
վերաքննութեանը համար :

Եւ վերջապէս այնպիսի խնդիր-
ներու համար որոց վրայ որոշում
տալը Ընդհանուր ժողովոյն կը վե-
րաբերի :

Սակայն այս տեսակ արտաքոյ
կարգի նիստերուն տեղի ունենալէն
առաջ՝ Ընդհանուր ժողովոյ գումար-
ման պատճառը Պատրիարքարանի
կողմէն Բարձրագոյն Դրան իմաց
արուելով , անոր հաճութիւնը կ'առ-
նրուի :

Յոյ . 62 . Պատրիարքը կը գու-
մարէ Ընդհանուր ժողովը , Կրօնական
և Քաղաքական ժողովոց մէկուն հա-
մահաճութեամբ , և կամ նոյն իսկ
Ընդհանուր ժողովոյ անգամոց մե-
ծագոյն մասին խնդրանքը : Միայն
թէ այս կերպ արտաքոյ կապի ժո-

ղատը՝ Մէճլիսի Ուսումի ազատը պու-
լընտըղլարը հալաէ՝ հէր պիր մէնէ .
լէտէ մուպահատա իտէ պիլուպ ,
Փաղաթ իտնէ վէ ինթիխապ մատ-
տէլէրինաէն մաատարնտա բէյ վի-
րէմէզլէր :

Սանիյա՝ Մէճլիսի մէզքիւր Կա-
թողիկոս ինթիխապընա տախիլ օլ-
մաղ ,

Վէ սալիսա՝ Տէրի Սատատէթ վէ
Գուտը Շէրիֆ Պատրիարքիին ին-
թիխապ էյլէմէք ,

Վէ ըսպիսա՝ մէզքիւր իքի Մէճ-
լիս պէյնինտէ , Կախուա Մէճլիսլէր
իլէ Պատրիարք պէյնինտէ թէքէվլիւն
իտէն ինթիխապ բէֆ օլընմաղ իւզրէ
ճէմ օլընուր : Պու թաղաիրճէ թա-
րաֆէյնի մուխալիֆէյն պէյանի հալ
իտէպիլուրլէր իտէտէ՝ բէյ վիշէմէզ-
լէր :

Խամիսա՝ Նիզամնամէ էտարնա
տողըրլմայարապ թասիհի լազըմ
կէլաիքտէ , վէ Մէճլիսի Ուսումիքին
բէյ վէ գարարընա մէնտթ պիր մե-
սէլէ զուհուրինտէ աղա օլընուր :

Շու գատար քի պէօյլէ ֆէվզ
էլաաէ իճթիմաին վուգալինաէն էվ-
վէլ՝ սէպէպի ճէմ Պատրիարքանէ
թարաֆընտան Պապը Ալիյէ իֆաաս
օլընարաղ , իսթիհասալը բուխտաթ
գըլընուր :

Այրմըչ իֆիմէի մասսէ . Մէճ-
լիսի Ուսումիքի Պատրիարք , Մէճլիսի
Բուհանի իլէ Մէճլիսի ձիւմանիտէն
պիրինին մուվաֆապթը իլէ , վէ
Եախուա Մէճլիսի Ուսումի ազատըն-
տան էքսէրիսինին փսթիտապը իլէ
աղա իտէր : Անճաղ , պէնտի սա-

զով գումարելէն առաջ՝ գումարման պատճառը Բարձրագոյն Կրօնի իմաց տրուելով, անոր հաճութիւնը առնուել հարկ է :

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԵՆԵՂԵՑՈՒՄՆ

ԵՐԵՍՓՈՒՄՆԱՅ

Յօդ. 63. Կոտտանդնուպօլսոյ մէջ գտնուող բոլոր Եկեղեցականք՝ Պատրիարքի հրատարակած ասորիւ ամսոյ վերջը սրբաշեղ տեղ մը կը գումարուին, և գաղանի քուէարկութեամբ ու քուէից բացարձակ առաւելութեամբ Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ Եկեղեցական անդամները կ'ընտրեն, թէ՛ Եպիսկոպոսներէն, թէ՛ Վարդապետներէն և թէ՛ Քահանաներէն. բայց պէ՛տք է որ ընտրելիք՝ գուրսերը պաշտօն չ'ունենան, և հասակաւ երեսուն տարին լրացուցած, և գո՛նէ հինգ տարի առաջ ձեւանագրուած ըլլան, և ո՛ր և է գատատանի տակ չը գտնուին :

Յօդ. 64. Եկեղեցական Երեսփոխանաց պաշտօնը տասն տարի կը տեւէ. և երկու տարին անգամ մը՝ հինգերորդ մասը փոխուելով կը նորոգուի : Այս հինգերորդ մասը առաջին ութ տարիներուն մէջ՝ վիճակաւ պիտի սրտուի և հանուի. և թէ՛ վիճակաւ ելած և թէ՛ տասնամեայ պաշտօնը լրացուցած անգամները անվճար պէս վերընտրելի են :

պըզտա պէյան օլընաղըը իւզըէ, պու միսիլլու ֆէվզ էլաատ Իճթիմա, պէհէր հալ սէպէպինին պէյանիլէ, Տէվլէթ ճէ բուխաթա մէնա թ աուր :

ՄԷՃԼԻՍԻ ՈՒՄՈՒՄԻՆԻՆ ԱԶԱԻ ԲՈՒՀԱՆԻՅԷՍԻՆԻՆ ՇԷՐԱԻԹԻ ԻՆԹԻՍԱՊԻՅԷՍԻ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Այրմըչ իւշիւնձի մասսէ. Սթանպօլսո պուլընան պիլճիւմլէ էնլիքիլիսա Տէրի Սաատէթ էրմէնի Պատրիքի սավէթի իւզէրինէ՝ նիսան ախրընաա պիր մահալլէ թօվլանըլուպ, տաշրա մէմուրիլէթի օլմայան վէ օթուզ եաշընը թէքմիլ իթմիշ օլան, վէ պէշ սէնէ մուգատտէմ փափասըզ վէ բահիպլիք բիւթպէսինի իհրազ իտէն. վէ պիր կիւնա տավա ալթընաա պուլընայան Պիսկոպօսլարան վէ եախուտ փափաս վէ ըսհիպլէրաէն՝ էքսէրիլէթի արայի մութլազա վէ բէյի խաֆի իլէ Մէճլիսի Ամումի իչուն ազա ինթիխապ իտէճէքլէր տիր :

Այրմըչ տօրսիւնձի մասսէ. Անիֆէն պէյան օլընան ազալի բուհանիլէնին միւտաթէթի մէմուրիլէթի օն սէնէ օլուպ, պէհէր իքի սէնէտէ պիր խումար թէպալլ վէ թէճաթա օլընաճաղլար : Վէ իլք սէքիլ սէնէ պու խումարն թէքրիլ վէ իխրաճը գուրա իլէ իճրա օլընաճաղ տրը :

Վէ կէրէք պէօլլէ գուրա իլէ վէ կէրէք օնընճը սէնէտէն սօնրա՝ իքմալի միւտաթէթ իլէ չըգան ազանըն թէքրար ինթիխապը ճաիլ օլաճաղ տրը :

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԱՇԻԱՐՀԱՍԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒՄՆԱՅ

Ա. Ընտրողարեան եւ ընտրեղարեան պայմանք

Յօդ. 65. Ընտրողական իրաւանց հիմն կը բաւուին՝ Ազգային տուրքը, և անձնական արժանիքը :

Ազգային տուրքը ընտրողութեան իրաւունք տալու համար, պէտք է որ ընտրողը տարին գո՛նէ եօթմասուն ու հինգ զուրուշ ընդհանուր տուրք վճարէ :

Ընտրողութեան անձնական արժանեօք իրաւունք ունեցողներն են՝ Արքունի զիւաններուն և Տէրութեան ուրիշ պաշտօններուն մէջ գտնուողները. վկայեալ բժիշկները. օգտակար գրքերու հեղինակները. դպրատանց ուսուցիչները, և ազդին օգտակար ծառայութիւններ մատուցած անձինք :

Յօդ. 66. Ընտրողութեան իրաւունք ունին քսան և հինգ տարին լրացուցած անձինք. սակայն ընտրողք հարկ է որ Օսմանեան Տէրութեան հպատակ ըլլան :

Յօդ. 67. Ընտրելու իրաւունքէն գատատանապէս զրկեալ են հետեւեալ չորս գաս անձինքը :

Ա. Քրէական յանցանօք գատապարտեալները, որոնք ըստ պատժական օրինաց Տէրութեան՝ քաղաքականապէս մեռեալ կը համարուին :

Բ. Ազգային գործաց մատակարարութեանը մէջ նենդութեամբ բաւուած, և Ազգային Ժողովներէն մէկուն կողմէն գատապարտուած ան-

ՄԷՃԼԻՍԻ ՈՒՄՈՒՄԻՆԻՆ ԱՎԱՄՏԷՆ ՕԼԱՆ ԱԶԱՍԸՆԸՆ ՇԷՐԱԻԹԻ ԻՆԹԻՍԱՊԻՅԷՍԻ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

ԻՍՊԻՅԷՍԻ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Այրմըչ պէշիւնձի մասսէ. Իանէի Միլլիյէ իլէ գապիլիլէթի զաթիլլէ՝ հազգը ինթիխապա էսաս թու թըլուր :

Իանէի Միլլիլլէ՝ հազգը ինթիխապա նախիլիլէթի մուճիպ օլմագ իչուն՝ իանէի ումումիլլէ օլարագ լա ազալլ սէնէվի եթմիշ պէշ զուրուշ իտնէ վիքիլմէլի տիր :

Ինթիխապա գապիլիլէթի զաթիլլէսի օլանլար՝ Տէվլէթին տղաւմընաա վէ սաիր մէմուրիլէթլէրինտէ պուլընանլար, վէ տօթթօրլար, վէ քիւթիպի նաֆիա թէլիֆ իթմիշ օլանլար, վէ մէքթէպ մուալլիմլէրիլլէ՝ Միլլէթճէ ասաշը նաֆիա վիւճուտէ կէթիթմիշ օլանլարտան իպարէթ տիր :

Այրմըչ ալքընձը մասսէ. Լա ազալլ երկիրի պէշ եաշընը թէքմիլ իտէնլէր հազգը ինթիխապա նախ օլուպ, անճագ թէպատի Տէվլէթի Ալիլլէտէն օլմագ շարթ տրը :

Այրմըչ եհսիւնձի մասսէ. Հազգը ինթիխապտան մուհաքէմէճէ մահրոււմ օլանլար տէօրթ սընֆ տըր :

Սընֆը էվվէլ՝ պիր ճիւսալէթտէն տօլալը, ճէզա գանունամէի շիւմայունը ահքեամընճա, հուգուգը մէտէնիլլէտէն մա էպպէտէն սազրթ օլանլար տրը :

Սընֆը սանի՝ մէսալիհի միլլիլլէ իտարէսինտէ հիլլէսի թէպէյիւնի տուպ տէ՝ մէսալիհի մէքքիւրէտէ գալլանըլմամալարը՝ Միլլէթ Մէճ.

ձինք , որոց համար Ազգային գործերու մէջ չը դործածուիլը վճարուած ըլլայ դատող ժողովին կողմէն :

Գ . Տէրութեան գատարաններուն կողմէն զգատտացուցիչ պատկեր կրօնները , որոց պատժոյն պայմանաժամը գեռ լրացած չ'է :

Գ . Խեղագարութեան պատճառաւ անբաւական դատեալները , որոց կատարելագոյն առողջացեալ ըլլալը օրինակուր կերպով հաստատուած չ'ըլլայ :

Յոդ . 68 . Ընտրելի են Ազգին այն ամեն անհատները , որոնք երեսուն տարին լրացուցած ըլլալով , Սահմանաւ հարստակ , Տէրութեան օրինացը տեղեակ , և ազգային գործոց հմուտ են , և ընտրողութեան իրաւունքէն ըստ 67րդ . յօդուածոց զրկուած չ'են ,

Իսոյ կոտանդնուպօլտոյ թաղերուն կողմէն ընտրուելիք ութսուն երեսութանաց գո'նէ Եօթը աստիճանաւոր անձինք ըլլալու են :

Բ . Եղանակ ընտրութեան

Յոդ . 69 . Կոտանդնուպօլտոյ թաղերէն և գաւառներէն ընտրուելիք երեսութանաց բաշխանակ ցուցակը շինելու համար , ամեն երկու տարի փետրուար ամսոյ սկիզբը

լիւլէրինուէն պիւրիսինին թարափընտան հիւքո' օլընմը շտանլար տըր :

Սընփը սալիս' մէհաքիմի Տէվլէթի Ալլէյէտէ հագգլարընտա միւճաղաթը թէտիպլէյէ թէրէթիլուպ խոււպտէ , հէնուզ միւտտէթի ճէզասը խիթամ' պալմամը շտանլար տըր :

Սընփը բաղի' թէճէնիւն ճիհէթիլէ հուգուգը շախիլէտէն սաղթթ օլուպ , քեամիլէն շիֆա պուլտըղլարը նիզամճա թասաիգ օլընմը շտանլար տըր :

Արքընը սեփիլիմի մասսէ . Թէպաաի Տէվլէթի Ալլէյէտէն օթուզ եաչընը թէքիլիլ իթմիլ շտուպ , նիզամաթը Տէվլէթի Ալլէյէ վէ մէտալիհի միլլիլէյէ վագըֆ վէ աշնա օլան , վէ ալթմըլ եէտինճի մատտէ մուճէպինճէ հուգուգը ինթիլիսապլէյէտէն մահրուս' օլմույան քեամֆֆէի էֆրատը Միլլէթին ինթիլիսապ օլընմար ճաիլ տիր : Ֆապթ Տէրի Սաատէթ Գիլիսա ճէմասթլարը թարափընտան ինթիլիսապ օլընմազ սէքսէն ազանըն լա ազալլ ետիսինին' մահապըրի թաղէտէն պալմամալարը շարթ տըր :

ԿԵՐԷՔ ՏԵՐԻ ՍԱՍՏԷԹ ՄԱՀԱԼԼԱՍԹԵՆՏԱՆ ՎԷ ԿԵՐԷՔ ՏԱՇՐԱԼԱՐՏԱՆ ՄԷՃԼԻՍԻ ՈՒՄՈՒՄԻ ԻԶԻՆ ՊԻԼԻՆԹԻՍԱՊ ԹԱՅԻՆ ՕԼԴՆԱՃԱԳ ԱԶԱՆԸՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ԻՆԹԻԹԱՊԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱՍԸՐ

Արքընը ճագուրքիմ մասսէ . Տէրի Սաատէթ Գիլիսա ճէմասթլարընտան վէ տաշրալարտան ինթիլիսապ լաղըմ' կէլէն Վէքիլլէրին մըգ տարընըն թէվգիհի հագի պիլ տէֆթէրի մախսուս

Ազգային Կրօնական և Քաղաքական Ժողովները , Տեսուչ Խորհրդոց Ատենապետներուն հետ մեկտեղելով Համախորհուրդ ժողով կը կազմեն , և Պատրիարքական Գիւանատան ընդհանուր Ալգահամարին նայելով , ամեն մէկ թաղին ու գաւառին կողմէն քանի երեսութան ընտրուելիքը կորոշեն , Պօլտոյ թաղերու համար ընտրողաց թիւը , և գաւառներուն համար՝ բնակչաց թիւը հիմն բռնելով : Եւ այս կերպով շինուած ցուցակին համեմատ՝ իւրաքանչիւր թաղի և գաւառի տալու երեսութանաց թիւը Պատրիարքի ձեռօք անոնց կը ծանուցանեն :

Երեսութանաց պաշտօնը տասն տարի կը տեւ . և երկու տարին անգամ մը թէ՛ Կոստանդնուպօլտոյ թաղերէն և թէ՛ գաւառներէն ընտրուած Ազգային երեսութաններուն հինգերորդ մասը կը փոխուի և կը նորոգուի : Այս հինգերորդ մասին ընտրութիւնը պիտի կատարուի ամեն երկու տարին անգամ մը , թէ՛ թաղերուն և թէ՛ գաւառներուն կողմէն , մէջերնին փոփոխակի կարգ պահելով :

Այս փոփոխակի կարգը առաջին ութ տարիներուն մէջ՝ վիճակապիտի որոշուի . սա՛ պայմանաւ որ եթէ թաղի մը ընտրողները և կամ գաւառի մը բնակչաց թիւը աւելցած կամ պակաս թէ , այն թաղին կամ գաւառին տալու երեսութանաց թիւին ալ համեմատութեամբ պիտի աւելնայ կամ պակաս :

Վարձանեալ կամ հրաժարեալ երեսութանաց տեղ ընտրուելիք ան-

թանդիմ օլընմազ իւզլէ , պէհէր իքի սէնէ շէհրի շուպաթըն իպթիտասընտա Բուհանի վէ ճիւմանի Մէճլիլլէրիլլէ Գոմիսիօն գալէմ զապիթլէրինին իճթիմալլէ , թէշէքքիլլիտէն Մէճլիսի Մուխթելիթ մարիֆէթիլլէ , Պատրիարքանէ գալէմիմտէ մէվճուտ օլան նուֆուս տէֆթէրի ումուսիսինէ թաթպիլան , տաշրալարտա մարխտալըղ զալապալըղընա , վէ Տէրի Սաատէթաէ հէր մահալլէտէ մէվճուտ օլան մուսթախիպլէրին տաէտինէ կէօրէ , հէր եէրտէ նէ մըգտար ազա ինթիլիսապ օլընմազ իսէ Պատրիգ թարափընտան մահալլէրինէ իլանը քէյթիլլէթ օլընմազ տըր :

Ինթիլիսապ օլընման ազանըն միւտաէթի մէմուրիլլէթլէրի օն սէնէ օլաճազ տըր . վէ հէր իքի սէնէտէ կէրէք տաշրալարտան վէ կէրէք Տէրի Սաատէթաէն ինթիլիսապ օլընման Միլլէթ Վէքիլլէրինին պիլ խոււմը թէպտիլ վէ թէճաիտ օլընուպ , պուխումըն մահալլի ինթիլիսապընը թալիմտէ՛ մահալլէ վէ մարխտալըղլար պէյնիմտէ , հէր իքի սէնէտէ պիլ քէրէ , միւնավէպէ ուսուլի իճրա օլընմազ տըր : Վէ իլք սէքիլ սէնէտիմտէ էմրի մուպատէլէ գուրա իլէ թային վէ իճրա գըլընմազ տըր , օլ շարթլէ քի պիլ մահալլէտէ միւնթաիլալ վէ պիլ մարխտալըղաա նուֆուս շօղալմըլ եախուտ ազալմըլ իսէ , մէվճուտարընըն տաէտինէ պաղըլուպ , ինթիլիսապ օլընմազ ազանըն մըգտարը անա կէօրէ թային իտիլէճէք տիր . վէֆաթ եա իսթիֆա իտէնլէրին եէրինէ ազա ինթիլիսապը խուսուսը տախի՛ հէր

ձինքն ալ՝ ամեն տարեգլխէն երկու ամիս առաջ պէ՛տք է ընտրուին :

Թաղական Երեսփոխանները կոստանդնուպօլսոյ թաղերուն բնակչաց կողմէն պիտի ընտրուին : Իսկ գաւառական Երեսփոխանները իւրաքանչիւր գաւառի Ընդհանուր Ժողովոյ կողմէն պիտի ընտրուին :

Յօդ. 70. Թէ՛ Պօլսոյ թաղերէն և թէ՛ գաւառներէն ուղուած Երեսփոխանները՝ հարկ չէ՛ որ ընտրող թաղին կամ գաւառին բնակիչներէն ըլլան . բաւական է որ կոստանդնուպօլսոյ մէջ բնակին , իրենց ներկայացուցած թաղին կամ գաւառին ազգային գործօքը հմուտ ըլլան , և ազգասիրութեամբ , սղզութեամբ և արգարախոհութեամբ՝ ընտրողաց յարգն ու համարումը ստացած անձինք ըլլան :

Ազգային Երեսփոխանները ո՛չ թէ զիրենք ընտրող թաղին կամ գաւառին Երեսփոխանները կը համարուին Ընդհանուր Ժողովոյ մէջ , այլ Ազգին Երեսփոխաններն են՝ համազօր իշխանութեամբ :

Յօդ. 71. Երկու տարին անգամ մը Պօլսոյ թաղերուն կողմէն ընտրուելիք Երեսփոխանաց հինգերորդ մասին համար՝ Պատրիարքը փետրուար ամսոյ մէջ ընտրող թաղերուն ամեն մէկուն կը ծանուցանէ քանի՛ Երեսփոխան ընտրելիքը՝ ընտրողութեան և ընտրելութեան պայմաններն ալ յիշեցունելով :

սէնէ պաշտօնաւոր իւր այ Եվլէլ՝ Իճրաօլընաճագ արը :

Վէ Տէրի Սաատէթ մահալլաթընտան ալընաճագ ազա՝ Քիլիսա ճէմաթլարընտա , վէ տաշրալարտան իրաւ օլընաճագ ազա՝ մարխտալըղլարտա պուլընան Մէճլիսի Ումուսիլէրտէ ինթիխապ զըլընաճագ արը :

Եեքմիշիլինճի մասսէ . Կէրէք Տէրի Սաատէթտէ վէ կէրէք տաշրալարտա՝ ինթիխապը մաթլուպ օլան Վէքիլէրին քէնտուլէրինի ինթիխապ իտէն Քիլիսա ճէմաթընտան վէ Մարխասալըղ տաթրէսինտէն օլուպ օլմամալարընտա պիր պէիս օլմայուպ , շու գատար . քի Տէրի Սաատէթտէ պուլընալարը , վէ մէզքիւր ճէմաթլարըն Միլլէթ ճէ մէտալիհինէ վազըֆ : վէ ինթիխապ իտէնլէր ինտինտէ հուպըր միլլէթ վէ րէֆֆէթ վէ իսթիգամէթլէրի ճիհէթիլլէ մէրի վէ միթէպէր պուլընալարը լազըմէտէն տիր :

Պու Վէքիլլէր Մէճլիսի Ումուսիտէ քէնտուլէրինի ինթիխապ իթմիշ օլան Տէրի Սաատէթ վէ եախուտ տաշրա ճէմաթլարընըն վէքիլլէրի ատտ օլընմայուպ , ճիւմլէտի՝ բուխասթը միթէտալիլլէյի հաիլ ազաի Մէճլիսի Ըմուսի իթիպար օլընուրլար :

Եեքմիշ պիլիմնի մասսէ . Տէրի Սաատէթտէն ինթիխապը լազըմ կէլէն Վէքիլլէրին ատէտիլլէ , կէրէք ինթիխապ իթմէկէ վէ կէրէք ինթիխապ օլընմազա սալահիլլէթի միւսթէլլիմ օլան շէրաթիթի , հէր իքիլինճի սէնէ շուպաթ այընտա խուսար ալայր ինթիխապ իտէճէք ճէմաթլարա

Այս ծանուցման վրայ՝ Թաղական Խորհուրդները Երեսփոխանաց ընտրութեանը կը ձեռնարկեն . Բայց ընտրական գործողութեանց համար թաղին Քարոզիչը՝ կամ անոր չգըտնուած ժամանակը՝ Աւագերէցը նախագահութիւն կ'ընէ , և թաղին բնակիչներէն երեքէն մինչև վեց պատուաւոր անձինք Թաղական Խորհուրդին վրայ կ'աւելցուին :

Այս կերպով կազմուած Ընտրողական Ժողովներուն ամեն մէկը՝ իր թաղին մէջ ընտրողութեան իրաւունք ունեցողներն ստուգելով , այբուբենի կարգաւ ընտրողաց ցանկ մը կը պատրաստէ , և ութ օր բաց մնալու պայմանաւ Թաղական Խորհրդարանի մէջ կախել կուտայ :

Ընտրողական Ժողովը ընտրողաց սրտումը գիւրացնելու համար՝ ուղուած Երեսփոխաններուն թիւէն եռապատիկ աւելի ընտրելու ցուցակ մըն ալ կը պատրաստէ , և այն ալ կախել կուտայ Խորհրդարանին մէջ : Սակայն ընտրողք ամենեկին պարտաւորեալ չ'են ընտրելեաց ցուցակին հետեւելու :

Գաւառներուն մէջ ալ՝ Գաւառական Ընդհանուր Ժողովաց անգամները միևնոյն կերպով կ'ընտրուին :

Գ. Բուռարկուրիւն

Յօդ. 72. Ընտրողաց ցանկին բացուելէն շաբաթ մը ետքը՝ կիւրակէ առաւօտ , Ժամերգութեան աւարտմանէն ետքը , Թաղական Խորհրդարանի մէջ քուէարկութեան կ'սկսուի սապէս :

Պատրիգ թարաֆընտան պէյան վէ իլան օլընուպ , պուսըն իւզէրինէ՝ Վէքիլլէր Քիլիսա ճէմիլլէթլէրի մարիֆէթիլլէ ինթիխապ օլընուր . Փագաթ Քիլիսանըն Վաիլի վէ օլմաարըլը հալտէ Պաշ Փալիսար րէիս օլուպ մահալլէնին միթէպէրանընտան տախի իւշ քիշիտէն ալթըր իշլէյէ գատար Քիլիսա ճէմիլլէթիլլէ իլալլէ օլընուր :

Պու ճէմիլլէթլէր քէնտու ճէմաթլարը իշլիտէ հագղը ինթիխապա նախ օլուպ օլմայանլարը թահգիգ իլէ՝ Նըրուֆը հէճա թէրթիպի իւզրէ պիր տէֆթէրինի թանգիմ , վէ սէքիլ կիւն մէյտանտա գալմոպ իւզրէ Քիլիսա ճէմիլլէթի օտտարնա թալիգ իտէրլէր :

Վէ ինթիխապ իտէնլէրէ վէսիլէի սուհուլէթ օլմոպ իւզրէ՝ մաթլուպ օլան վէքիլլէր ատէտինին իւշ միտլինի հալի պիր գըթա տէֆթէր եափրլուպ՝ Քիլիսա ճէմիլլէթի օտտարնա թալիգ օլընուր : Փագաթ ինթիխապ իտէնլէր տէֆթէրի մէզքիւրէ մութապագաթէ գաթա մէճպուր տէկիլլէր տիր :

Տաշրալարտա Մէճլիսի Ումուսիտէ պատր ինթիխապը խուսուար տախի պու մինվալ իւզրէ Իճրաօլընուր :

ԲԵՅ ԻԹԱՍԸ ՊԵՅԱՆՆԵՏԱ ՏԸՐ

Եեքմիշ իֆիլմնի մասսէ . Հագղը ինթիխապա նայիլ օլանլարըն էսամիսի տէֆթէրի մէյտանա գօնրլարըլտան պիր հաֆթա սօնրա , Քիլիսատէ սապահ իպատէթի ինթամիլլէյր օլտըլը կիպի Քիլիսա ճէմիլլէթի օտտարնտա րէյ իթատընա պէր վէճհի աթի պէտ օլընուր :

Թաղական Խորհրդոյ նախագահը՝ ընկերաց ցանկիր ձեռքն առած կարգաւ կը կանչէ ընտրողները, որք ընկերաց ցանկին մէջ՝ իրենց անուան առջև ստորագրելէն վերջը, քանի՛ Երեսփոխան ուղուած է նէ՛ այնքան անձանց անուն թուղթի մը վրայ կը գրեն վերէն ի վար կարգաւ, և ամեն մէկ անուան առջև մականուն, բնակութիւն և արուեստ նշանակելով՝ թուղթը կը ծալլեն, և յատկապէս պատրաստուած քուէ-տուփին մէջ կը ձգեն: Իսկ եթէ ընտրողք պատճառաւ իւրիչ չը կրնան գալ խորհրդարան, ստորագրեալ նամակաւ մը քուէնին կ'ուղարկեն:

Յօդ . 73 . Քուէարկութիւնը զազանի է. ուստի պէտք է որ քուէարկութեան անձին գրեն իրենց քուէթուղթը, որպէս զի ուրիշ մը չը կրնայ տեսնել գրած անունները:

Յօդ . 74 . Քուէարկութիւնը ըսկըսած օրը պէտք է լինայ: Ընտրողներէն ո՛վ որ իր քուէն նոյն օրը չը ներկայացունէ, ետքը բողոքելու իրաւունք չ'ունի:

Յօդ . 75 . Ոչ ոք պիտի կարենայ միանգամայն երկու թաղի մէջ քուէ տալ:

Յօդ . 76 . Ընտրութեան մասին միացեալ թաղերը և թեմերը՝ եթէ իրարու մօտ ըլլան, բնադրողները մէկ տեղ ժողովուելով քուէարկութիւն կ'ընեն: Իսկ եթէ իրարմէ հեռի ըլլան՝ իւրաքանչիւր թաղ կամ թեմ

Քիլիսա ձեմիյէթի բէտի, տէֆթերի մէկքիւրը էլինէ տարադ՝ ինթիխապա հազըր օլանլարը սըրասը իլէ չաղըրուպ, անլար տախի տէֆթերի մէկքիւրատէ իսմլէրինին էօնիւնէ վաղի իմզա իթաթրտէն սօնրա՛ իզթիզա իտէն մըգտար մէպուսան էստմիսինի պիր քեաղըա իւզէրինէ եօգարուտան աշաղըյա սըրա իլէ եազուպ, հէր պիր շախտըն իսմի էօնիւնէ լազապ, վէ սէմթ վէ սէնաթը իշարէթ, վէ օլ քեաղըար տիրիւպ՝ մախսուսէն թէտարիք օլընան սօնտըգճայա իլզա իտէրլէր: Վէ քէնտուլէրի պիր սէպէպէ մէպնի մէճլիս օտասընա կէլէմէլլէր իսէ՛րէյ վիրտիքլէրի քէսանըն էստմիսինի պիր գըթա միւմզա մէքթուպ իլէ իրասլ իտէրլէր:

Երթիշ իւլիւննի մասսէ . Բէյ իթասը իտֆիյյէն իճրա օլընմազ լաղըմ կէլտիկինտէն՝ րէյ վիրէնլէր եազուրըլարը իսմլէրի ախէրի կէօրէմէմէք իւզրէ մախֆիճէ թահրիբ իտէրլէր:

Երթիշ տօրսիւննի մասսէ . Բէյ իթասը պէտ օլընաղըր կիւն թէքմիլ օլընմազ իզթիզա էյլէտիկի ճիհէթլէ՛րէյ վիրմէկէ հազըր օլուպտա իմթինա իտէնլէրին մուախարէն տավայա գալգըլմաղա սալահիյէթի օլամապ:

Երթիշ պէշիւննի մասսէ . Հիշ պիր քիմսէ իքի քիլիսա ճէմաթընտա րէյ իթա իտէմէզ:

Երթիշ ալըրննի մասսէ . Ինթիխապճա պիրլէշտիրիլմիշ օլան քիլիտա ճէմաթըլարը վէ գազալար, եէքտիկէրի գուրպինտէ վազը իտէ, իքի թարաֆտան ինթիխապա սէլահիյէթի օլանլար պիր եէրէ կէլէրէք՝ իթաթ

զաա քուէարկութիւն կ'ընէ, և ետքը երկու կողման քուէարկութեանց արդիւնքը կը միացունեն:

Յօդ . 77 . Քուէարկութիւնը կատարուելէն ետքը, նոյն օրը միւսոյն նիստի մէջ՝ Թաղական Խորհուրդին առջև քուէտուփը կը բացուի. և այս քանիս համար սրօշուած Քննիչները քուէներն համբելով, քուէարկուաց թուոյն հետ կը բազդատեն:

Եթէ տարբերութիւն գտնուի, և Թաղական Խորհուրդը իտարախաւթեան կասկած ունենայ, մինչև առաջիկայ կերակի՝ միւս օր մը նորէն քուէարկութիւն ընել կ'սրօշուի:

Նմանապէս՝ եթէ ուզուած Երեսփոխանաց թիւը առաջին անգամին չը լըցուի, մնացածին համար երկրորդ անգամ՝ քուէարկութիւն կ'ըլլայ միւս օր մը:

Յօդ . 78 . Եթէ պատահի որ քուէարկուներէն մէկը պէտք եզածէն աւելի թուով անուն գրած ըլլայ իր քուէթուղթին մէջ, նոյն թիւէն վերջը եկած անունները անընդունելի են. նմանապէս անվաւեր կը համարուին այն քուէթուղթերը՝ որոց մէջ գտնուած անունները վերէն ի վար կարգաւ գրուած չ'են:

Յօդ . 79 . Քուէարկուաց թուոյն կէսէն աւելի քուէ ստացողներուն մէջէն՝ առաւելագոյն քուէ ստացող

րէյ իտէրլէր: Վէ մէկքիւր ճէմաթ վէ գազալար տրասընտա մէտաֆէի պիտէ օլարըր հալտէ՛ հէր պիրի այրուճա րէյ վիրուպ, պատէհու իքի թարաֆըն րէյլէրի պիրլէշտիրիւր:

Երթիշ եհսիւննի մասսէ . Բէյ իթասը րէտիտէի ինթամ օլարգտա՛ օլ կիւն թաթիլ օլընմայարադ, րէյ քեաղըալարընը շամիլ օլան սանտուգճա քիլիսա ճէմիյէթի մուվաճէ՛ հէսինտէ կիւչատ օլընուպապ, թային օլընան միւֆէթ թիլլէր րէյ քեաղըալարընը թապտատ իտէրլէր:

Քեաղըալարըն տաէտի րէյ վիրէն էշխասըն տաէտինէ թէվաֆուպ իթմէյուպտէ, ճէմիյէթճէ՛ հիլլէ վուգուլնտէն իշթիպահէ տիւշիւլէճէք օլուրսա, իրթտի պազար կիւնինտէն էվվէլ՝ եհսիտէն րէյ վիրիլմէք իւզրէ պաշկա պիր կիւն թային օլընուր:

Ինթիխապը մաթըլուպ օլան տաէտ գատար Վէքիլլէր պիր տէֆատա իքմալ օլընմաղ իտէ, մըգտարը պագիսի հազընտա րէյ իթասը քէզալիք եէվմի ախէրէ թալիգ օլընուր:

Երթիշ սէֆիզիւննի մասսէ . Ինթիխապ իտէնլէրին պիրի՛ րէյ քեաղըալարընտա տաէտի մուայյէնէտէն զիյատէ իսմ եաղմը օլուրսա, օլ աւտտի թէճավուպ իտէն իսմլէր մազպուլ թութուլմապ. վէ իսմլէր էօգարուտան աշաղըյա սըրա իլէ եաղըլմը օլմայան րէյ քեաղըալարը տաթի միւլզա վէ մախֆէտիս տատ օլընուր:

Երթիշ տօրսիւննի մասսէ . Բէյ վիրէնլէրին նըսֆ տաէտինտէն վիյատէ օլարադ հազըլարընտա էն չօյ

անձինք՝ Երեսփոխան ընտրուած են: Եւ եթէ երկու անձանց հաւատար քուէ տրուած ըլլայ, երկուսոցն ընտրեալ է:

Յօդ. 80. Եթէ առաջին անգամ քուէարկութեամբ առաւելութիւն չ'ստացուի, Թաղական Խորհուրդը կը ծանուցանէ առաւելագոյն քուէ ըստացող երկու անձանց անունները. և երկրորդ քուէարկութիւնը օրինաւորապէս այն երկու անուանց վըրայ կ'ըլլայ:

Յօդ. 81. Ամեն Թաղական Խորհուրդ՝ իր թաղէն ընտրուած երեսփոխանաց անունները Պատրիարքին կը ներկայացունէ մասնաւոր տեղեկագրով մը, որուն մէջ պէտք է ճշդիւ նշանակուած ըլլայ ընտրեալներուն անունը, մականունը, բնակութիւնը, արհեստը, և քուէարկութեան բոլոր պարագայները:

Պատրիարքը այս տեղեկագրերը կը ներկայացունէ Քաղաքական Ժողովին, որ զանոնք քննելով կ'ստուգէ երեսփոխանաց ընտրելութեան պայմանները:

Այսպէս ստուգուելէն ետքը, Պատրիարքը պաշտօնական կերպիւ կը ծանուցանէ Երեսփոխանաց ամեն մէկուն ըստ օրինի ընտրութիւնը, և կը հրատարկ զանոնք Ընդհանուր Ժողովոյ ատենան կազմել որոշեալ օր մը:

Յօդ. 82. Ընդհանուր Ժողովը իր առաջին նիստին մէջ՝ Քաղաքական Ժողովին քննած տեղեկագրերը մտիկ ընելով եզրած ընտրութիւնները և Երեսփոխանաց իշխանութիւնը կը վաւերացունէ, որով Ընդհանուր Ժողովը ըստ օրինի կազմուած կ'ըլլայ:

Բէյ խապէթ խաչուէր մէպուս ինթիխապ օլընմըլ օլուրլար: Վէ իքի քիչիյէ միւսազաթ իւզրէ բէյ խապէթ իթաիլի հալաէ, էն եաչլըսը ինթիխապ գըլընմըլ օլուր:

Սեֆսէն ինճի մասսէ. Էկէր Էւբ տէֆա բէյ վիրիլաիքաէ՝ էքսէրիյէթի արա հասըլ օլմազ իսէ, հագգլարընտա էն չօդ բէյ խապէթ խաչն իքի քիմէսնէին իամլէրի իլան օլընուպ, իքինճի տէֆատա՝ օլ քիմէսնէլէր հագգընտա նիզամէն բէյ վիրիլուր:

Սեֆսէն պիրինճի մասսէ. Քիլիսա ճէմիյէթլէրի՝ մունթախապ օլան Վէքիլէրին իամ, վէ լապապ, վէ սէմլթ, վէ սէնաթընը վէ քեաֆֆէ՝ ահվալը ինթիխապաթը հալի՝ Պատրիգէ իսթապէն պիր գըթա մազպաթա թանդիմ՝ վէ թագաթիմ էյլէր. Պատրիգ թարաֆընտան տախի Մէճլիսի ճիամանիյէ իպրազ օլընուր:

Իշպու մազպաթալար Մէճլիսի մէկքիւրտէ մուայէնէ օլընտըգտան վէ ինթիխապ օլընանլարըն սըֆաթը մաթլուպէյի ճամի օլուպ օլմատըգլարը թահգիգ գըլընտըգտան սօնրա, Միլլէթ Վէքիլէրինին նիզամէն ինթիխապ օլընտըգլարը, վէ պիր եէվմի մուայէնաէ Մէճլիսի Ամուսի թէչքիլի գըմնընտա իճթիմա իաէճէքլէրի՝ Պատրիգ թարաֆընտան քէնտուլէրինէ բէսէն պէյան օլընուր:

Սեֆսէն իֆիլնճի մասսէ. Մէճլիսի Ամուսի իլք ինիգատընտա՝ պէր վէճհի մուհարրէր Մէճլիսի ճիամանիտէ մուայէնէ օլընան մազպաթալարը պիլ իսթիմա, ինթիխապաթը վագըլա՝յը վէ Միլլէթ Վէքիլէրինին ըստաթ վէ իգթիտարլարընը թաս-

Ընդհանուր Ժողով կընայ գուսմարուիլ, երբ Կոստանդնուպօլսոյ Երեսփոխանաց մեծագոյն մասը ընտրուած ըլլայ, առանց սպասելու գաւառական Երեսփոխանաց ընտրութեան վախճանին՝ որոց լուրը մէկ կողմէն Կոստանդնուպօլսո հասնելու վրայ կ'ըլլայ:

Յօդ. 83. Եթէ մէկը քանի մը թաղերու կամ գաւառներու կողմէն ընտրուած ըլլայ, ինք կ'որոշէ ո՞ր թաղին կամ ո՞ր գաւառին Երեսփոխանութիւնն ընդունիլը. և եթէ ինք չ'ուզէ որոշել, Ընդհանուր Ժողովը վիճակաւ կ'որոշէ:

Յօդ. 84. Երեսփոխանաց անուան ցուցակը Ընդհանուր Ժողովոյ սրահին մէջ կախուած պիտի մնայ այբ ու բէնի կարգաւ շինուած. և իւրաքանչիւր անուան առջև պիտի նշանակուի հրաժարում, վախճանում, և այլ ի՛նչ որ պատահի: Այս ցուցակը երկու տարին անգամ մը պիտի նորոգուի:

ԳԼՈՒԽ Բ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՔ ԺՈՂՈՎՈՅ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Յօդ. 85. Ամեն Ժողով և Խորհուրդ պիտի ունենայ ատենական Դիւան մը, որ կը բաղկանայ մէկ Ա-

տիգ իթաիքաէ՝ նիզամէն թէչքիլուր իթմիշ օլուր:

Տէրի Ստատէթ ճէմաթլարը վէքիլէրի էքսէրիյէթ իւզրէ ինթիխապ օլընտըգլարը, վէ տաչրա վէքիլէրինին ինթիխապը փէյտէրփէյ իսթիխապար գըլընմազտա օլարըլը հալաէ, տաչրա ինթիխապաթը ինթումընա պէքլէնմէյէրէք՝ Մէճլիսի Ամուսի ագտ օլընտապիլուր:

Սեֆսէն իւյիլնճի մասսէ. Պիր քիմէսնէ պիր գաչ ճէմաթ վէ եախուա պիր գաչ էյալէթաէ ինթիխապ օլընտըլը հալաէ, գանդըսընըն վէքեալէթիլի գապուլ իթաիլիլի պէյանաէ մուխթար օլուպ, ֆագաթ իմթինա իտէր իսէ, օլ ճէմաթ վէ եա էյալէթլէր հագգընտա՝ Մէճլիսի Ամուսիտէ գուրա քէչիտէսիլլէ գարար վիրիլուր:

Սեֆսէն Տէրիլնճի մասսէ. Մէճլիսի Ամուսի ագտընըն էսամիսի տէֆթէրլէրի՝ հըրուֆը հէճա թէրթիպի իւզրէ թանդիմ, վէ Մէճլիս մահալլինտէ թա՛լիգ օլընա՝ գ, վէֆաթ վէ իսթիֆալէրի միսիլլու վուգու պուլան ահվալ իամլէրի էօնիլնէ իշարէթ գըլընուր, վէ հէր Էքի սէնէ իէճաիա օլընուր:

ՓԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

ՄԷՃԼԻՍ ՎԷ ԳՕՄԻՍԻՕՆԼԱՐ ՀԱԳԻԳԸՏԱ ՊԱՁԸ ՔԷՎԱՏՏԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՂԵԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Սեֆսէն պէչիլնճի մասսէ. Հէր Մէճլիս վէ Գօմիսիօնըն՝ պիր Գալէմի, վէ հէր Գալէմին՝ պիր Զապիթի

տենապետէ , մէկ Ատենապետէ , և երբեմն նա' և Ատենապետի և Ատենապետի Փոխանորդներէ : Ատենայ մենքն ալ հարկաւ ժողովոյ անդամներէն պիտի ըլլան :

Ատենական Գիւտերը տարին անգամ մը կը նորոգուի , և անգամներն անմիջապէս վերընտրելի են :

Յօդ . 86 . Աւանց մեծագոյն մասի ներկայութեան Ատենայ չը կրնա նոր կազմուիլ :

Յօդ . 87 . Խնդիր մը լաւ քննուելէն , և անոր վրայ ներկայ ժողովականաց կարծիքը հասկցուելէն վերջը , դուէի կը գրուի , և ձայնից առաւելութեամբ որոշում կը արդուի : Երբ ձայնից հաւասարութիւն պատահի , եթէ նախագահը ներկայ է՝ անոր կարծեաց կողմը կը հակի որոշումը , եթէ ո՛չ Ատենապետին կողմը :

Յօդ . 88 . Խառն ժողովոյ մէջ քննուած սր և է ինդրոյ որոշում տրուելու համար , պէտք է որ երկու ժողովները զառ քուէարկութիւն ընեն : Երբ երկուքին ալ մեծագոյն մասը միեւնոյն որոշումն բրած ըլլայ , ինչպիսի լուծուած է . իսկ եթէ որոշումնին տարբեր ըլլայ , կարծեաց անհամաձայնութիւն կը համարուի . և հետեւաբար ինչպիսի որոշումը Ընդհանուր ժողովին կը ձգուի :

Խառն ժողովը օրինաւորապէս գումարուած համարուելու համար ,

վէ Գեաթիպի , վէ պաղը Գալէմէրատէ Զապիթ վէ Գեաթիպին՝ պիտի վէրիլէրի օլուպ , պունլարըն քեաֆէտի աղատէն օլմապ շարթ արը :

Վէ պունլար պէհէր սէնէ թէպտիլ վէ թէճաթա օլունուրլար , վէ աղաորընը լէտէլ ինֆիտալ՝ թէքրար ինթիխապը ճաիպ տիր :

Սեֆսէն աղրըննը մասսէ . Մէճլիսին էքսէր աղատը մէֆգուա օլուրը հալտէ , մէճլիս քիւշատ օլընամալ :

Սեֆսէն Եհսիլննի մասսէ . Լալըզի իլէ միւզ սքէրէ օլունուպ , հաղր պունունան աղանըն էֆքեարը անլաշըլարդտան սօնրա՝ օլ մատտէ հազգնտա աղտի Մէճլիսէ միւրածաթ օլունարագ , էքսէրիլէթ իլէ գարար վէրիլուր : Վէ ըէյլէր միւսալթա իւզրէ միւնգասիմ օլտուլի հալտէ , էկէր Բէիտի Մէճլիս հաղրը իտէ Բէիտին , վէ էկէր հաղրը պունունամալ իտէ՝ Գալէմ Զապիթիին պունլարըզի թարաֆ թէքրնի օլունուր :

Սեֆսէն սեֆիզիլննի մասսէ . Մուխթէլիթ Մէճլիսլէրտէ թէչէքքիւր օլունան մէվատտէ գարար վէրիլմէք իչուն՝ իքի Մէճլիսին այրուայրու իթաի բէյ իթմէլէրի լաղըմ կէլուպ , քէյֆիլէթ իքի Մէճլիստէ տաթի էքսէրիլէթի արա իլէ պիր մէքքէզտէ գարարիլը օլուրը հալտէ՝ հալլ օլընմըչ օլուր : Վէ իքի Մէճլիսին գարարընըն աաէմի մուվաֆազաթը՝ իսթիլաֆի բէյ աիմէք օլաճաղընտան , քէյֆիլէթին գարարը՝ Մէճլիսի Ումուսիլէ պրագըլուր :

Իքի Մէճլիսին աղատը էքսէրիլէթ իւզրէ հաղր պունունարգլա .

պէտք է որ ժողովոյ երկուքին ալ մեծագոյն մասը ներկայ գտնուին :

Յօդ . 89 . Ընդհանուր ժողով գումարուելէն գո՛նէ վեց օր առաջ՝ պէտք է որ Պատրիարքարանի կողմէն հրաւիրանաց գրեր յուղարկուին անգամներուն :

**ԳԼՈՒԽ Գ .
ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔ**

Յօդ . 90 . Ամեն ազգային անհատ՝ որ չափահաս է և վաստակ ու շահու աէր , պարտական է արօք մասնակից ըլլալ Ազգային ծախուց : Այս տուրքը տարեկան է . և բաշխման հիմն կը բռնուի իւրաքանչիւր անհատի կարողութիւնը :

Յօդ . 91 . Ազգային տուրքը երկու տեսակ է . մէկը ընդհանուր՝ որ ընդհանուր ծախուց յատկացեալ է , և կը հաւաքուի Պատրիարքարանի կողմէն , Ազգային կեդրոնական օրնտուկին համար . և միւրը մասնաւոր՝ որ իւրաքանչիւր թաղի մասնաւոր ծախուց յատկացեալ է , և կը հաւաքուի թաղական Խորհրդոյ կողմէն , թաղական սնտուկներուն համար :

Յօդ . 92 . Կոստանդնուպօլտոյ մէջ ընդհանուր տուրքի բաշխման և հաւաքման եղանակը՝ Քաղաքական ժողովին մէջ կ'որոշուի , և Ընդհանուր ժողովով կը հաստատուի : Իսկ մասնաւոր տուրքը՝ ամեն թաղ իր Խորհրդոյ մէջ կ'որոշէ և կը հաստատէ :

որ հալտէ՝ Մէճլիսի Մուխթէլիթ նիւզալէն ագա օլընմըչ սայըլմալ :

Սեֆսէն ճօֆուզըննը մասսէ . Մէճլիսի Ումուսիլին աղտընտան լա ապալլ ալթը կիւն էվվէլ՝ Պատրիարխանէ թարաֆընտան աղտի Մէճլիսէ տալթիլմամէլէր իրտալ օլընամապ արը :

**ՃԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ
ԻՍՆԷԻ ՄԻՆԼԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ**

Տօգասնըննը մասսէ . Հատտի պիւլուղէ վասըլ օլուպ , քեար ուքիսպ սահիպի պունլունան քեաֆֆէի էֆրատը Միլլէթ՝ մէսարիֆի միլլիլէթէպիլիլէսինտէ միւշարէքէթէ մէճպուր արը :

Պու իանէ սէնէվի իթա օլընուպ , էմրի թէվլիինէ գուարէթի զաթիլէ էստա թութըլուր :

Տօգասն պիլիլննի մասսէ . Իանէի Միլլիլէ իքի նէվ տիր : Նէվի էվվէլ՝ իանէի ումուսիլէ տիր քի , միսարիֆի ումուսիլէյէ մունհատըր օլարագ՝ Միլլէթ Սանտըրը իչուն Պատրիարխանէ մարիֆէթիլլէ թահսիլ օլընուր : Վէ նէվի սանի՝ իանէի մախսուսէ տիր քի , պիր ճէմաթըն մէտարիֆի մախսուսէսինէ մունհատըր օլարագ՝ Քիլիսա ճէմաթըր սանտըրըլարը իչուն Քիլիսա մէճլիսլէրի մարիֆէթիլլէ ախզ վէ իսթիֆա օլընուր :

Տօգասն իֆիլննի մասսէ . Տէրի Սաաաէթտէ իանէի ումուսիլէին սուրէթի թէվլի վէ թահսիլի Մէճլիսի ձիւմանիտէ թախսիս , վէ Մէճլիսի Ումուսիլտէ թաստիգ գըլընուպ , իանէի մախսուսէ տախի՝ Քիլիսա ճէմիլէթլէրի թարաֆընտան թալին օլընուր :

Սոյնպէս կը տնօրինուին նաև գաւառներուն մէջ Գաւառական ընդհանուր տուրքն ու Թաղական մասնաւոր տուրքը :

Յօդ . 93 . Գաւառներուն կողմէն Ազգային Պատրիարքարանի Մտուկին արուելու մինչև ցարդ սովորութիւն եղած տուրքին բաշխման և հաւաքման եղանակը՝ Ընդհանուր ժողովը պիտի որոշէ , և Բ . Գրան հաճութեամբը պիտի գործադրուի :

ԳԼՈՒԽ Դ .

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Յօդ . 94 . Առաջնորդը Գաւառական ժողովոյ նախագահն է , և անոնց գործադիր իշխանութիւնը կը վարէ :

Իր պարտաւորութիւնն է գաւառին մէջ Ազգային Մահմանադրութեան գործադրութեանը հսկել :

Յօդ . 95 . Առաջնորդը չպիտի կարենայ Վանքերու մէջ բնակութիւն հաստատելով՝ պաշտօնին տեղէն հեռանալ . այլ գաւառին գրականութիւնը քաղաքին մէջ ազգային առաջնորդարանը պիտի բնակի , ուր կը գումարուին և Գաւառական ժողովները :

Երբ Առաջնորդ մը միանգամայն և Վանահայր ըլլայ , եթէ Վանքը միայն մէկ օրուան ճամբայ հեռի է Առաջնորդանիստ քաղքէն՝ կրնայ

Վէ տաչարտա հէր պիր մարխասալըգ ճէմասթընըն իանէի ու մուսիլէ , վէ հէր Բիլիսա ճէմասթընըն իանէի մախասսէսի տախի՝ վէճհի մէշըուհ իւզրէ թանդիմ գըլընուր :

Տօգասն իւշիւննի մասսէ . Պատրիգիսանէ Սանարըլը իչուն՝ տաչարտան ախըլը միւթատ օլան մէպալիլին մարխասալըգլարա թէվլիի վէ ուսուլի թահսիլիլէսի հագըլնտա Մէճլիսի Աւսուլիլին գարարը իւզէրինէ իթթիխազ օլընաճագ թէտպիր Պապը Ալիտէն պիլ իսթիլան իճրա գըլընաճագ արը :

ՖԱՍԼԸ ՐԱՊԻ

ՄԱՐԻԱՍԱԼԸ ԳԼԱՐԱՍ ՏԱԻՐ ՏԻՐ

Տօգասն տօրսիւննի մասսէ . Մարխասալար քէնտու մարխասալըգլարը տախրէսի տախիլինտէ ագա օլընան Միլլէթ Մէճլիսլէրինին թիյասթիլինի վէ գուվլէի իճրաիլէսինի հսիլ տիր :

Վագիֆէլէրի՝ իչպու նիլամմամէ էսաարնըն իճրաի աչքեամընա նէլարէթ իթմէքաէն իպարէթ տիր :

Տօգասն պէշիւննի մասսէ . Մարխասալար մանասթըլարտա իգամէթ իտէմէյուպ , մարխասալըգլարը մէքքէլինտէ մարխասալըգ Մէճլիսլէրինին ագա վէ իճթիսա իթաիլի գօնազլարտա իգամէթ իտէճէք . վէ մահալլի խըամէթլէրինտէն թէպաչա իթմէլէրի ճաիլ օլընաճագ արը : Փագաթ պիր Մարխասանըն մանասթըր քէիսլէրինտէն պուլընարըլը թագպիրտէ , մանասթըրը՝ մահալլի իգամէթիտէն եալընըլ

երկու պաշտօնն ալ մէկտեղ վարել , երբեմն երբեմն Վանքին այցելութիւն ընելով : Բայց եթէ հեռաւորութիւնը օրուան մը ճանապարհէ տեւի ըլլայ , պէտք է որ Վանքին մէջ իրեն փոխանորդ կարգելով , ինք քաղաքը բնակի : Սակայն հարկ եղած ժամանակը իր վիճակին ամեն կողմը այցելութեան կրնայ երթալ :

Յօդ . 96 . Կոստանդնուպօլսոյ մէջ եղածին նման՝ Գաւառներուն մէջ ալ ամեն թաղ պիտի ստեղծուի թԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԳ մը , ԹԱՂԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿ մը , և ԹԱՂԱԿԱՆ ԳԻՒՆՆԱՏՈՒՆ մը :

Նմանապէս Առաջնորդանիստ Գաղաքին մէջ պիտի հաստատուին ԿՐՕՆԱԿԱՆ և ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎներ : Եւ Քաղաքական ժողովին տընօրէնութեանը տակ՝ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿ մը :

Նաև Առաջնորդարանի մէջ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԳԻՒՆՆԱՏՈՒՆ մը հաստատուելով , Առաջնորդական վիճակին բոլոր ժողովրդաց Թաղական Ազգահամարի տուժարները հոն պիտի ժողովուին , և Գաւառական ընդհանուր Ազգահամար պիտի կազմուի :

Յօդ . 97 . Առաջնորդի ընտրութիւնը՝ նոյն և նման Պատրիարքի ընտրութեան , Գաւառական Ընդհանուր ժողով կ'ըլլայ , և ընտրութեան տեղեկագիրը տեղւոյն Խառն ժողովոյն միջոցաւ Պատրիարքին կ'ուղարկուի : Պատրիարքը Կեդրոնական Վարչութեան Խառն ժողովոյ համահաճութեամբը կ'անտանէ զԱռաջնորդը :

պիր կիւնլիք մէսաֆէտէ վագը իտէ , մանասթըրընը վագթ պէ վագթ մուսայէնէ իթմէք իւզրէ՝ իքի խըամէթիլի տախի պիրլիքտէ իճրա իտէպիլուպ , մանասթըրը՝ պիր կիւնլիք եօլտան զիյատէ մէսաֆէտէ իտէ , եէրինէ պիր վէքիլ թային իլէ՝ քէնտուսինին մահալլի խըամէթիլինտէ իգամէթ իթմէսի լաղըմ կէլուր : Փագաթ լէտէլ իճագ՝ մարխասալըգ տախիլինտէ պուլընան հէր պիր մահալլէ կիտէ պիլուր :

Տօգասն աշրքննը մասսէ . Տէրի Սասաթթաթ օլարըլը կիպի՝ տաչարտա տախի հէր Բիլիսա ճէմասթընըն պիր Բիլիսա ճէմիլէթի վէ պիր Սանարըլը վէ պիրտէ Գալէմի օլտուլը միսիլու , Մարխասալըգ մէքքէլինտէ տախի՝ պիր Մէճլիսի Բուհանի վէ պիր Մէճլիսի ճիսմանի , վէ պու Մէճլիսի ճիսմանինին թահթը իտարէսինտէ օլմագ իւզրէ՝ պիր Սանարըլը օլաճագ , վէ հէր Մարխասալ օճաղընտա պիր Գալէմ օլուպ , Մարխասալըգ տախիլինտէ պուլընան Բիլիսա ճէմասթըլարը նուֆուսա տէֆթէրլէրինի ճէմ իլէ թահալլի նուֆուսա իտէճէք տիր :

Տօգասն եէսիւննի մասսէ . Մարխասալ ինթիխապը լաղըմ կէլաթքտէ , Պատրիգ ինթիխապընա գըյասէն՝ Մարխասալըգ տախիլինտէքի Մէճլիսի Աւսուլիտէ պիլ ինթիխապ , մազպաթար մահալլի Մէճլիսի Մուխթէլիթի վասըթատը իլէ Պատրիգէ թագտըմ օլընուպ , օ տախի Տէրի Սասաթթաթ Մէճլիսի Մուխթէլիթիլին

նորդը, և Բարձրագոյն Գրան իմաց տալով պաշտօնական հրամանագիրը կ'ընդունի :

Յօդ . 98 . Գաւառական ժողովները կեդրոնական վարչութեան ժողովներուն վերաբերեալ արամագրութեանց համեմատ պիտի կազմուին, և պաշտօնին ու պարտաւորութիւնն ինչն և նման են :

Բայց Գաւառական ժողովներուն անդամաց թիւը՝ իւրաքանչիւր վիճակի համար միանգամ պիտի սահմանուի, ամեն մէկ գաւառի բնակչաց թուոյն համեմատութեամբ :

Մինչև որ Ազգային տուրքը գաւառներուն մէջ օրինաւոր կերպիւ հաստատուի, Տէրութեան առաջին և երկրորդ և երրորդ աստիճանի տուրք տուող անձինք միայն պիտի ընտրեն Գաւառական Ընդհանուր ժողովոց անդամները : Եւ այս ժողովներուն կազմութեան կերպը՝ իւրաքանչիւր վիճակին բակչաց թուոյն նայելով, կեդրոնական վարչութիւնը պիտի որոշէ, Առաջնորդաց հետ խորհրդակցելով :

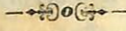
Գ Լ Ո Ւ Վ Ս

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒ ԻՒՆ ՍԱՀՄԱՆՍՊԻՐՈՒԹԵԱՆ

Յօդ . 99 . Ազգային Սահմանագրութեան հիմնական սկզբունքը անփոփոխելի են : Բայց երբ փորձառութեամբ ինչ ինչ տրամագրու-

մովաֆագաթիլէ օլ վէճհլէ ինթի-խապ օլընան զաթը Մարխոտա թա-յին իտէրէք, Պապը Ալիյէ արզ իլէ Էվամիրի բէամիյէսինի խթիհալ իտէր :

Տօգասն սեֆիգիւննի մասսէ. Պեր մինվալը սապըգ, մարխոտալըգլարտա պուլընան Մէճլիսլէր՝ Տէրի Սատէթ Մէճլիսլէրինին էստոր իւզրէ թէշքիլ օլընուպ : վէ վազիֆէլէրի տախի օ մինվալ իւզրէ օլուպ, Փազաթ մէգըիւր տաչրա Մէճլիսլէրի ազարնըն մահալլ վէ մէվգիլէրինին մըգտարը նուֆուսընա կէօրէ եալը-նըզ պիր տէֆա թային օլընաճագ-լար տըր : Վէ նիզամէն խանէի Միլլիյէ թէսիս օլընճայա տէկին՝ տաչ-րալարտա պէր մինվալը սապըգ ագտ օլընաճագ Մէճլիսի Աւմուսի ազա-սընը ինթիխապա հազըր օլանլար պիրիննի վէ իքիննի վէ իւչլաննի մէրթէպէտէ Տէվլէթէ վիրկիւ վի-րէնլէրտէն իպարէթ օլաճագ տըր : Վէ պու Մէճլիսլէրին սուրէթի թէշ-քիլի Պատրիգխանէ թարաֆընտան մարխոտալար իլէ իսթիշարէ՝ տախրէ-լէրինին մըգտարը նուֆուսընա կէօրէ գարարաշտըրըլաճագ տըր :

ՖԱՍԼԸ ԽԱՄԻՍ

ԽՍԹԻՄԷ

Տօգասն տօգուրըննը մասսէ. Իչ-պու նիզամնամէնին էստարտ տօգը-նըլմագսըզըն՝ պազը թէֆէրբուա-թընըն պիթթէճըիւպէ թատիլինէ

թեանց փոփոխութիւնը հարկաւոր գատուի, Ընդհանուր ժողովը Սահմանագրութեան հաստատութեան հինգ տարի ետքը՝ վերաքննութեան Յանձնաժողով մը կը կազմէ, Կրօնական և Քաղաքական ժողովներէն երեքական անգամ, չորս Տեսուչ Խորհուրդներէն երկերկու անգամ, և ասոնցմէ զատ Ընդհանուր ժողովոյ մէջէն կամ դրան վեց հոգի, ընդամենը քսան անգամ ընտրելով : Այս Յանձնաժողովը կը սահմանէ հարկաւոր դատուած փոփոխութիւնները, որ Ընդհանուր ժողովը վաւերացնելէն ետքը, Բարձրագոյն Գրան կը ներկայացուին, և Կայսերական հրամանին համեմատ կը գործադրուին :

լիւզում կէօրիւնտիկի թագաթիւրճէ, թարիսի թէսիսնտէն պէշ սէնէ սօնրա՝ Մէճլիսի Աւմուսիտէ Բուհանի վէ ձիտմանի Մէճլիսլէրի ազարնտան՝ իւչէր, վէ սալիֆիւզլիքը տէօրթ Գովիսիօնլարտան՝ իքիչէր, վէ պունլարտան մաստա Մէճլիսի Աւմուսի ազարնտան վէ եախուտ խարիճտէն օլարապ տիկէր ալթը քի-մէանէլէր քի ճէման իիկիրմի ալա ինթիխապիլէ պիր Գովիսիօն թէշ-քիլ օլընարագ՝ լիւզումը կէօրիւնէն թատիլաթ պու Գովիսիօնտա գարար-լաշտըրըլուպ, մէճլիսի Աւմուսիտէ թատիգ օլընտըգտան սօնրա՝ Պապը Ալիտէն լէտէլ իսթիզան ստորը օլա-ճագ իրատէի Սէնիյէ իւզրէ իճապը իճրա գըլընաճագ տըր :

ՎԵՐՉ

Արսաբի զորոց Տեսչութեան և Պատրիարքական Տեղապանի որկած նա-
մակի օրինակը .

Բարձրագոյն դրան եւ Ազգային Յանձնաժողովոց և Կայսերական կառավարութիւն մատուցած Յայտագրի օրինակը	2
Բարձրագոյն Դրան Հրահանագրի օրինակը	9
Յառաջաբանութիւն	10
Հիմնական սկզբունք	12
ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ . Ազգային Կեդրոնական Վարչութիւն	14
Ա . Պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ	14
Ընտրութիւն եւ հրաժարում	19
Պաշտօն եւ Պատասխանութիւնք	21
Բ . Պատրիարքական դիւանատուն	23
Գ . Պատրիարք արքայ Երուսաղեմի	26
Դ . Ազգային Կրօնական Ժողով	30
Ե . Ազգային Բարոյական Ժողով	32
Զ . Բարոյական Ժողովոյ կազմած Ազգ . Խորհուրդ եւ Հոգաբարձ .	33
1 . Ուսումնական Խորհուրդ	34
2 . Տնտեսական Խորհուրդ	35
3 . Դաստաստական Խորհուրդ	36
4 . Վարկերի Խորհուրդ	38
5 . Եղեւսից Հոգաբարձութիւն	39
6 . Կսակայ Հոգաբարձութիւն	40
7 . Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւն	41
Է . Թաղական Խորհուրդք	43
Ը . Ազգային Ընդհանուր Ժողով	43
Կազմութիւն եւ Պատասխանութիւնք	46
Ընտրութիւն Եկեղեցական Երեսփոխանաց	47
Ընտրութիւն Աշխարհական Երեսփոխանաց	47
Ա . Ընտրութեան եւ ընտրելութեան պայմանք	48
Բ . Եղանակ ընտրութեան	51
Գ . Բռնարկութիւն	55
ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ . Ընդհանուր կանոնք Ժողովոց եւ Խորհուրդք	57
ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ . Ազգային տարբ	58
ԳԼՈՒԽ ԶՈՐՈՐԴ . Ազգային Գաւառական Վարչութիւն	60
ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ . Վերականգնութիւն Սանտակարութեան	60

ՄԵՊԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԿԱՆ ԲՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
ԳՈՂՏՐԷԻ ՀԱՅՈՑ

ԿԻՆ 3 ՊՐ.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0542598

